

වාසතු

ශ්‍රී ලංකා වාස්තු විද්‍යාඥයින්ගේ ආයතනය

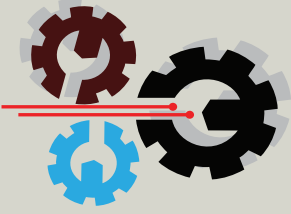
නව ප්‍රවණතා

17 වෙළුම • 1 වන කලාපය • 2020 • රු 300/-

KOHAN ASSENIEKE

MASTER ENGINEERING

MASTER MODERN HOME

MASTER SMART FABRICATION
සුන්දර නිවසක් සඳහා...

*Fully Stainless Steel Colorful Pantry
Cupboards*

*Fully Zinc Steel Colorful Pantry
Cupboards*

*Closet Wardrobes/Dressing Table
Bath room vanity Cupboards*

Show Room/Office

Master Modern Home

34/B, Makola North, Makola.

- www.masterengineering.lk

- masterengineering144@gmail.com

- [masterengineering34b](https://www.facebook.com/masterengineering34b)

- 077 8152869

- [masterengineering144](https://www.youtube.com/channel/UC...)

Work Shop/Factory

Master Engineering

611/3A, Ihala Biyanwila, Kadawatha.

Hot Line: 077 8152869

06 පිටිසුව
වර්ලන් වාස්තු විද්‍යාඥ රත්පන සුරවීර

07 සංස්කාරක සටහන
වර්ලන් වාස්තු විද්‍යාඥ රත්පන සුරවීර

08 නව පුවතන
පරිපූර්ණ නූතන ආකෘතියක නිවසක්
සටහන: වර්ලන් වාස්තු විද්‍යාඥ සුසන්ත මුණමල්පේ

16 හගරබද බැඳිද සොළුරු සුව මුම
සටහන - වර්ලන් වාස්තු විද්‍යාඥ සුමුදු ජනකේරාල

**24 ශ්‍රී ලාංකීය වාස්තු විද්‍යාව,
එහි ගම්බද සහ නූතනත්වය**
සටහන - ශිෂ්‍ය කාමරාජ්‍ය කාමරාජ්‍ය සුමුදු, මොරටුව විශ්ව විද්‍යාලය

32 වර්තමානය
පාහි තෙන්නකොන්
සටහන - වර්ලන් වාස්තු විද්‍යාඥ ආචාර්ය නිශාන් රසාංග විජේතුංග

40 විදිදැක්ම
Geoffrey Manning Bawa
Decolonizing Architecture
සටහන - වර්ලන් වාස්තු විද්‍යාඥ ආචාර්ය නිශාන් රසාංග විජේතුංග

42 නව පුවතන
අතේ ඇති මුදලට නිවසක් “පුංචි ගෙදර”
(දෙවන කොටස)
සටහන - වර්ලන් වාස්තු විද්‍යාඥ ජනක මෙන්ඩිසා

50 අවම නවමු වන
සටහන - වර්ලන් වාස්තු විද්‍යාඥ එච්. එම්. සමීර බර්මසේන

58 යටගියාව
කුළුදාගේ
සටහන - වර්ලන් වාස්තු විද්‍යාඥ ආචාර්ය නිලාන් කුමාර

64 නව පුවතන
සම්ප්‍රදායෙන් වර්ණ ගන්වන ලද නූතනත්වය
සටහන - වර්ලන් වාස්තු විද්‍යාඥ සුසන්ත මුණමල්පේ

70 විශේෂාංග
ආසියානු වාස්තු විද්‍යා කලාප සම්මුඛ
ටෝකියෝ අගනගරය 2018
සටහන - වර්ලන් වාස්තු විද්‍යාඥ සුසිල් ප්‍රමාණේවා සහ උපාධ්‍යාර් කාමරාජ්‍ය දේවි විජේසිංහ

75 ආවර්ජන
වර්ලන් වාස්තු විද්‍යාඥ රත්පන සුරවීර

76 නව පුවතන
විඩා නිවන පා සටහන්
සටහන - ගීතිකා නිසංසලා කිතුමුණිවිස

82 සිතමාව
විස්මයාගේ හා විදුරණාගේ වාස්තු විද්‍යාත්මක ප්‍රකාශනය.
The Belly of An Architect
(දෙවන කොටස)
සටහන - වර්ලන් වාස්තු විද්‍යාඥ ආචාර්ය නිශාන් රසාංග විජේතුංග

88 නික්මයා
වර්ලන් වාස්තු විද්‍යාඥ රත්පන සුරවීර

ELEGANCE WITH CLASS

DSI *Samson group*
WELCOMING POSSIBILITIES

(+94)77 781 5316

CALL US (+94)11 481 5423

NOW (+94)11 462 1813

FAX (+94)11 285 1730

251, High Level Road, Navinna,
Maharagama, Sri Lanka.

sudesh@dstiles.com

www.dstiles.com

www.facebook.com/rajaratatiles

වාස්තු විද්‍යා ග්‍රන්ථ ප්‍රකාශන මණ්ඩලය

ප්‍රධාන සංස්කාරක

ව. වා. වි. රත්න සුරවීර
E-mail: rannjana@gmail.com

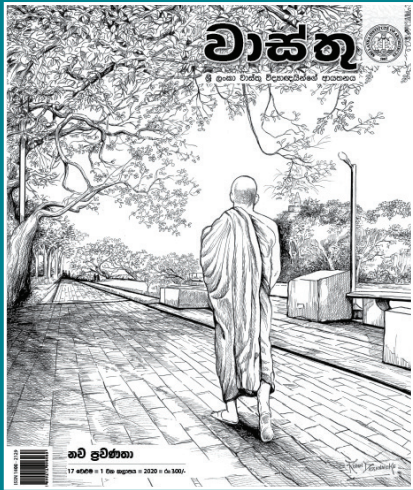
- වාස්තු විද්‍යා ග්‍රන්ථ ප්‍රකාශන මණ්ඩලය
- ව.වා.වි. චිත්තක නිකපිටිය, AIA (SL) - සභාපති
- ව.වා.වි. නන්දක ජයසිංහ, AIA (SL) - ලේකම්
- ව.වා.වි. රසල් දන්දෙනිය, FIA (SL)
- ව.වා.වි. රෝහණ බණ්ඩාර හේරත්, FIA (SL)
- ව.වා.වි. රත්න සුරවීර, FIA (SL)
- ව.වා.වි. දිලුමිණි ද මෙල්, FIA (SL)
- ව.වා.වි. එල්, වයි, එස්, අජන්ත, FIA (SL)
- ව.වා.වි. ජේශලී පෙරේරා, FIA (SL)
- ව.වා.වි. ආචාර්ය නිශාන් විජේතුංග, FIA (SL)
- ව.වා.වි. සුසිල් ළමාහේවා, AIA (SL)
- ව.වා.වි. සුමුදු අතුකෝරාල, AIA (SL)
- ව.වා.වි. කෝසල චිරසේකර, AIA (SL)
- ව.වා.වි. සමීර ධර්මසේන, AIA (SL)
- ව.වා.වි. අනුක වෛතේසිංහ, AIA (SL)
- ව.වා.වි. අජන්ත රණවීර, AIA (SL)

නිර්මාණ සැකසුම-
අයි. එස්. හෝල්ඩින්ග්ස්
දුරකථන: 0773-850-840-ඉන්දිකා
E.mail : indika0773850840@gmail.com

මුද්‍රණය-
සොෆ්ට්වේව් ප්‍රින්ටින් සහ පැකේජින්
107D, හැව්ලොක් පාර, කොළඹ 5.
දුරකථන: 011-250-2295
E.mail : krishantha@softwave.lk

ප්‍රකාශනය-
වාස්තු විද්‍යා ග්‍රන්ථ ප්‍රකාශන මණ්ඩලය
ශ්‍රී ලංකා වාස්තු විද්‍යාඥයින්ගේ ආයතනය
120/7, විද්‍යා මාවත, කොළඹ 7.
දුරකථන: 011-269-7109, 267-9507
ෆැක්ස්: 011-268-2757

මෙහි පළවන ලිපි හෝ ඒවායේ කොටස් වාස්තු සඟරාවේ සංස්කාරකත්‍වයෙන් හෝ වාස්තු විද්‍යා ග්‍රන්ථ ප්‍රකාශන මණ්ඩලයේ සභාපතිත්වයෙන් හෝ අවසර නොමැතිව නැවත පළකරන්නේ නම් ඒ ලිපි සමඟ මේ සඟරාව හා ලිපියේ මුල් කර්තෘ සඳහන් කළ යුතු අතර, ශ්‍රී ලංකා වාස්තු විද්‍යාඥයින්ගේ ආයතනයට දැනුම් දීමක්ද කළ යුතුයි. මෙහි පළවන ලිපි මඟින් ප්‍රකාශිත අදහස් එම ලිපි ලියන ලද්දන්ගේ අදහස් වන අතර එම අදහස් සඳහා ශ්‍රී ලංකා වාස්තු විද්‍යාඥයින්ගේ ආයතනය හෝ වාස්තු සඟරාවේ කර්තෘ මණ්ඩලය වගකිවයුත්තෝ නොවෙති.

කවරය
නිර්මිත පරිසරය සමාජයේ අවශ්‍යතාවය මතම සිදුවිය යුත්තකි. මෙහිදී පාරිසරික, සමාජයීය සහ ද්‍රව්‍යමය නව ප්‍රවණතාවයන් පිලිබඳ අවබෝධය නිර්මාණයේ සාර්ථකත්වය කෙරෙහි බලපාන ප්‍රධාන සාධකයන්ය. අනුරාධපුර පූජනීය පෙදෙසට මෑතකදී එකතු වූ "පෙත්මග" මෙයට කදිම නිදසුනකි.

ඉන්දිකා
සුරවීර

වාස්තු සංස්කාරක මණ්ඩලය

- ව.වා.වි. රත්න සුරවීර, FIA (SL) - ප්‍රධාන සංස්කාරක
- ව.වා.වි. ආචාර්ය ජගත් මුණසිංහ, FIA (SL)
- ව.වා.වි. රෝහණ බණ්ඩාර හේරත්, FIA (SL)
- ව.වා.වි. ආචාර්ය නිශාන් විජේතුංග, FIA (SL)
- ව.වා.වි. සුමුදු අතුකෝරාල, AIA (SL)
- ව.වා.වි. අනුක වෛතේසිංහ, AIA (SL)
- ව.වා.වි. සුසන්ත මුණමල්පේ , AIA (SL)
- ව.වා.වි. ආචාර්ය නිලාන් කුරේ, AIA (SL)
- ව.වා.වි. සුසිල් ළමාහේවා, AIA (SL)
- ව.වා.වි. වානා සමරසිංහ, AIA (SL)
- ව.වා.වි. සමීර ධර්මසේන, AIA (SL)

Exclusive Agents

Manufacturer and Supplier of Agglomerated Marble

POWER STONE

Manufacturer and Supplier of Quartz Stone and Artificial Marble

Distributor

Manufacturer and Supplier of Ceramic Tile Adhesive - C500 White, C500 Grey and C400

Free Lanka **granite**

GRANITE

MARBLE

AGGLOMERATED MARBLE

TERRACOTTA

QUARTZ

PORCELAIN

SLATE

SANDSTONE

LIMESTONE

Free Lanka **granite**

Free Lanka Granite (Pvt) Ltd

(Incorporated in Sri Lanka)

No: 45A, Ward Place, Colombo-7, Sri Lanka.

Tel: 4444337/43, 4444339/43 Fax: 4444336

E-mail: fggranite@ltnet.lk / info@freelankagranite.com

Web Site: www.freelankagranite.com

Factory:

PO: Box 001, 99, Gummala Mawatha, Homagama, Sri Lanka.

Tel/Fax: 94-11-4444004, 94-11-4443023

SMART MATERIALS FOR ULTIMATE FINISHES

යෞවනය දෝර ගලා
රැලීමෙන් නැගෙන සිතුවිලි,
නිර්මල වූත්, නැවුම් වූත්,
අවසාජවූත්, සරලවූත්,
නිදහස් චින්තනයෙන් ඔපකර,
සංසාරගත හැකියාව හා මුසුකර,
දෛවෝපගත රැකියාව තුලින් නිමකර,
අශෝභනත්වයෙන් වනසාලන,
සුරම්ස වූ වටාපිටාව නිවා සනසාලන,
සමාජ මෙහෙවරයි මේ.

දෛවයේ කුරිරු සරදමින්,
මුවන් මුව තුඩින් තුඩ,
රැවි පිලිරැවි නොදන්නද,
සම්මානයෙන් නොපිදුවද,
ප්‍රසංශා නොලැබුවද,
ප්‍රදර්ශනය නොවූවද,
පිටු අතරත දිග හැරෙමින්,
මේ ඉඟිකරන්නේ
ශ්‍රී ලාංකීය වාස්තු විද්‍යාවේ,
"පුනරුදයක"
නව පුවනතා නොවේද?

නව පුවණතා

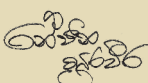
යුරෝපය කෙන්ද්‍ර කොටගෙන ආරම්භ වූ පුනරුදය මධ්‍යකාලීන යුගයේ සිට නවීනත්වය කරා පා නැගීමක් ලෙස හඳුන්වා දිය හැකි වුවද, යතාර්ථය නම්, මෙය සම්භාව්‍ය ප්‍රඥාවේ පුනරුප්පත්තියයි. පුනරුදය 14 වන සියවස තරම් අතීතයට ගිය ද 15-16 සියවස්වල වඩාත් හොඳින් ඉස්මතු විය. 17 වන සියවස වන විට මෙහි ක්‍රමික අවපාතයක් දක්නට ලැබුණි.

මෙකී පුනරුද කාලය විද්‍යාවේ මෙන්ම නීතිය, කලාව, ආගමික දර්ශන, දේශපාලන උපාය මාර්ග සහ වාස්තු විද්‍යාවේ ප්‍රගමනය සනිටුහන් කරන ලද ලෝක ඉතිහාසයේ එක්තරා සන්ධිස්ථානයක් විය.

වාස්තු විද්‍යාව සහ නිර්මිත පරිසරය සලකා බැලීමේදී පුනරුද යුගයේ බොහෝ ගොඩනැගිලි සම්බන්ධයෙන් හෝ ආයතන වතුරසු හැඩය ගත්, බොහෝ විට රෝම කුළුණු වලින් සමන්විත ආරක්කු සහ ගෝලාකාර ඉපිලීම් ආදියෙන් හැඩ වුවද, එම යුගය නිමා කර වර්තමානය වන විට වාස්තු විද්‍යාවේ නව පුවණතා උපයෝගී කොටගත් ප්‍රබෝධයක් දැක ගත හැකි වී ඇත.

පුනරුද යුගයේ අවසානයත් සමඟ, මහා බ්‍රිතාන්‍ය කේන්ද්‍ර කොටගෙන ඇති වූ, පසුව ලෝකය පුරා ව්‍යාප්ත වූ, කාර්මික විප්ලවය සමඟ පැමිණි නූතන සංක්‍රමණය (Modern Movement) මෙම ප්‍රබෝධය කෙරෙහි බලපෑ ප්‍රධාන සාධකය විය. කොන්ක්‍රීට්, යකඩ, වීදුරු ආදියෙහි ආගමනයත් සමඟ වාස්තු විද්‍යා ක්ෂේත්‍රයේ ඇති වූ මෙම පිබිදීම වර්තමානය වන විට ඉතා පුළුල්ව නව මානයන් ඔස්සේ යමින්, පාරිසරික, සමාජයීය සහ ද්‍රව්‍යමය විභේදයන් සහිතව නව පුවණතා අනුව වෙනස්වීම් රාශියකට මුහුණදී ඇති බව පැහැදිලිය.

මේවා වාස්තු විද්‍යා ක්ෂේත්‍රයටත්, නූතන සමාජයටත් පවතින සංස්කෘතියටත් ඒ සියල්ලම අතිබවා ලෝකයේ යහ පැවැත්මටත් දායකවන අනාගතයට නව මුහුණුවරක් එක් කරන වර්ථමානයේ එක්තරා සන්ධිස්ථානයක් වනු ඇත.

හවි පුවතනා

පරිපූරණ නූතන ආකෘතියක නිවසක්

වරලත් වාස්තු විද්‍යාඥ සිසිර ලියනආරච්චි

යම් නිර්මාණයක් උපද්දවීමට අදාලව ගොඩනගන සංකල්පීය මූලයන් නිර්මාණාත්මක ක්‍රියාවලියේ ආරම්භයේ සිට අවසානය තෙක් රඳා පවත්වා ගැනීමත් එයින් නිර්මාණයේ සියලු අංගෝපාංගයන් පෝෂණය කිරීමත් පරිපූරණ සර්වසම්පූර්ණ නිර්මාණයක් බිහිකර ගැනීමේ මූලික අභිප්‍රායයි. නූතනත්වය යන නේමාව මූලික කොටගෙන එම නේමාව ඉහත සඳහන් අයුරින් සාර්ථකව මුලු නිර්මාණය පුරා පවත්වාගත් සාර්ථක නිදසුනක් ලෙස වරලත් වාස්තු විද්‍යාඥ සිසිර ලියනආරච්චියේ මෙම නිර්මාණය සැලකිය හැකිය. මෙම නිර්මාණය අධ්‍යයනය කිරීම තුලින් අද දවසේ ශ්‍රී ලාංකික වාස්තු විද්‍යා ක්ෂේත්‍රයේ නව ප්‍රවණතා පිළිබඳ මෙන්ම ඉන් ගොඩනැගෙන නූතනත්වය පිළිබඳ ප්‍රමාණවත් අදහසක් ලබා ගැනුමට ඉවහල්වනු නොඅනුමානය.

නුගේගොඩ ප්‍රදේශයේ අර්ධ නාගරික පෙදෙසක පර්චස් දහඅටක භූමි භාගයක ඉදි වූ මෙම නිවස මහල් දෙකකින් යුක්ත වේ. අද දවසේ නාගරික ඉඩම් පිලිබදව සිතා බැලීමේදී මෙම නිවස ඉදිකිරීමට සාපේක්ෂව විශාල භූමි භාගයක් තිබුනද නිර්මාණකරු මනා කලමණාකාරිත්වයකින් යුතුව ඉඩම පරිහරණය කරමින් විවෘත අවකාශය මුලු ඉඩමෙන් පර්චස් එකොළහකට ආසන්න ප්‍රමාණයක් ඉතිරිකර ඇත්තේ එවන් අවකාශ අනාගතයේදී නිර්මිත පරිසරයක් තරමටම වැදගත් වන බැවිනි. මුලු ඉදිකිරීමම ප්‍රවේශ

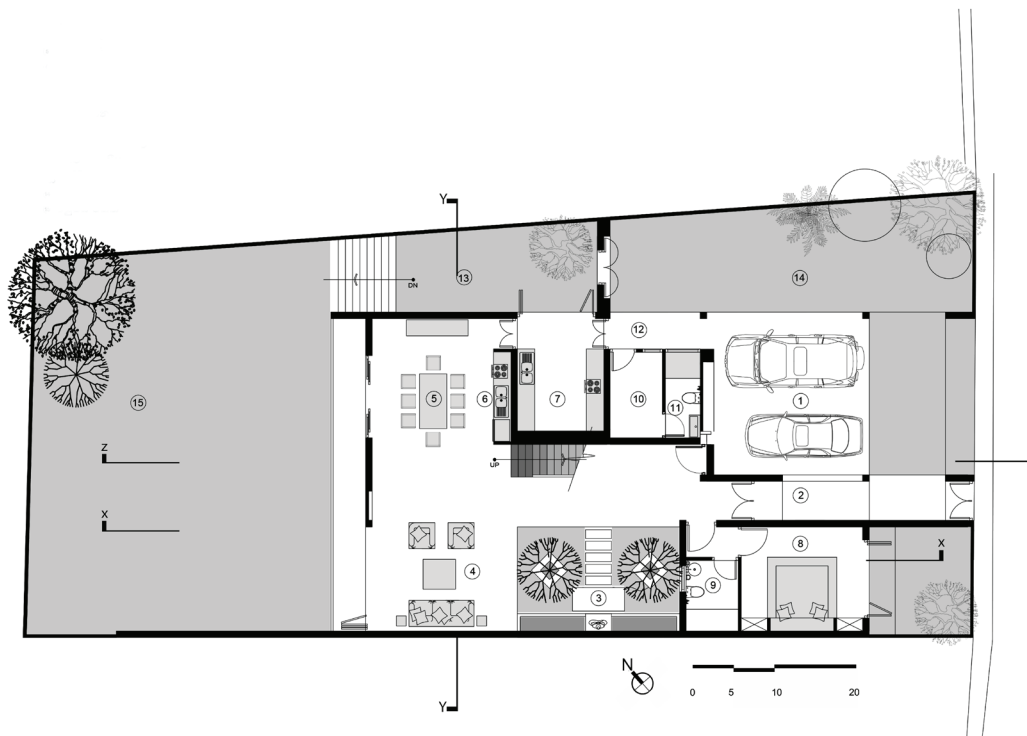

මාර්ගය දෙසට හැකි උපරිම අයුරින් ආසන්න කරමින් නිවස පිටුපසට වෙන්හට විවෘත භූමිය උද්‍යානයක් ලෙස පවත්වා ගැනීම එම විවෘත අවකාශයේ අර්ථය මෙන්ම භාවිතය ඉහල අගයකින් පවත්වා ගැනීමට ඉවහල් වී ඇත.

නිවසේ බාහිර හැඩතල හා ආකෘතිය සැලකිල්ලට ගැනීමේදී නූතනත්වයේ මූලික භෞතික හැඩය ලෙස සැලකිය හැකි ඝනවතුරු (Cube) කිහිපයක කලාත්මක පෙළගැස්වීමක් ලෙස හඳුනා ගත හැක. විවිධ ප්‍රමාණයන්ගෙන් හා විවිධ උසවල් හා වර්ණ වලින් යුතු ඝනවතුරු විවිධ තලයන් අනුව ස්ථානගත

කර ගොඩනැගෙන ගොඩනැගිල්ලේ බාහිර හැඩය එහි නූතන බව ප්‍රකට කරන ප්‍රධාන අංගයක් වන්නේ නිවෙසට පිවිසෙන්නාට මෙම බාහිර දැක්ම මගින් නිවස ගොඩනගන නූතනත්වය පිළිබඳ මූලික සංඥාව ලබාදෙන බැවිනි.

පොදු විවෘත අවකාශයක් ලෙස පිහිටන විසිත්ත කාමරය හා කෂම කාමරය, ඊට යාබදව පිහිටි මුළුතැන්ගෙය හා අමුත්තන්ගේ නිදන කාමරය හා නානකාමරය ප්‍රධාන ලෙස බිම් මහල තුළ ස්ථාපනය කර ඇති අවකාශයන් වේ, ඊට අමතරව වාහන දෙකක් ගාල් කිරීමට අවශ්‍ය ඉඩකඩ හා සේවක

බිම් මහල් සැලැස්ම

1. රථ ශාලා
2. ඇතුල්වීම
3. මළුව
4. විසිත්ත කාමරය
5. කෑම කාමරය
6. පැන්ට්‍රිය
7. මුළුතැන්ගෙය
8. අමුත්තන්ගේ නිදන කාමරය
9. පොදු නාන කාමරය
10. සේවක කාමරය
11. සේවක නාන කාමරය
12. සේවක ප්‍රවේශය
13. කුසි අංගනය
14. ඉදිරිපස වත්ත
15. පසුපස වත්ත

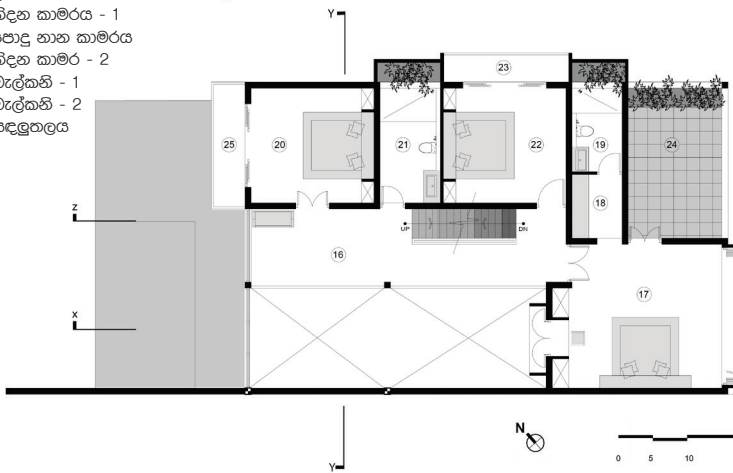
විශාල අවකාශයක් වන මැදමිදුල නිවසේ ප්‍රධාන නූමිකාවක් රඟදක්වන්නේ එමගින් අවකාශ එකිනෙකාගෙන් වෙන්කර සීමා නිර්ණය කරන අතරම ඒ වටා ඇති සියලුම අවකාශයන්ට එමගින් සුවිශේෂිත අන්‍යතාවයක්ද ලබා දෙමිනි. ඉහල මහලේ නානකාමර වලට එයටම අයිතිවන ලෙස නිර්මාණය කරන ලද කුඩා මැද මිදුල් මගින් එම අවකාශ වලට උපරිම අලෝකය හා වාතාශ්‍රය ලබා දෙමින් ගොඩනගන සජීවී බව නිවසේ නවීන සුබෝපහෝගීත්වය තීව්‍ර කරන තවත් සාධකයකි.

පළමු මහලේ සැලැස්ම

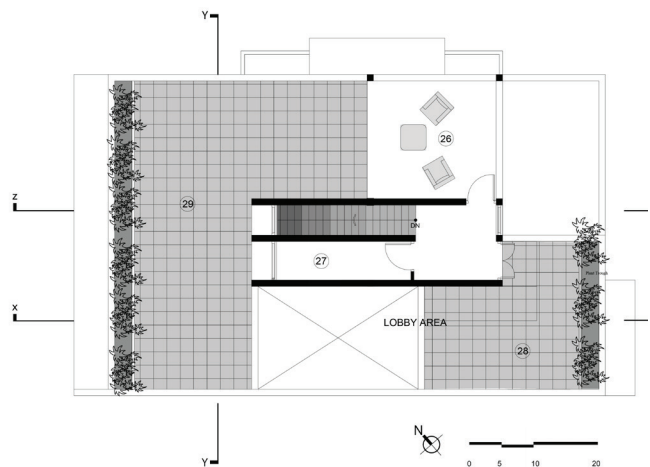
- 16. ප්‍රවේශ ශාලාව
- 17. ප්‍රධාන හිඳන කාමරය
- 18. සැරසුම් කාමරය
- 19. ප්‍රධාන නාන කාමරය
- 20. හිඳන කාමරය - 1
- 21. පොදු නාන කාමරය
- 22. හිඳන කාමර - 2
- 23. බැල්කනි - 1
- 24. බැල්කනි - 2
- 25. සඳුලුතලය

කාමරද ස්ථානගත කර ඇත්තේ නිවසට අවශ්‍ය සියලු සේවා අවශ්‍යතා පරිපූරණ කරමිනි. නිවසේ වඩා වැදගත් පොදු අවකාශ නිවසේ පිටුපස විවෘත අවකාශයට යාබදව පිහිටුවා ඇත්තේ එම අවකාශ නිවසේ ප්‍රධාන පිවිසුම හා නිර්මාණශීලී ලෙස බද්ධ කරමිනි. ප්‍රධාන පොරටුවෙන් ඇතුල්වන්නන්ට විශාල මැද මිදුලකට යාබදව පිහිටි පිවිසුම් ආලින්දයක් හරහා ප්‍රධාන විසිත්ත කාමරයට රැගෙන යාමේ නිර්මාණකරුගේ අතිලාශය නිවසේ හිඳන පිළිබඳ හැඳීම වර්ධනය කරනවා පමණක් නොව ඉහත කී ලෙස නිවසේ පිටුපසට වෙන්ව පිහිටා ඇති

වහලු හුම් සැලැස්ම

- 26. ආලින්දය
- 27. ගබඩා කරන ස්ථානය
- 28. සඳුලුතලය - 1
- 29. සඳුලුතලය - 2

අවකාශයන් හුදකලා නොකිරීමට වගබලා ගනී. විශාල අවකාශයක් වන මැදමිදුල නිවසේ ප්‍රධාන භූමිකාවක් රඟදක්වන්නේ එමගින් අවකාශ එකිනෙකාගෙන් වෙන්කර සීමා නිර්ණය කරන අතරම ඒ වටා ඇති සියලුම අවකාශයන්ට එමගින් සුවිශේෂිත අන්‍යතාවයක්ද ලබා දෙමිනි. ඉහල මහලේ නානකාමර වලට වයටම අයිතිවන ලෙස නිර්මාණය කරන ලද කුඩා මැද මිදුල් මගින් එම අවකාශ වලට උපරිම අලෝකය හා වාතාශ්‍රය ලබා දෙමින් ගොඩනගන සජීවී බව නිවසේ නවීන සුබෝපහෝගීත්වය තීව්‍ර කරන තවත් සාධකයකි.

ප්‍රධාන පිටිසුමෙන් ඇතුල් වූ විගසම ඇරඹෙන ඇතුරු කලාපයක් ලෙස අමුත්තන්ගේ කාමරය පිහිටුවීමෙන් සහ ප්‍රධාන කලාපයෙන් ස්වාධීනව පවතින කලාපයක් ලෙස පිහිටවීම මගින් නිවස තුළ පුද්ගලිකත්වය රැක ගැනීමට මෙය පිටුවහලක් වී ඇත.

ඉහළ මහලේ ප්‍රධාන හිඳුන කාමරය සහ ඊට යාබද නානකාමරය ප්‍රවේශ මාර්ගයට මුහුණලන අයුරින් හිමවා ඇත්තේ ගෘහමූලිකයන්ට නිවස පාලනය කිරීම මෙන්ම පහසුවෙන්ම සියලු අවකාශ සමග සම්බන්ධ වීමටද හැකිවන අයුරිනි. ඊට අමතරව තවත්

හිඳුනකාමර දෙකක් වීම මහල තුළ පිහිටුවා ඇත්තේ පොදු නාන කාමරයක් සහිතව මැද මිදුල් අවකාශය වටා ඒකරාශී වන ලෙසය.

ඊට ඉහලින් පියස්සක් රහිතව පියැසි උදුනානයක් ලෙස කොන්ක්‍රීට් මිදුලක් නිර්මාණය කර ඇත්තේ මුළු ඉඩම වම මට්ටමේදී උදුනානයක් බවට පරිවර්තනය කරමිනි. වයට ගොඩවීම සඳහා ප්‍රධාන පියගැටපෙල වම මට්ටම දක්වා රැගෙන විත් ඇත්තේ වහි පියස්ස ලෙස පමණක් කුඩා ආනතියකින් යුතු වහලක් නිර්මාණය කරමිනි. වම පියස්ස, සාමාන්‍ය පියස්සක සතු ලක්ෂණ උද්දීපනය නොකර තවත් ඝනවතුරුශ්‍රයක

හැඩය නිර්මාණය වන ලෙස ඉදිකර ඇත්තේ නිර්මාණයේ මූලික සංකල්පය අනුව යමිනි.

පොදුවේ ගත්කල නිවස තුල පුළුල් ලෙස ස්වභාවික අලෝකය භාවිතයට හා වාතාශ්‍රය සංසරණයට උපරිම ඉඩකඩ විවෘත වන ලෙස අවකාශ කළමණාකරනය කර ඇත. විශාල ස්ලයිඩින් දොරවල් මගින් පිටුපස විවෘත භූමිය සමග සම්බන්ධ කරන පොදු අවකාශ සහ මැද මිදුල වටා සියලු අවකාශ ස්ථානගත කරමින් නවීන ගෘහය ස්වභාවික පරිසරය

තුල ස්ථාපිත කරන්නේ මනරම් අයුරිනි.

සුදු පැහැයට සමීප පැහැයකින් කපා ඔපදමන ලද ගෙඩිම නිමාව හා යමින් අතුළත ඩිත්තිවල සුදු වර්ණය අවකාශවලට නවීන සුන්දරත්වයක් මෙන්ම සොබාදානම උද්දීපනය කරන ගතියක්ද රැගෙන වියි. දොර ජනෙල්වල හා පියගැට පෙළෙහි නිමාවන්වල ඇති ස්වභාවික දැව වර්ණය හා යකඩ වල කළු වර්ණය හැරුණකොට වෙනත් කිසිදු දීප්තිමත් වර්ණයක් භාවිතා නොකල වාමි නිවාස අන්‍යන්තරය

ඉහතකී අගය පූර්ණය කරන්නේ මනරම් අයුරිනි. පිටත වර්ණ ගැන සැලකීමේදීත් සුදු වර්ණය මූලික කරගෙන නිර්මාණකරු භාවිතාකරන්නේ කළු, සිමෙන්ති වල අළු වර්ණය හා දැව වර්ණයයි. මෙම සරල වර්ණ රටාවද නිවස නවීන ලෝකය තුල මෙන්ම ඊට සමගාමීව ස්වාභාවික පරිසරය තුලද එක ලෙස පිහිටුවා තබන්නේ නිර්මාණයේ මූලික සංකල්පය නිව් කරමිනි.

නවීනත්වය අප ජීවත්වන පරිසරය දේශගුණය ආදී සියලු ගතිලකණණ තුල හිඳිමින් හා එවායින් ජීවය

ලබමින් ඉතා සාර්ථකව ළඟා කරගත හැකි දෙයක් බව වරලත් වාස්තු විද්‍යාඥ සීසිර ලියනාආරච්චි මෙම නිර්මාණය තුළින් ඔප්පුකොට ඇත. වාස්තු විද්‍යාවේ ශ්‍රී ලාංකික නූතන ප්‍රවණතා ගැන සැලකිල්ලට ගැනීමේදී මෙවන් සාර්ථක අත්හදාබැලීම් තුළින් එහි දිශානතිය තීන්දු වියයුතු බව ප්‍රයෝගිකව මෙම නිර්මාණය අධ්‍යයනයෙන් නිගමනය කරගත හැක. ■

සටහන: වරලත් වාස්තු විද්‍යාඥ සුසන්ත මුණමල්පේ

හවුස් ප්‍රවීණතා

නගරබද බැඳද කොලුරු කුව ඉම

වරලත් වාස්තු විද්‍යාඥ වතුරිකා කුලසිංහ

බොහෝවිට වාස්තු විද්‍යාඥයකුට පැවරෙන කාර්යභාරය අභියෝගයක්. වාස්තු විද්‍යාව යනු හුදෙක් කලා මාධ්‍යයක් හෝ සරල ක්‍රියාවලියක් නොවේ. විද්‍යාත්මක සහ කලාත්මක පසුබිමකින් සවිධිල ගැන්වෙන ව්‍යවහාරික හෝ ප්‍රායෝගික නිර්මාණකරණයක් ලෙස වාස්තු විද්‍යාව හඳුන්වා දිය යුතු වෙයි. වාස්තු විද්‍යා විෂයයේ දී, වාස්තු විද්‍යාඥයෙකුට පැවරෙන අභ්‍යාසයන් විවිධ ස්වරූප වලින් යුක්ත විය හැක. එම අභ්‍යාසයක අවසන් ඵලය හොඳ හෝ හරක වන්නේ තමන්ට ලැබෙන අභියෝගය භාරගෙන එයට සුදුසුම පිලිතුර වාස්තු විද්‍යාත්මකව ඉදිරිපත් කිරීම හෝ නොකිරීම තුළිනි.

වතුරිකා කුලසිංහල, තරුණ වරලත් වාස්තු විද්‍යාඥවරයකි. මෙම අපූරු කුඩා නිවස නිර්මාණය කිරීමේ අභියෝගය ඇයට ලැබෙන්නේ, විවිධ සීමා මායිම් වලට

යටත්වය. ඇය මෙම අභියෝගය භාර ගන්නා විට, එම ගොඩනැගිල්ල අඩක් වැඩ නිම කරන ලද්දක් විය. මහල් තුනකින් යුක්ත වූ එම ගොඩනැගිල්ලෙහි පහතම මාලයෙහි ගොඩනැගිල්ලෙහි හිමිකරුවන් පදිංචි ව සිටි අතර, රාජගිරිය නුගේගොඩ

ප්‍රධාන මාර්ගයට ආසන්න උසකින් පැවැති ගොඩනැගිල්ලෙහි ඉහළම මහල පුද්ගලික ආයතනයක් ලෙස භාවිතා කරමින් තිබිණි. මෙහිදී වතුරකාට පැවරුණු වගකීම වූයේ මේ මහල් දෙක අතර මැද පිහිටි කොටස කුඩා ප්‍රමාණයේ නිවසක් ලෙස නිර්මාණය කිරීමයි. ගොඩනැගිල්ලෙහි ව්‍යුහයමය කොටස වී වන විටත් නිර්මාණය කර තිබුණු නිසා, අලුතින්ම ඉදි කරන ගොඩනැගිල්ලක් නිර්මාණය කිරීමේදී වාස්තු විද්‍යාඥයෙකුහට ලැබෙන නිදහස වතුරකාගෙන් ගිලිහී ගොස් තිබිණි. අනෙක් අභියෝගය වූයේ, ගොඩනැගිල්ලෙහි ඉහළ සහ පහළ මහල්වල සිදුවන ක්‍රියාකාරකම් වලට බාධාවක් නොවන අයුරින් ගොඩනැගිල්ලෙහි ඉදිකිරීම් හෝ අලුත්වැඩියා කිරීමේ කටයුතු කරගෙන යාමට සිදුවීමයි. ගොඩනැගිල්ලෙහි මූලික සැලැස්මට අනුව, ප්‍රධාන මාර්ගයට ඉතාම ආසන්නයේ ගොඩනැගිල්ල පිහිටා තිබූ අතර, උද්‍යාන

කොටස ගොඩනැගිල්ලට පිටුපසින් සැකසී තිබිණි. ප්‍රධාන මාර්ගයට ඉතා ආසන්නව පිහිටීම නිසා, වාහන වලින් නැගෙන ශබ්දය, දුම මිශ්‍ර දුහුවිල්ල වැනි සාධකයන් නිසා වාස්තු විද්‍යාඥවරයාගේ කාර්යභාරය තවදුරටත් සීමා වී තිබූ බව නොරහසකි. දැවිල්ල සහ ශබ්දය සීමා කර, පිරිසුදු වාතාශ්‍රය සහ ස්වභාවික ආලෝකය නිවස තුළට තුළට ලබා ගැනීම සඳහා ඇයට සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමවලට වඩා නවීන ක්‍රම පිළිබඳව සොයා බලන්නට සිදුවිය.

ඉදිවී තිබුණු ගොඩනැගිල්ලක මැද පිහිටි මහල නිසාවෙන්, එම සම්පූර්ණ ගොඩනැගිල්ලෙහි පෙනුම ගැන පවා ඇයට සැලකිලිමත් වන්නට සිදු වී තිබිණි. කෙසේ වෙතත් එතරම් ක්‍රමවත් හෝ අලංකාර ලෙස ඉදිකර නොතිබුණු පැවැති ගොඩනැගිල්ලෙහි පෙනුම ගැන වාස්තු විද්‍යාඥවරයා සතුටට පත්වී නොතිබුණු අතර, පැවැති ගොඩනැගිල්ලට හානිදායක නොවන නමුත්, අලුත් පෙනුමක් මෙම මැද මහලේ ඉදිවන නිවසට ලබාදීම තම අභිප්‍රාය වූ බව ඇය පවසයි.

වතුරකාට අනුව, ඇයගේ සංකල්පීය අවතීර්ණ වීම වූයේ "Lateral Infill" යන්නයි. එම අදහස සරලව සිංහල බසින් ගතහොත්, යම්කිසි පවතින ස්ථරයන් දෙකක් අතරට කෙරෙන පුරවාලීම ලෙස සඳහන් කළ හැක.

චතුරකාට අනුව, ඇයගේ සංකල්පීය අවතීර්ණ වීම වූයේ "Lateral Infill" යන්නයි. එම අදහස සරලව සිංහල බසින් ගතහොත්, යම්කිසි පවතින ස්ථරයන් දෙකක් අතරට කෙරෙන පුරවාලීම ලෙස සඳහන් කළ හැක.

මෙහිදී ඇයට ලැබෙන තවත් අභියෝගයක් වන්නේ, ඉතා සීමිත මුදලකින් මෙම අතරමැදි නිවස නිමා කිරීමට සිදු වීමයි. දළ වශයෙන් රුපියල් මිලියන 4ක පමණ මුදලක් මෙම නිවසෙන් හි සියලුම වැඩ කටයුතු නිම කිරීමට වැය වන්නට ඇතැයි යන්න වාස්තු විද්‍යාඥවරයාගේ අදහසයි.

මෙම කුඩා නිවස සම්පූර්ණ වී ඇත්තේ, වකිනෙකට යාබදව පිහිටා ඇති කෑම මේසය සහිත කොටස සහ ආලින්දය, තරමක් විශාල නිදන කාමරය, කාර්යාල කාමරය, විවෘත කුස්සිය "pantry" සහ පොදු නාන කාමරයකිනි. ඊට අමතරව ඉදිරිපස ඇති වැරැන්ඩාව සහ පහත මාලය සම්පයෙහි පිහිටා ඇති විවෘත කොටස අමුත්තන් හමු වීමට සහ විවේක සුවයෙන් ගත කිරීමට භාවිතා වන බව චතුරකා පවසයි.

ප්‍රධාන මාර්ගයට මුහුණලා පිහිටි ගේට්ටුවෙන් ඇතුළුවනු පසු නිවසෙහි පසෙක පිහිටා ඇති උද්‍යානය සහ වාහන නතර කරන කුඩා ගොඩනැගිල්ල පසු කර පියවර කීපයක් ඇවිද යාමෙහි මෙම අපූරු නිවසට ඇතුල් වන අඩි හතරක් පමණ උසක් හැගිය යුතු කුඩා විවෘත පඩිපෙළ හමුවන්නේ ගොඩනැගිල්ලේ ඉදිරිපස ප්‍රධාන මාර්ගයට මුහුණලා තිබුණත්, වාස්තු විද්‍යාඥවරයා

විසින් නිවසට ඇතුළු වීමට යොදාගෙන ඇත්තේ එහි පිටුපසයි. ප්‍රධාන මාර්ගයෙහි ශබ්දයක් දැවිල්ලක් නිවසට ඇතුළුවීම යම් තරමක් දුරට වලක්වා ගැනීමට ඇය එම නිර්මාණ උපක්‍රමය භාවිතා කළ බව පෙනේ. එම පඩි කිහිපයෙන් අවතීර්ණය වන්නේ නිවසෙහි විවෘත වැරැන්ඩාවටයි. පිටුපස උද්‍යානයට සම්පූර්ණයෙන්ම විවෘත වන එම වැරැන්ඩාවට ගලා වන සෘජු හිරු කිරණ සෞම්‍ය කර ගැනීම සඳහා ඇලුමිනියම් පට්ටලින් සෑදී ආවරණයක් යොදා ගෙන ඇති අතර ඒ මත වනෙමින් වැවෙන "තම්බෝපියා" වැල අතරින් හිරු කිරණ සෞම්‍ය ලෙස වැරැන්ඩාව සිප ගැනීමට සැලැස්වීම කදිමය. විවේකශීලීව අසුන් ගැනීමට හැකිවන ලෙස තෝරාගෙන ඇති සරල ආසන දෙක එම වැරැන්ඩාවට එකතු කරන්නේ නූතනවාදී, අවම සංකලනයකි "Modern & Minimalist". වැරැන්ඩාව නිමාවන්නේ, නිවසේ ප්‍රධාන දොරටුවෙහි. ප්‍රධාන දොරටුවෙන් ඇතුල්වත්ම ඔබ පිවිසෙන්නේ, ආලින්දය සහ ආහාර ගැනීම සඳහා සැලසුම් කර ඇති අවකාශයටයි. නවීන නාගරික ජීවන ශෛලියට ගැලපෙන ලෙස කෑම මේසය ප්‍රධාන දොරටුව ආසන්නයට ම පිහිටා ඇති අතර ආලින්දය එහි අනෙක් පසට වන ලෙස සැලසුම් කර ඇත්තේ, ප්‍රධාන

දොරටුවෙන් අවහිර නොවන ලෙස මුළු අවකාශයම ආලින්දයට යොදා ගත හැකි වන පරිදිය. සමමිතිකව පිහිටුවා ඇති සිමෙන්ති බංකු ආකාරයේ ආසන පෙළ අවසන්වන්නේ, කුඩා ප්‍රමාණයේ මැදමිදුලකිනි. මැද මිදුල සහ ආලින්දය වෙන්ව වන කුඩා ඉඩ පඳුරු වර්ගයේ ශාක පෙළකින් අලංකාර කර ඇති අතර නිවසට ඇතුල්වන කෙනකුගේ සිත නිවී සැනසෙන ආකාරයේ සරල දර්ශනයක් විය යුතු වෙයි.

සිමෙන්ති කෑම මේසය, සිමෙන්ති බංකු වැනි ආසන පෙළට අමතරව ඉතාම අවම ගෘහ භාණ්ඩ ප්‍රමාණයකින් යුතු මෙම අවකාශය ඉතා සරල, සෞම්‍ය හැඟීම් මතු කරවන සුළුය. අනවශ්‍ය කිසිදු දෙයකින් මෙම අවකාශයෙහි බිත්ති පවා අලංකරණය කිරීමට උත්සාහ

කොට හැරී බැවින් වීම සෞම්‍යයත්වය තුළින් අවකාශය පිරීයන්නට සලස්වා ඇත.

ප්‍රධාන දොරටුවට වම් පසින් පිහිටා ඇති කුඩා සඳළුතල කොටස, වැරැන්ඩාවේ පරිදිම ඇඳුම්නියම් ආවරණයෙන් සහ තම්බෝපියා වැලෙන් අතරින් පතර වැසෙන්නට සලස්වා ඇති අතර එහි කෙළවරක ස්ථානගත කර ඇති බුද්ධ ප්‍රතිමාව නිවසේ සාමකාමී, සරල සහ නිවන සුළු බව වක් තැනකට කැටි කරගත්තක් වැනිය.

ආලින්දයේ සිට දකුණු පසට වන්නට ඊට යාබදව සැලසුම් කර ඇති නිදන කාමරය ඉතාම ඉඩ පහසුව ඇති ආකාරයට නිර්මාණය කර ඇත. ආලින්දයේ පරිදිම නිදන කාමරයට ස්වභාවික ආලෝකය සහ

විද්‍යාත්මක සහ කලාත්මක පසුබිමකින් සවිබල ගැන්වෙන ව්‍යවහාරික හෝ ප්‍රායෝගික නිර්මාණකරණයක් ලෙස වාස්තු විද්‍යාව හඳුන්වා දිය යුතු වෙයි. වාස්තු විද්‍යා වෘත්තියේ දී, වාස්තු විද්‍යාඥයෙකුට පැවරෙන අභ්‍යාසයන් විවිධ ස්වරූප වලින් යුක්ත විය හැක. එම අභ්‍යාසයක අවසන් ඵලය හොඳ හෝ නරක වන්නේ තමන්ට ලැබෙන අභියෝගය භාරගෙන එයට සුදුසුම පිළිතුර වාස්තු විද්‍යාත්මකව ඉදිරිපත් කිරීම හෝ නොකිරීම තුළිනි.

වාතාශ්‍රය ලබා ගැනීම සඳහා ද වතුරකා විසින් මැද මිදුල් සංකල්පය යොදාගෙන ඇත. ප්‍රධාන මාර්ගයේ සිට ගොඩනැගිල්ල දක්වා ඇති ඉඩ මැද මිදුලක් ලෙස යොදාගෙන ඇති ඇය ඊට අමතරව කුඩා ජනේලයක් පමණක් නිවසෙහි පසෙක ඇති උද්‍යානයට යොමුවනසේ ස්ථානගත කර තිබේ. නිදහස කාමරය තුළත් පෙර මෙන්ම අවම සහ සරල ලෙස ගෘහ භාණ්ඩ යොදා ගෙන ඇති අතර ප්‍රධාන සයනයට අමතරව සියළුම අඩුම පිළිවෙලට අසුරා ගත හැකි පරිදි එක් පැති බිත්තියක් වියන් සහිත රාක්කයක් ලෙස නිමවා ඇති බැවින්, ඇඳුම් පැළඳුම් සහ අනෙක් සියලු දෑ මගින් කාමර සංකීර්ණ වීමට තිබුණු අවස්ථාව වළකාගෙන ඇති ආකාරය කදිමය.

ආලින්දය සහ ආහාර ගැනීම සඳහා නිර්මාණය කර ඇති අවකාශයට විපිටින් ඇති තීරුව නිවසෙහි විවෘත මුළුතැන්ගෙය ලෙස යොදාගෙන ගෙන ඇති අතර ඒ හරහා දිවෙන කොරිඩෝවේ අනෙක් පස ඇත්තේ නාන කාමරයයි. ආලින්දය හෝ ආහාර ගන්නා කොටස පසෙකින් විවෘත වූවත් පුද්ගලිකත්වය ආරක්ෂා වන ලෙස සුක්ෂමව සැලසුම් කර ඇති මුතැන්ගේ කොටස, කුඩා ඉඩක් සකසුරුවම් ලෙස යොදා ගැනීම සඳහා ඇති හොඳ උදාහරණයකි. නාන කාමරය සහ මුළුතැන්ගෙය වෙන් කරන කොරිඩෝව අවසන් වන්නේ කුඩා කාර්යාල කාමරයෙනි. ඉඩමේහි හැඩය ඔස්සේ යමින් තරමක් ඇදුට පිහිටා ඇති බිත්තියට සීමා වන කාර්යාල කාමරයෙහි ඉඩකඩ සුක්ෂම ලෙස භාවිතා කර

ඇති ආකාරය පැසසිය යුත්තකි. කාර්යාල කාමරයෙහි ප්‍රධාන මේසයට වැඩි ඉඩකඩක් ලබා දී ඇති අතර තීරුවක් වැනි වූ ඉතිරි ඉඩ රාක්ක සහ තවත් කීප දෙනෙකුට චුවත් පරිගණකයන් සමග වැඩ කිරීමට හැකිවන පරිදි සකසුරුවම් ලෙසත් සරලවත් නිර්මාණය කර ඇත.

මෙම කුඩා නිවසේ සරලත්වය සහ සැකසිලිදායක බව ඉස්මතු කිරීම සඳහා උපකාර වන ප්‍රධානතම දේවල් වන්නේ, එහි ස්ථාන සැලසුම් කර ඇති ආකාරය සහ අන්‍යන්තර අලංකරණය තුළින් මතු වන සරල සහ අවම සංකල්පයයි. නිවස සම්පූර්ණයෙන් මෙන්ම මදින ලද අලු සිමෙන්තියෙන් නිමවා ඇති අතර හැකි සෑම විටම භාවිතා කර ඇති සිමෙන්තියෙන්ම නිමවූ ගෘහ භාණ්ඩ නිවසේ සෞම්‍ය බව තවත් ඔපවත් කරයි. සෙරමික් ටයිල් වෙනුවට ආදේශකයක් ලෙස සිමෙන්ති නිමාව යොදා ගැනීම තීරණාත්මක සාධකයක් වී ඇති අතර ඒ තුළින් පයට ඇතිකරන මෘදු බවත්, සිසිලත් ඇසට ලබා දෙන සෞම්‍ය බවත් කදිමය. ඊට අමතරව යොදාගෙන ඇති අවම පරාසයකින් යුත් ස්වභාවික වර්ණාවලිය නිවසෙහි සිත නිවන ගතියට උර දෙන ප්‍රධාන ලක්ෂණයකි.

නිවැරදි ස්ථානගත කර ඇති කුඩා මැද මිදුලක් සහ පිටතින් ලැබෙන ස්වභාවික ආලෝකය පාලනය කර ගැනීම සඳහා යොදාගෙන ඇති ඇලුමිනියම් ආවරණයෙහි දැවටුණු තම්බෝපියා වැල නිවසේ තැන තැන මවන සෙවනැලි රටා සූර්යයාගේ ගමන සමඟ වෙනස් වන ආකාරය නිවසට ජීවයක් සහ නාටකීය බවක් එක් කරයි.

නව පරපුරේ තරුණ වාස්තු විද්‍යාඥවරියක් ලෙස තම නිර්මාණශීලී බව තම අත්දැකීම් සමග මුසු කර තමන්ට අවංකව හැඟෙන අදහස් සමුදාය මෙම නිවෙස නිර්මාණය කිරීම හරහා මුදාහැර තිබීම අගය කළ යුත්තකි.

2017 වර්ෂයේ දී ශ්‍රී ලංකා වරලත් වාස්තු විද්‍යාඥයන් සංගමයේ ප්‍රතිසංස්කරණය (Renavation) අංශයෙන් ඇගයීමට පාත්‍ර වූ මෙම වාස්තුවිද්‍යා නිර්මාණය නාගරික පරිසරයක නිර්මාණය වූ අසුරු මෙන්ම විශිෂ්ට කුඩා නිවනනක් ලෙස නම් කිරීම වරදක් නොවේ. ■

සටහන: වරලත් වාස්තු විද්‍යාඥ සුමුදු අතුකෝරාල

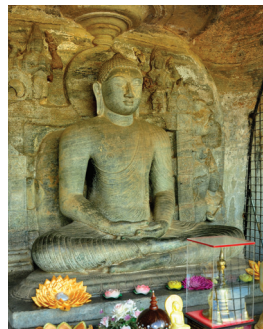
ශ්‍රී ලාංකීය වාස්තු විද්‍යාව, චිත්‍ර ගවේෂණය සහ නූතනත්වය

ශ්‍රී ලංකාවේ සමස්ත වාස්තු විද්‍යාව බැලීමට වඩාත් මාධ්‍යයක් ලෙස වාස්තු විද්‍යාව හැඳින්වීමට පුළුවන. ඒ කෙසේද යත් අවකාශය, වර්ණ, සමානුපාතය, වයනය සහ මනස අතර ඉතා සමීප සබැඳියාවක් ඇති බැවිනි. මනස පමණක් හොඳ කායික වෙනසද සුවපත් කිරීමේ හැකියාවක් වාස්තු විද්‍යාවෙහි ඇති බව ප්‍රත්‍යක්ෂ වූවකි. ඒ නිසාවෙන්ම ශ්‍රී ලංකාව සහ ශ්‍රී ලාංකිකයින් වාස්තු විද්‍යාව අතින් පොහොසත් වූ රටකි.

සියවස් ගණනාවක ප්‍රොඩනක්වයකින් ශ්‍රී ලංකාව ඉදිරියෙන් ඔසවා තැබූ ගෞරවයට ශ්‍රී ලංකාව තුළ වූ වාස්තු විද්‍යාවේ පුහුණුව සහ එම විශේෂ වාස්තු විද්‍යාත්මක නිර්මාණ ප්‍රතිරිතිය හිමි කර ගනී.

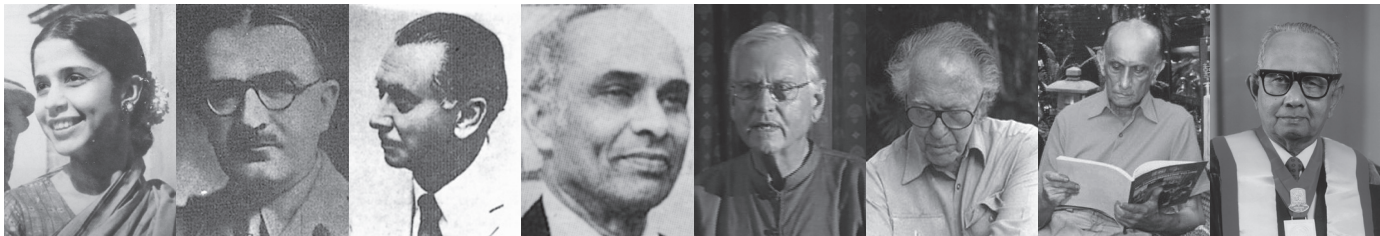

ශ්‍රී ලංකාව සහ වාස්තූ විද්‍යාවේ පුහුණුව පරිච්ඡේද ගණනාවක් අතර උරුමකම් කියන අතර විය දේශීය සහ විදේශීය ආභාෂයන්ගෙන් සම්පිණ්ඩනය වුවකි. උදාහරණයක් ලෙස, ඉන්දීය ආභාෂයන්, පෘතුගීසි, ලන්දේසි සහ ඉංග්‍රීසි ආදිය. විපමණක් නොව සාම්ප්‍රදායික ශිල්පයන් සහ ද්‍රව්‍යමය භාවිතයද ඇදහිය නොහැකි තත්ත්වයක අදටත් පවතී. මෙවැනි ප්‍රෙයඩන්ටයක් හිමි කර ගන්නා නිර්මාණවල නිර්මාපකයින් අදටත් නිර්නාමික වන නමුත් නිර්මාණවල ගුණය අදටත් නොහැසි පවතී.

ශ්‍රී ලංකාව තුල නූතන වාස්තූ විද්‍යාව සංශයකින් තොරව ඉදිරියෙන් ඔසවා තබන්නටත්, විදේශීය රටවලට වම පුහුණුව ගෙන යාමටත් පුරෝගාමී වූ වර්ත රැසක් වාස්තූ විද්‍යා ඉතිහාසයේ සඳහන් වේ. මෙවැනි අපුරු වර්ත අතුරින්, ඇන්ඩා

බොයිඩ්, මිනෙට් ද සිල්වා, ටී. එන්. වෙයිනි සෝන්ස්, ෂර්ලි ද අල්විස්, ඔලිවර් විරසිංහ, හෝමි බ්‍රිමොරියා, ජස්ටින් සමරසේකර, උල්රික් ප්ලේස්නර්, සෙර් ඩවා, වැලන්ටයින් ගුණසේකර ආදීන් ඉදිරියෙන්ම සිටී.

19 වන සියවසේ මුල් භාගයේ මෙරට සේවය කල වාස්තු විද්‍යාඥයෙකු ලෙස ඇන්ඩෘ බොයිඩ් හැඳින්විය හැක. සාම්ප්‍රදායික වාස්තු විද්‍යාව පිළිබඳ හා ගැමි නිවාස වල ඇති සරලභාවය පිළිබඳ ලිඛිත විස්තර විවාරයක්ද ඔහු විසින් සිදු කර ඇත.

ශ්‍රී ලංකාව නිදහස ලබා ගැනීමට පෙර පෘතුගීසීන්, ලන්දේසීන් සහ ඉංග්‍රීසීන් යටතේ පාලනය වූ අතර එම කාල පරිච්ඡේදය තුල මෙරට එම ජාතීන්ගේ ආභාෂයන් ක්‍රමයෙන් ප්‍රචලිත වෙමින් පැවතිණ. ඒ නිසාම ජාතික අනන්‍යතාවය යටපත් වීම හුදෙක් ශ්‍රී ලාංකිකයින් නිහඬව ඉසිලූ කරුණක් විය. මෙම කාල පරිච්ඡේදයේ බිහිවූ, කොළඹ පුරවරය වර්ණාවත් කල ගාමිහිරි සලකුණක් ලෙස, කොළඹ පුරහල හැඳින්විය හැක. එහි සාර්ථකත්වය වෙනුවෙන් කැපවූ ප්‍රධානියකු ලෙස වස්තු විද්‍යාඥ එස්. ජේ. එඩ්වර්ඩ් හැඳින්විය හැක.

1948 මෙරට නිදහස ලබා ගැනීමෙන් පසුව, විය ස්මරනය කිරීමට, මහනුවර මඟුල් මළුව ආභාෂයෙන් නිර්මාණය වූණු මෙරට නිදහසෙහි සංකේතයක් ලෙස සැලකෙන "නිදහස් චතුරස්‍රය" 1953 දී කොළඹ පුරවරයේ ඉදිවිය. එහි මුලසුන වාස්තු විද්‍යාඥ ටී. එන්. වෙයින් ජෝන්ස් විසින් හෙබවූ අතර දායක වූ සෙසු වාස්තු විද්‍යාඥයින් ලෙස එස්. එච්. බිලිමොරියා, ෂර්ලි ද අල්විස්, ඔලිවර් විරසිංහ, ජස්ටින් සමරසේකර සහ බී. එම්. මොරිනා හැඳින්විය හැක.

බොහෝ ජීවිත වලට සම්පතව බැඳුණු තවත් එක අපූරු, සුන්දර නිර්මාණයක් ලෙස පේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලය හැඳින්විය හැක. එහි පිහිටීම, සැලැස්ම, විතරයන්, සමානුපාතයන් සහ හැඩතල හෙත් වශීකරවන සුළු වේ. මෙම නිර්මාණයේ කිරිගිය වාස්තු විද්‍යාඥ ෂර්ලි ද අල්විස් හිමි කර ගනී.

නිදහස් ජාතියක් ලෙස නැවතත් නගා සිටුවුණු, ශ්‍රී ලාංකිකයන්, තම රට තුල බිහිවන නිර්මාණයන් තුළ, ජාතියේ සලකුණු දැකීමට ප්‍රිය කළහ. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ජාතික ගීය, ජාතික කොඩිය, ජාතික ඇඳුම, රංග කලාව බැඳුණු නිර්මාණ සහ ජාතික අනන්‍යතාවය ගැබ් වූ නිර්මාණ ක්‍රමයෙන් බිහිවීමට පටන් ගැණුනි. එයට සමාන්තරව විවිධ සංවිධාන මෙන්ම රාජ්‍ය ආයතනද පිහිටුවන ලදී. මේ අතුරින් ලයනල් වෙන්ට් මහතාගේ මඟ පෙන්වීම යටතේ ආරම්භ වූ 43 කණ්ඩායම, කලාවට මෙන්ම වාස්තු විද්‍යාවටද, නූතනත්වය එක් කිරීමට මහත් වගකීමෙන් කටයුතු කල සංවිධානයක් ලෙස හැඳින්විය හැක.

බ්‍රිතාන්‍ය රාජකීය වාස්තූ විද්‍යා ආයතනයෙහි (Royal Institute of British Architects) පළමුව ලියාපදිංචි වූ කාන්තාව ලෙස මිනෙට් ද සිල්වා හැඳින්විය හැක. ඇය ප්‍රාදේශීය වශයෙන් (Regionalism) වාස්තූ විද්‍යාවේ භාවිතය පිළිබඳව සැලකිලිමත් වූ විශේෂ වර්තයක් වේ. තවද මෙරට “නූතන නිවර්තන ව්‍යවහාරය”, (Tropical Modernism) හඳුන්වාදීමට පුරෝගාමී වූ වර්තයක් ලෙස ද ඇය හැඳින්විය හැක. ඒ සමඟින් කතා බහට ලක් වන තවත් අද්විතීය වර්ත දෙකක් ලෙස උල්රික් ප්ලේස්නර්, ජෙෆ්රි බවා හැඳින්විය හැක.

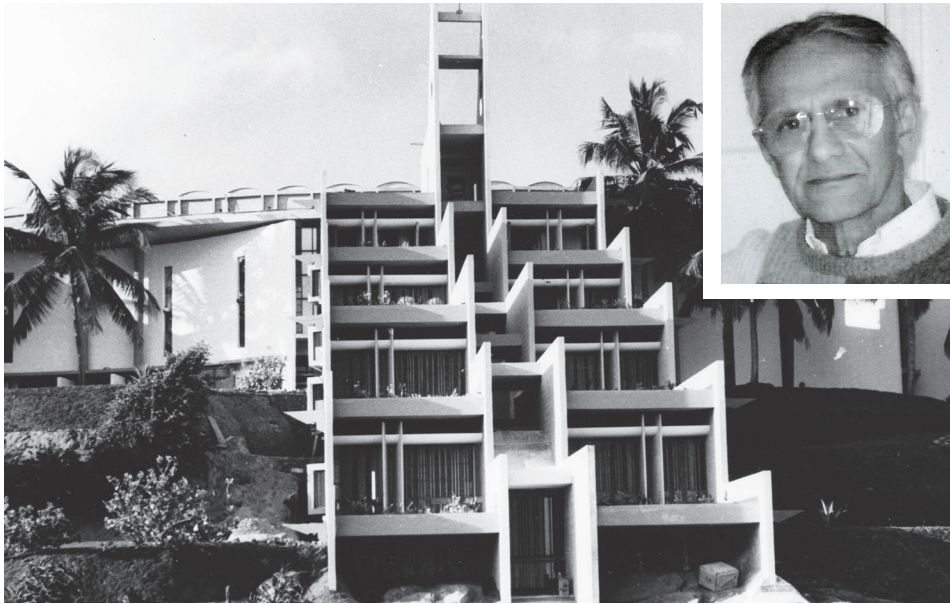

නූතන වාස්තූ විද්‍යාවේ ප්‍රගමනය පිළිබඳව විස්තර කිරීමේදී, ලංකාව තුළ විශේෂ පෙරළියක් ඇති කරමින් අද්විතීය, වර්ණාවන් අභාෂයක් බිහිකළ වර්තයක් ලෙස වාස්තූ විද්‍යාඥ ජෙෆ්රි බවා හැඳින්විය හැක. ඔහුගේ ආභාෂය තුළ නූතන ද්‍රව්‍යමය භාවිතයන්, හැඩයන්, සංකල්ප, විශේෂ විතරයන් ප්‍රධාන තැනක් ගනී. ඔහු සමඟින් කතා බහට ලක් වන සෙසු වර්ත අතර, ඊතාද සිල්වා, බාබරා සන්සෝනි සහ ලක් සේනානායක අමතක කළ නොහැක.

තවද වාස්තූ විද්‍යාඥ වැලන්ටයින් ගුණසේකර ද ශ්‍රී ලංකාවට නූතන වාස්තූ විද්‍යාව හඳුන්වාදීමට පුරෝගාමී වූවෙකි. විදේශ රටවලින් භා විදේශ වාස්තූ විද්‍යාඥයින්ගෙන් ලැබූ දැනුම සහ අත්දැකීම් මෙරට තුළ ආදේශ කෙරුණ බවට ඔහුගේ නිර්මාණයන් සාක්ෂි දරයි.

මෙලෙස ශක්තිමත් පාදමකින් ඇරඹුණු ශ්‍රී ලාංකික නූතන වාස්තූ විද්‍යාව, වෘත්තීය සහ අධ්‍යාපනික මට්ටමින් හඟා සිටුවීමට දායක වූණු අංශ කිහිපයක් හඳුනාගත හැක. ඒ අතුරින් මහජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුව (Public work Department) මූලික වේ. එහිදී යටිතල පහසුකම් සැපයීම, නිර්මාණකරණය සහ වාස්තූ විද්‍යාත්මක ව්‍යාපෘතීන් විමඟින් සිදු කල සේවා අතර වේ. මෙහිදී වෘත්තීය වාස්තූ විද්‍යාඥයින්ගෙන් සිදු වූ සේවාව සංවර්ධන ක්‍රියාවලියට අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් බවට හඳුනාගන්නා ලදී. මේ අනුව වෘත්තීය වාස්තූ විද්‍යාඥයින්ගේ හිඬැස පිරවීමට මරදාන තාක්ෂණික විද්‍යාලය, කටුබැද්ද ප්‍රායෝගික තාක්ෂණික ආයතනය ස්ථාපිත කරවා වාස්තූ විද්‍යාව ප්‍රායෝගිකව පුහුණු කිරීමේ කටයුතු ආරම්භ කරන ලදී. මෙය පසුව කටුබැද්ද විශ්ව විද්‍යාලය ලෙසත් වියට අනුබද්ධිත වාස්තූ විද්‍යා පීඨය ලෙසත් මෙය ස්ථාපිත විය. මෙම පීඨය මගින් පුහුණුකරන වාස්තූ විද්‍යාඥයින්ගේ සංඛ්‍යාව ප්‍රමාණවත් නොමැති නිසා වාස්තූ විද්‍යාඥයින්ගේ ආයතනය මගින් වාස්තූ විද්‍යා පාසලක් 1986 වසරේදී ආරම්භ කරන ලදී.

▼ ව.එ.වී. ආචාර්ය නිහේන් විජේතුංග

▲ ව.එ.වී. ආචාර්ය නිහේන් විජේතුංග

මේ අතර 1956 විදේශීය අධ්‍යාපනය ලැබූ වාස්තු විද්‍යාඥයින්ගේ සාමාජිකත්වයෙන් ලංකා වාස්තු විද්‍යාඥයින්ගේ ආයතනය (Ceylon Institute of Architects) ආරම්භ කර ඇති අතර කටුබැද්ද ප්‍රායෝගික තාක්ෂණික ආයතනය මොරටුව විශ්ව විද්‍යාලය බවට පත්වීමත් සමඟ දේශීය වාස්තු විද්‍යාඥයින්ගේ බිහි වීම ආරම්භ වුණි. එහිදී ජාත්‍යන්තර මට්ටමට ගැලපෙන, ගුණාත්මක වාස්තු විද්‍යාඥයින් බිහිකිරීමෙහිලා රූඛට්ටි පිරිස්, පස්ටින් සමරසේකර, රෝලන්ඩ් සිල්වා, උල්රික් ජ්ලේස්නර් මූලිකත්වයක් ගෙන කටයුතු කර ඇත.

විලෙසින් ඇරඹුණු වාස්තු විද්‍යා පුහුණුව සමඟින්

ශ්‍රී ලංකාව තුළ අද වන විට ජාත්‍යන්තර මට්ටමට අනුරූප වන අයුරින් නිර්මාණ බිහි වෙමින් පවතී. එහි සාර්ථකත්වයට තුඩු දුන් කරුණු රැසකි. ජාත්‍යන්තර දැනුම, පර්යේෂණ, සිද්ධාන්ත සහ අන්තර් ජාතික අත්දැකීම් මෙරට තුලට රැගෙන එත් ලංකාවට ගැලපෙන අයුරින් භාවිතයට ගැනීම ඒ අතුරින් ප්‍රධාන වේ.

අද වන විට ශ්‍රී ලංකාව තුළ වාස්තු විද්‍යාවේ නව පෙරළියක් ඇති වෙමින් පවතී. බොහෝ පිරිස් තමාට ආවේණික ආභාෂයන් පුහුණු කරමින් ක්ෂේත්‍රය තුළ ජයගෙන ඇත. ඒ අතුරින් විවිධ සංකල්ප, ද්‍රව්‍යමය භාවිතය, විතරයන්ගේ යෙදීම, හැඩයන් සහ පරිමාණ විශේෂ ස්ථානයක් හිමි කර ගනී.

නුතන සංක්‍රමණයන් (Modern Movement) සමග ඇරඹුණු ද්‍රව්‍යමය භාවිතය, තාක්ෂණය, වර්ණ සහ සරල බව වාස්තු විද්‍යාව තුළ නව පරිච්ඡේදයක් ඇති කිරීමට සමත් විය. වයට හේතුව නම් සාම්ප්‍රදායිකත්වයෙන් වහා ගිය නිර්මාණ රැසක් ක්ෂේත්‍රය තුළ බිහිවීමයි. මේ සමඟින් නව නිර්මාණ තුළ විදුරු, යකඩ, කොන්ක්‍රීට් භාවිතය බොහෝ සෙයින් දැකිය හැකි විය.

1970 න් පසු මෙරට ඇති වන ආර්ථිකයන් සමඟින් දේශීය ද්‍රව්‍යමය භාවිතය බෙදීයමත් අතර ඔරුවල වානේ සංස්ථාව, සීමෙන්ති සංස්ථාව

සහ තුනී ලෑල්ලි සංස්ථාව ඉදිවන ලදී. ඉන් පසුව ඇති වන විවෘත ආර්ථිකයන් සමඟින් විදේශ රටවලින් ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍ය ආනයනය සිදු කරන ලදී. පසු කාලීනව නැවතත් ශ්‍රී ලංකාවට විදේශීය වාස්තු විද්‍යාඥයන්ගේ පැමිණීම සිදු වූන අතර ඒ සමඟින් බොහෝ දෙනා අතර කතා බහට ලක් වන ගොඩනැගිලි කීපයක් ඉදි විය. ඒ අතුරින් ලංකා බැංකු ගොඩනැගිල්ල, සිනමන් ලේක් සයිඩ් (Cinnamon Lakeside), ගලදාරි (Galadari), ටීවීන් ටවර්ස් (Twin Towers) උදාහරණ කිහිපයක් ලෙස දැක්විය හැක.

එම කාල පරිච්ඡේදයට පසුව ලංකාව තුළ වාස්තු විද්‍යාවේ දැවැන්ත විප්ලවයක් සිදුවන කාල පරිච්ඡේදයක් ඇරඹුණි. එයට දායක වූවන් අතුරින් වාස්තු විද්‍යාඥ සුජීත් මොහොට්ටි, මධුර ප්‍රේමතිලක, හිරන්ති වැලැන්දෑව, විනෝදී ජයසිංහ, ෆිලිප් චීරන්ත, මුරාද් ස්මෙල්, හන්දික සමරනායක ආදීන් හැඳින්විය හැක.

20 වන සියවසේ මුළු මහත් ලොව පුරාවට ඇති වන සීග්‍ර, පෙර නොවූ විරූ විචලනයන් සමඟින් ශ්‍රී ලංකාව තුළට දැවැන්ත නිර්මාණ රැසක ආගමනය සිදුවිය. ඒ අතුරින් ඇල්ටේයාර් (Altair), ක්‍රේස් ස්කෝයර් (Kresh Squire), හයට් (Hyatt) කතා බහට ලක් වන නිර්මාණ කිහිපයකි.

මන කාලීනව ශ්‍රී ලාංකිකයින් අතර වාස්තු විද්‍යාව ඉතා සමීප සහ අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් බවට පත් වී ඇත. එය බොහෝ පිරිස් අතර පිළිගැනීමට ලක් වන කාලීන මාතෘකාවකි. බොහෝ නිර්මාණ නව තාක්ෂණයෙන් සහ ජාත්‍යන්තර ගුණාත්මක භාවයෙන් නිර්මාණය වී ඇත. අවකාශ හැසිරවීම නූතනයට ගැලපෙන අයුරින් අත්‍යවශ්‍යතාවය මත නිර්මාණය වී තිබීම කැපී පෙනෙන අංගයකි. ඒ අනුව කුඩා නිවසක සිට මහල් සියය ඉක්මවා ඉදිවන ගොඩනැගිල්ලක් දක්වා විහි අත්‍යවශ්‍යතාවය පසක් වෙමින් පවතී.

ඒ අතුරින් බොහෝ පිරිස් අතර කතා බහට ලක්වූ සහ උසස් නිර්මාණයක් ලෙස සැලකෙන වාස්තු විද්‍යාඥ පාලිනිද කන්නන්ගරයන්ගේ නිවාස හැඳින්විය

හැක. එය නාගරික පරිසරය, මහල් ගණනාවක් උස ගොඩනැගිලි අතර, ප්‍රධාන මාර්ගයට ආසන්නයේ ඉදිවන නමුත් එම සියලු කරුණු ජයගනිමින් නිර්මාණය වේ. මෙය වගුරු බිමක් ආසන්නයේ නිර්මාණය වන අතර ඒ තුලින් අද්විතීය දර්ශනයන් ලබාගැනීම විශිෂ්ට අයුරින් මෙහෙයවා ඇත. මෙම නිර්මාණය බාහිර උෂ්ණත්වය සහ ශබ්දය නිවාස තුලට කාන්දු නොවන පරිදි උසස් ගුණාත්මක බවින් නිර්මාණය කර ඇති අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස නිවසේ උෂ්ණත්වය බාහිර උෂ්ණත්වයට වඩා අංශක කිහිපයකින් අඩු බවටත් පරීක්ෂණ වලින් සොයාගෙන ඇත. ■

සටහන: ශිෂ්‍ය සාමාජික සාස්ත්‍රිකා සඳුලි, මොරටුව විශ්ව විද්‍යාලය

පාහි තෙන්නකොන්

ශ්‍රී ලංකාවේ පශ්චාත් නිදහස් යුගයේ (Post Independence Period) වාස්තූ විද්‍යා සන්දර්භය ගැන කතිකාවතේ දී මිනෙන් ද සිල්වා සහ වැලන්ටයින් ගුණසේකර වැනි වර්තමාන ජේෂ්ඨ බාවා යන අතිශයින්ම ප්‍රචලිත බවට විවිධ ලේඛකයින් විසින් පත් කරන ලද පුද්ගල වර්තමාන සෙවනැල්ල පසු පස හෝ යම්තාක් දුරකට ඇගයීමකට ලක් වුව ද, මෙම පරම්පරාවටම අයත් වූ පාහි තෙන්නකොන් ගැන ලියවුණු දෑ අතිශයින්ම විරලය. මෙවන් වාතාවරණයක් තුළ මෙම යුගයේ සිට විවෘත ආර්ථික පුනරුදයේ (Open Economic renewal) කුට ප්‍රාප්තිය දක්වා තම සේවය උපන් රට වෙනුවෙන් ලබා දුන් මෙම මහඟු නිර්මාපකයා ගැන ජාතියට හෙළි කිරීම අපසතු යුතුකමකි.

1920 දශකයේ අග භාගයේ උපත ලද පහිනි හෙවත් පාහි (කෙටියෙන්) තෙන්නකොන් ගල්කිස්ස ශාන්ත තෝමස් විද්‍යාලයේ සිප් සතර හැදෑරීය. වාස්තූ විද්‍යා ශිල්පය යන විවකට විපමණ ප්‍රසිද්ධියක් ලබා නොතිබුණු වෘත්තියක් තම අනාගතය වෙනුවෙන් තෝරා ගැනීමට ඔහු මැලි නොවූයේ කුඩා කල සිටම චිත්‍ර කර්මය හා නිර්මාණකරණය සඳහා දැක්වූ සුවිශේෂී දක්ෂතා හිසාය. අදාළ වෘත්තිය දැනුම ලබා ගැනීම උදෙසා එක්සත් රාජධානිය කරා 1949 වසරේදී තරුණ පාහි තෙන්නකොන් සම්ප්‍රාප්ත වන්නේ ඒ උදෙසා මෙරට අධ්‍යාපනික ආයතනයක් නොපැවතීමේ අඩුපාඩුව හිසාය. මීට ප්‍රවේශයක් ලෙස විවකට ප්‍රකට ලාංකීය වාස්තූ විද්‍යාඥයෙකු වූ ෂර්ලි ද අල්විස් විසින් පේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ ස්ථාපිත කාර්යාලයේ 1945 වසරේ සිට සේවයේ යෙදෙමින් එම විශ්ව විද්‍යාලය නිර්මාණය කිරීමේ මහඟු කර්තව්‍යයට දායක වීමට ඔහු පසුබට නොවින. ආධුනික ශිල්පියෙක් (apprentice) ලෙස සේවය කළ විම වකවානුවේ ෂර්ලි ද අල්විස් විසින් පේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලය පරිශ්‍රය තුළ නිර්මාණය කරන්නට යෙදුවන ගොඩනැගිලිවල අලංකරණය සඳහා කරවන කළ පුවරු නිර්මාණය තරුණ තෙන්නකොන් හට පැවරුණු ප්‍රධාන කාර්යයකි. කලා පීඨ ශ්‍රවණාගාරය තුළ ඔහු අතින් "හස්තීන් සහ මල්" යන තේමාව ඔස්සේ නිමැවුණ නිර්මාණය අති විශිෂ්ඨය.

එක්සත් රාජධානියේ පශ්චාත් යුධ සමයේ (Post-War) කටුක දිවිය නොඉවසූ තෙන්නකොන් 1950 දශකයේ මුල් භාගය වන විට නැවත තම මව් බිමට පැමිණෙන්නේ ලන්ඩනයේ බාර්ට්ලට් (Bartlett) පාසලට සමු දෙමිනි. තම සමකාලීනයන් බහුතරයකගේ අධිරාජ්‍ය ගැති මානසිකත්වය ඔහු හට නොවීම ඔවුන් අනේකවිද කම්කටොලු මධ්‍යයේ එම රට රැඳී සිටීමින් අධ්‍යාපනය නිමා කිරීමත් ඔහු විසින් ඊට විකල්ප සෙවීමත් මගින් පසක් වෙයි. බටහිර ජීවිතයේ රස මුසු තැන් පමණක් හෙලිදරව් කරන්නන් මධ්‍යයේ එහි බහුතරයක් වූ කටුක තැන් සහ ඇතැම් අවස්ථාවන් සඳහා අදාළ වන තිත්ත ඇත්ත නොසඟවා විළි දැක්වීම ගැන අප තෙන්නකොන් හට කෘතගුණ පූර්වක විය යුතුය.

නිනාල් පෙරේරා ඔහුගේ Decolonizing Ceylon: Society and Space in Sri Lanka නමින් පළ වූ ආචාර්ය නිබන්ධනයේ 1994 පවසන පරිදි පශ්චාත් අධිරාජ්‍යවාදී පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලය (Post-imperial Commonwealth) මගින් පෙර යටත්විජිතවල නව ශිෂ්‍ය පරපුරට යටත්විජිතවාදී රටවලත්, එම රටවල අනුකාරකයන් වූ අනෙකුත් බටහිර සංස්කෘතික යටත්විජිතවලත් අධ්‍යාපනික අවස්ථා ඉස්මතු කෙරිණි. මෙහි යටි අදහස වූයේ මෙවැනි ලොව නව දැනුමේ මධ්‍යයන්/කේන්ද්‍ර (core) බවට පත්ව තිබූ බටහිර රටවල දැනුම වපසරයන්හි (Pheripheries) අධ්‍යාපනික වශයෙන් පැතිරවීමේ අධිරාජ්‍යවාදී (imperialist) න්‍යායාත්මක අවශ්‍යතාව ඉදිරියට ගෙන යෑමකි. එම නිසා විවැනි බටහිර රටවල පෙර වූ දේශපාලනික ආධිපත්‍ය බිඳ වැටී ආර්ථිකය පරිහානියට ලක්ව තිබූ අවස්ථාවක, ඔවුන් විසින් 'නොදියුණු' (undeveloped)/දියුණු වෙමින් පවතින (developing) යන ලේඛලය යටතට සීමා කර තිබූ මෑතක දී නිදහස ලබාගත් රටවල් තම දැනුමේ ආධිපත්‍ය මගින් ඉදිරියටත් පාලනය කිරීම ඔවුන්ගේ අප්‍රතිභත අරමුණ විය.

මීට අමතරව නිනාල් පෙරේරා පෙන්වා දෙන තවත් කරුණක් නම් මෙම වකවානුවේ යුරෝපීය විශ්ව විද්‍යාලවල අධ්‍යාපනඥයින් විසින් ලොව පුරා ප්‍රචලිත කරන්නට යෙදුන නූතන වාස්තූ විද්‍යා ශෛලිය (Modern Architecture) එහි බාහිරින් දක්නට ලැබුණු

අනන්‍යතාවයකින් තොර (identity free) ස්වභාවය පෙරදැරිකොට ගෙන, අලුතින් නිදහස ලබාගත් රටවල ජාතික අනන්‍යතාවයන් ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීම සඳහා යොදා ගැනීමයි. මෙම ගොඩනැගිලි මගින් ජාතික අනන්‍යතාවයක් ඇති කිරීමේ සංකල්පය, ජෝන් රස්කින් (John Ruskin) වැනි බටහිර කවියන්/චින්තකයින් විසින් 19 වන ශතවර්ෂයේ නිර්මාණය කරන ලද්දකි. නව නිදහස් රටවල බලය අත්පත් කරගත් බටහිර අධ්‍යාපනය සහ ආකල්ප හිස්මුදුනින් ඇගයීමට ලක් කල දේශීය ප්‍රභූ (indigenous Elite) පන්තියේ පෙරටුගාමී (progressive) චින්තනය හා මෙම ශෛලිය නොදිත් සැසඳිනි. ජවහර්ලාල් නේරු වැනි පාලකයින් විසින් ලෙ කෝර්බුසියේ (Le Corbusier) වැනි යුරෝපීය නූතන වාස්තූ විද්‍යාඥයින්ගේ චන්ද්‍රිගාර් (Chandigarh) වැනි ජාතික වශයෙන් කැපී පෙනෙන නිර්මාණ වලට අනුග්‍රහ දැක්වීම ඉහත කාරණාව සඳහා කදිම හිඳසුනකි.

අනෝමා පීරිස්ගේ *Imagining Modernity: Architecture of Valentine Gunasekara* නම් 2007 වසරෙහි ප්‍රකාශනය කළ කෘතියේ කරුණු දක්වා ඇති පරිදි, මෙවැනි අවස්ථා ආර්ථික වශයෙන් පරිහානියට පත්ව සිටි යුරෝපීය වාස්තූ විද්‍යාඥයින්ට තම මව්

රටවල නොතිබුණු පිරිසිදු අවස්ථා ලබාදීම මෙන්ම, මෙම ශෛලියට අදාළ නිෂ්පාදන කර්තව්‍යයන්හි යෙදෙන පුරෝපීය නිෂ්පාදකයන්ට දියුණු වෙමින් පවතින රටවල් තම නිෂ්පාදන කරා තෝතැන්තක් කර ගැනීමට ද කදිම වාතාවරණයක් විය. ආකල්පමය වශයෙන් පදනම් වූ අවඥාවාදී (derogatory) සංකල්පයක් බවට බටහිරයන් විසින් පත්කොට තිබූ ලොව ඝර්ම කලාපීය (tropical) ප්‍රදේශවල වාසය කළ ජනයාට සුභ සිද්ධිය සැලසීමේ බටහිර සංවර්ධනාත්මක ව්‍යාපෘතිය තුළ (බටහිරයන් ලොවට පෙන්වන්නේ මේ අයුරින්) සුදුසුම වූ වාස්තූ විද්‍යා මතවාදය ලෙස නූතන ශෛලිය තෝරා ගැනිනි. මීට හේතු සාධක ලෙස දැක්වූ අනෙක් කරුණු වූයේ ඒවායේ නිර්මාණාත්මක වශයෙන් වූ තර්කාකූත භාවය (rationality) සහ අඩු වියදම් ස්වභාවයයි (tendency). සුදු අධිරාජ්‍යවාදී, මානවවාදී (humanist) චින්තනය වඩා සිහින්ම අනුගමනය කළ මෙම රටවල පාලක තන්තූය මෙම ශෛලිය ඔස්සේ භෞතික විප්ලවයකින් තොර සමාජ විපර්යාසයන් උදා කර ගැනීම (social change without revolution) යන ආකර්ශණීය (attractive) මතය, තමා පාලනය කරන්නට යෙදුන, ඔවුන්ගේ මතයට අනවු නුගත් (uneducated) ගම්බද, (rural)/පාරම්පරික (traditional)

නව උසාවි සංකීර්ණය

වූ ගොවි කම්කරු ජනතාව (proletariat) මත පැටවීම කැපී පෙනෙයි. කෙසේ නමුත් මෙම මතය පෙරදැරි කරගෙන නිර්මාණය කළ ඉන්දියාවේ 'චන්දිගාර්' සහ බංගලාදේශයේ 'ඩකා' වැනි ව්‍යාපෘති කැපී පෙනෙන ලෙස අසාර්ථක විය. අනෝමා පීරිස්ගේ මතය නම් දකුණු ආසියාව වැනි ආගම සහ ජාතිය වැනි සාධක මත පදනම් වූ (විම සාධක මත තම අනන්‍යතාව සකස් කොට ගත්) ජනතාව වාසය කරන ප්‍රදේශයන්හි ඉහත න්‍යාය පත්‍රයන් අසාර්ථක වීම විශ්මයක් නොවන බවයි.

ලංකාව තුළ නවීන වාස්තු විද්‍යා ශෛලිය ප්‍රචලිත වීම ඇරඹෙන්නේ 1920 ගනන් වල සිටයි. ඇන්ඩෲ බොයිඩ් වැනි බ්‍රිතාන්‍යයේ සුදුසුකම් ලද වෘත්තිකයන් දිවයිනේ විසූ හැරල්ඩ් පීරිස් වැනි ප්‍රභූන් සඳහා මෙම වකවානුවේ නූතන නිවාස නිර්මාණය කරද්දී (කොළඹ සහ මහනුවර මෙවන් නිර්මාණ කිහිපයක්ම බිහි විය), මෙරට සේවයේ යෙදුන බ්‍රිතාන්‍ය ජාතික වාස්තු විද්‍යාඥයින් නූතන ශෛලියේ මූලය මත පිහිටමින් යුරෝපීය මෙන්ම දේශීය පාරම්පරික සම්භාව්‍ය ශෛලිය ලක්ෂණ මගින් අලංකාර කර නිර්මාණකරනයේ යෙදුනි. මෙවැනි අත්හදා බැලීම් මූලිකව දක්නට ලැබුණේ ඉන්දියාවේ බ්‍රිතාන්‍යයන් විසින් කරවන ලද විවිධ මාදුලියේ හා ප්‍රමාණයේ ව්‍යාපෘතිවලය. මෙවැනි නිර්මාණ කිහිපයකි විඩ්වර්ඩ්, රිඩ් සහ බෙග් යන වාස්තු විද්‍යාඥ සේවා ආයතනය විසින් කොළඹ

නගරයේ ඉදි කරන්නට යෙදුනු 'ගෝල් ෆේස් කෝර්ට්' සහ 'ආර්ට් ගැලරිය' වැනි ගොඩනැගිලි මීට අමතරව යුරෝපීය වාස්තු විද්‍යාඥයින්ගේ දායකත්වයෙන් නූතන ශෛලියෙන්ම නිම වූ කොළඹ පිහිටි 'බවර්' සහ සමාගම සහ 'යුනිලිවර්' සමාගමේ මූලස්ථාන ගොඩනැගිලි මෙම ශෛලියෙන් උකහාගත් අලංකාර අංග වලින් සැදුනු 'ටයිම්ස් ඔෆ් සිලෝන්' වැනි ගොඩනැගිලි ද විශේෂිතය.

පානි තෙන්නකෝන් ද තම ඔස්ට්‍රේලියානු අධ්‍යාපනයෙන් සන්නද්ධව සිය රට පැමිණෙන්නේ මෙවන් වාතාවරණයන් පවතින අවස්ථාවක දී ය. 1955 සහ 1958 අතර කාලය තුළ මෙල්බර්න් විශ්ව විද්‍යාලයේ වාස්තු විද්‍යා උපාධිය ලබා ගන්නා ඔහු විසින් අවසාන වසරේදී තම සුවිශේෂී නිර්මාණ හැකියාවන් උදෙසා රන් පදක්කමක් දිනා ගනියි. ඔහු විසින් සර්ම කලාපයට ඔබින ලෙස, යුරෝපීයයන් විසින් හඳුන්වාදුන් 'සර්ම කලාපික නූතන ශෛලිය' (Tropical Modern Style) ඔස්ට්‍රේලියාවේ දී ප්‍රගුණ කළ බව නොඅනුමානය. තෙන්නකෝන් යන තරුණ ආධුනිකයා හට සුප්‍රකට කොළඹ සැලසුම (Colombo Plan) යටතේ ශිෂ්‍යත්වයක් ලබා දීම ඔස්ට්‍රේලියානු අධ්‍යාපනයක් හරහා බටහිර වාස්තු විද්‍යා න්‍යාය පත්‍රය මෙරට තුළ ස්භාවික කිරීමට වීම කළ වන විට දැනුම සඳහා වූ බටහිර කේන්ද්‍රය දැරූ මනා උත්සහයකි (වැලන්ටයින් ගුණසේකර වැනි

වාස්තු විද්‍යාඥයින් ද මෙම වකවානුවේ දීම මෙවැනිම වූ වැඩසටහන් හි ප්‍රතිලාභීන් වීමට සමත් විය.

1958 වසරේ නැවත සිය රට පැමිණීමත් සමඟ විවකට 'පොදු වැඩ දෙපාර්තමේන්තුවේ' දෙස් විදෙස් වාස්තු විද්‍යාඥයින්ගේ දායකත්වයෙන් ප්‍රසිද්ධියට පත්ව පැවති ඊණියා ශෛලිය ද (Pseudo architecture) (පේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලය, කොළඹ නිදහස් චතුරස්‍රය වැනි පාරම්පරික ගොඩනැගිලිවල කොන්ක්‍රීට් අනුරූපක කදිම උදාහරණවෙයි), ප්‍රභූ, ධනේෂ්වර මෙන්ම සුළු ධනේෂ්වර පන්තියේ නිවාස සඳහා යොදාගත් පී.ඩබ්.ඩී. (P.W.D.) ශෛලිය ද වෙනුවට නව මානයන් ඔස්සේ යමින් නව ශෛලියක් බිහි කිරීම පාහේ තෙන්නකෝන් කරා වූ අභියෝගයකි. ඔහු මෙම කර්තව්‍ය ඉටු කළ සැටි අධ්‍යයනයේ දී, මෙම වාස්තු විද්‍යා ශිල්පයේ පැතිකඩවල් දෙක වෙත වෙනම අධ්‍යයනය සුදුසුය.

පොදු වැඩ දෙපාර්තමේන්තුව හෙවත් පී.ඩබ්.ඩී. හි (Public Work Department) සහකාර වාස්තු විද්‍යාඥයා ලෙස වැඩ භාරගන්නා පාහේ තෙන්නකෝන් 1977 වර්ෂය වන විට විම ආයතනයේ ප්‍රධාන වාස්තු විද්‍යාඥයා (Chief Architect) ලෙස පමණක් නොව, අභිනවයෙන් ස්ථාපිත ගොඩනැගිලි දෙපාර්තමේන්තුවේ (Buildings Department) අතිරේක අධ්‍යක්ෂ (Additional Director) ලෙස ද ප්‍රථම වරට පත්වෙයි. මෙම තනතුරු වලින් 1979 වසරේ විශ්‍රාම ගැනීමත් සමඟම අලුතින් ස්ථාපනය කරන ලද නාගරික සංවර්ධන මණ්ඩලයේ (Urban Development Authority) ප්‍රධාන වාස්තු විද්‍යාඥයා ලෙස පත්වන ඔහු, 1991-1993 වකවානුවේ මධ්‍යම ඉංජිනේරු උපදේශක ආයතනයේ (Central Engineering Consultancy Bureau) උපදේශක වාස්තු විද්‍යාඥයා (Consultant Architect) ලෙස ද ක්‍රියා කරයි. ඉහත තොරතුරු සියල්ලෙන්ම පැහැදිලි වන්නේ පෞද්ගලික අභිවෘද්ධිය තර්කානුකූලව වශයෙන් සේවයේ යෙදුන තම සමකාලීනයන් හා සැසඳූ කල, මෙම පුද්ගල චරිතය තම මුළු ඔහුන් වෘත්තීය දිවියම පාහේ තමා උපන් භූමියේ මහජනතාව වෙනුවෙන් රාජ්‍ය සේවයට කැප කළ වගයි. විශ්‍රාම ලැබීමෙන් පසුව ද අඩු වියදම්

නිවාස/ආගමික ගොඩනැගිලි ගැන පර්යේෂණ කටයුතු-වලට තම අවධානය යොමු කළ තෙන්නකෝන්ගේ අතින් බිහි වූ විවිධ නිර්මාණ බොහෝය. තම වෘත්තීය දිවියේ මුල සිටම ඔහුගේ ප්‍රධාන අරමුණක් වූයේ වේගයෙන් විනාශ මුඛයට පත් වෙමින් පැවති මෙරට වන සම්පතට ගොඩනැගිලි ක්ෂේත්‍රයෙන් සිදු වන බලපෑම අවම කිරීමයි. මෙමගින් ලොව දැවෙන ප්‍රශ්නයක් බවට පත්ව ඇති ගෝලීය උෂ්ණත්වය ඉහළ යෑම (global warming) අවම කිරීමට වාස්තු විද්‍යාඥයින්හට ඇති වගකීම අන්‍යයන්හට ද පසක් කිරීම ඔහුගේ පරමාදර්ශය විය.

පේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ බිතු සිතුවම් ඵලකයන්ගෙන් ඇරඹී පාහේ තෙන්නකෝන්ගේ නිර්මාණ දිවිය තුළ අනෙක් වාස්තු විද්‍යාඥයින්ට වඩා වැඩි විශේෂත්වයක් කැපී පෙනෙයි. එනම්, ඔහු ස්මාරක (monument) නිර්මාණකරණයට දැක්වූ මහඟු හැකියාවයි. තම ගුරුවරයා වූ ශර්ලි ද අල්විස් සඳහා පේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාල

ග්‍රාහලෝකාකාරය

පරිශ්‍රයේ නිර්මිත ස්මාරක සිහිවටනයට පසු ඩී. ඇස්. සේනානායක, ජෝන් කොතලාවල වැනි සුප්‍රසිද්ධ දේශපාලඥයින් උදෙසා කොළඹ නගරයේ ඉදි වූ ස්මාරක ද තෙන්නකෝන්ගේ මහැඟි නිර්මාණ වෙයි. එස්.ඩබ්. ආර්.ඩී. බණ්ඩාරණායක නම් වූ දිවයින පුරා ප්‍රචලිත දේශපාලන චරිතය සඳහා තොරගොල්ලේ ඉදි වූ සමාධිය මෙවැනි නිර්මාණ අතර විශේෂිතය. නිර්මාණ තරඟයකින් අනතුරුව ජයග්‍රාහී ප්‍රවේශය ලෙස තෝරා ගත් මෙම නිර්මාණයේ සරළ බව මෙන්ම විපුල සධේතනය කැපී පෙනෙයි. අනුරපුර සම්භාව්‍ය වාස්තු විද්‍යා සම්ප්‍රදායෙන් උපුටා ගත් අඩි දහ අටක් තරම් වූ ගල් කණු පංචය පංචශීලය සංඛේතවත් කළ අතර, ඒවා පසුපස වූ රූස්ස නුග වෘක්ෂය ඒ සමඟම දර්ශනය වීමට සැලසුවේ විම වෘක්ෂය සෙවනේ කුඩා දරුවකු ලෙස කෙළිදෙළුන් ගත කළ බණ්ඩාරනායකයන්ගේ ජීවන පරිච්ඡේදයක් සිහිවන පරිදිය. ඔප දමන ලද සිහිඳු කළු ගල් පාදමක් මත තැන්පත් කළ රළු ස්වාභාවයකින් යුත් ගල් පුවරු මගින් බණ්ඩාරණායක ජීවිතයේ මුල් යුගයේ ඇති දැඩි වීම සහ ශික්ෂණය මෙන්ම පොදු ජනතාවගේ සරළ සහ කාර්යම පීචිතය ඔහු පසු කලක දී වැළඳ ගැනීම පිළිබිඹු කරයි.

දේශපාලනික චරිතවලට අමතරව නූතන

සමාජ ක්ෂේත්‍රයේ ගොදුරු බවට පත් වූ ප්‍රේමවති මහමිපේරි වැනි චරිතයන් සඳහා ද තමාගේ ස්මාරක ඔස්සේ සාධාරණයක් ඉටු කිරීමට ඔහු සමත් විය. ඇයගේ කෙටි දිවිය තුළ සිදු වූ විශේෂිත සිදුවීම් ඉස්මතු කරවන කැටයම් පුවරුවකින් සමන්විත මෙම ස්මාරකය කතරගම පුදබිමට පිවිසෙන, පදිකයන් ගමන් ගන්නා මාර්ගයේ හොඳින් දැක බලා ගත හැකි ලෙස ස්ථාපිතය. රජරට ප්‍රදේශයේ මෙහිපාල සේනානායක යන සුප්‍රකට දේශපාලඥයා අනුස්මරණය සඳහා විදි ඉදි වූ හෝරා ස්මාරකය ද මෙවැනිම ව්‍යායාමයකි. මෙවන් ස්මාරක වලට අමතරව ආගමික ස්මාරක නිර්මාණය සඳහා ද තෙත්කෝන්ගේ සිය සෘජු දායකත්වය ලබා දිනි. කොළඹ බණ්ඩාරණායක සම්මන්ත්‍රණ ශාලාව ඉදි කිරීමට ප්‍රථම, මාර්ගය අනෙක් පස හෙවේර් ධර්මසේන යන ප්‍රතිපාදන නිර්මාපකයා අතින් නිර්මාණය කරන්නට යෙදුන අවිකන පිළිරුවේ කොන්ක්‍රීට් අනුරුව සහ ඒ ආශ්‍රිතව ඉදි වූ නෙළුම් පොකුණ සඳහා සැලැස්ම ඔහු අතින්ම සකසීම මීට කදිම උදාහරණයකි.

පානි තෙත්කෝන්ගේ අතින් නිර්මාණය වූ ව්‍යාපෘති බොහොමයක්ම ඔහු සේවය කළ රජයේ සෙසු ආයතන වෙනුවෙන් නිර්මාණය වූ බව ඔහු විසින් 2008 වසරේ රචනා කරන්නට යෙදුන (My Contribution to Architecture) (වාස්තු විද්‍යාව උදෙසා මාගේ දායකත්වය) කෘතියෙන් හෙළිදරව් වෙයි. මීට අමතරව ඔහු ගැන පොත් පත් සහ අන්තර් ජාලයේ වූ සඳහන් අතරොස්සක් පමණ වීම කනස්සල්ලකි. ඔහුගේ බොහෝමයක් සුළු පරිමාණ ව්‍යාපෘති පුද්ගලික අංශය වෙනුවෙන් සැදී (Personalized) නිවාසවලට (domestic buildings) වඩා රාජ්‍ය අංශය සඳහා නිර්මිත නේවාසික (residential) ගණයෙහිලා අර්ථකතනය කළ හැකිය. මෙම ලක්ෂණය නිසා චතුර්මා තම නිර්මාණ ශක්තියෙන් වැඩි කෙටිසක් පුද්ගලික නිවාස සැලසුම් සඳහා වැය කළ ඔහුගේ සමකාලීන සගයන් බොහෝමයකගෙන්ම වෙනස් වෙයි. කොළඹ නොර්ස් කැනල් (Norris Canal) පාරේ වෛද්‍ය විද්‍යාලීය සිසුන් සඳහා නිර්මිත තට්ටු ගොඩනැගිල්ල, ඩුලර්ස් පාරේ කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලයේ

නේවාසික සිසුවියන් උදෙසා කළ ගොඩනැගිල්ල වැනි තරමක් ප්‍රමාණයෙන් විශාල ගොඩනැගිල්ලවලට අමතරව ජාතික නිවාස අධිකාරියෙහි කොමසාරිස්වරයා සඳහා මහනුවර ද, ප්‍රසිද්ධ

වැඩ දෙපාර්තමේන්තුව සඳහා ආරුගම්බේනි ද ඉදි කල කෙණ්තූ නිවාස කුඩා ප්‍රමාණයේ ගොඩනැගිල්ලවලට කදිම උදාහරණය. කොළඹ ආර්. ඒ. ද මෙල් මාවතේ සංචාරකයින් උදෙසා නිර්මාණය කරන්නට යෙදුන ගොඩනැගිල්ල ද මේ ඝනකම උදාහරණයකි. ප්‍රායෝගික ඉංජිනේරු තාක්ෂණික රාමුවක් යටතේ, සර්ම කලාපීය නූතන ලක්ෂණ මත පදනම්ව සැදී ඉහත මාදිලියේ ගොඩනැගිලි ප්‍රසිද්ධ වැඩ දෙපාර්තමේන්තුව මගින් පශ්චාත් යටත් විජිත යුගය තුළ ස්ථාපනය කළ පොදු ශෛලියකට යටත් විය. කෙසේ වෙතත් නව්‍යත්වය අතින් මේවායේ කැපී පෙනෙන විශේෂත්වයක් හොඳු බවට එකඟතා තර්ක කළ හැකිය.

පානි තෙත්කෝන්ගේ මූලිකත්වය යටතේ මින් ඔබ්බට ගමන් කිරීමක් ලෙස, මෙම වකවානුවේම එම ආයතනය මගින්ම දිවයින පුරා ජාතික වනෝද්‍යාන වල ඉදි වූහු සංචාරක නිවහන්, පොලිස් ස්ථාන වැනි මධ්‍යම පරිමාණයේ පොදු ගොඩනැගිලි සහ විශේෂයෙන්ම පහළ ආදායම් ලාභීන් උදෙසා සැලසුම් වූ නිවාස පෙන්වා දිය හැකිය. විල්පත්තු වනෝද්‍යානයේ ඉදි වූ සංචාරක නිවහන, අවට පරිසරයෙන් සුලභව ලබා ගත හැකි දැව, කළු ගල් වැනි අමුද්‍රව්‍ය යොදා ගෙන දේශීය (vernacular) ලක්ෂණ විදහා පාමින් 'ඒ ෆ්‍රේම් (A frame) වැනි නව්‍ය තාක්ෂණික සංකල්ප සහ දේශීය පාරම්පරික සිංහල නිවාසවල බහුලව දක්නට ලැබෙන ඵල දෙකේ වහලය, අටුව වැනි අංග ලක්ෂණ දෙමුහුමෙන් සාර්ථක කර ගත් ගොඩනැගිල්ලකි. මේ අතර කොල්ලුපිටියේ ඉදි වූන පොලිස් ස්ථානය ඉහත සඳහන් බටහිර ලක්ෂණ (සර්ම කලාපීය නූතන ශෛලියේ සහ නවීන ඉංජිනේරු ශිල්පයේ) දිවයිනේ ප්‍රාදේශීය වශයෙන් දක්නට ලැබෙන 19-20 සියවස්වල ඉදිවූ මුස්ලිම් පල්ලි ආදියෙහි ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පයේ එන ආරුක්කු වැනි අංග ලක්ෂණ හා සම්මිශ්‍රිත කදිම

හිසුනකි. මෙවැනි පර්යේෂණාත්මක ව්‍යාපෘති තුළින් පශ්චාත් නිදහස් යුගයේ උල්ලර්ක් ප්ලෙස්නර් (Ulrik Plesner) වැනි දිවයින තුළ සේවය කරන්නට යෙදුන සුප්‍රකට චරිතයන්ගේ දෝෂ දුර්වලතාවට ලක් වූ මෙම සංක්‍රාන්ති යුගයේ වාස්තු විද්‍යාවට පොදු වූ පශ්චාත් යටත් විජිත පිරිහීම (Postcolonial denigration) බැහැර කිරීමට පාහි තෙන්නකෝන් උත්සුක වූ බව අවිවාදයෙන් පිළිගත යුතුය.

මීට සමගාමීව ඔහු අතින් සැලසුම් වූ අඩු වියදම් (lowcost) මාදිලියේ නිවාස අතර කොළඹ නගරයේ අර්ධ නාගරික ප්‍රදේශවල 1980 දශකයේ ඉදි කරන්නට යෙදුනු ජේලි නිවාස (row houses) දවල් කාලයේ වාසයට මෙන්ම රාත්‍රී කාලයේ නින්දට යාම වැනි කාර්යයන් පස් දෙනෙකුගෙන් යුත් පවුලකට සාර්ථකව ඉටු කර ගත හැකි පරිදි නිර්මාණය විය. අක්කරයක් පමණ වූ බිම් කඩක් තුළ මෙවන් නිවාස 30 කින් සමන්විත ගොඩනැගිල්ලක් ඉතා අඩු වියදමකින් නිර්මාණය කිරීමට හැකි වීම විශේෂිත තත්වයකි. කොන්ක්‍රීට් වලින් නිම කළ ගෘහ භාණ්ඩ මෙම නිවාස සෑම වර්ගයකටම පොදු අති සාර්ථක පිරිවැය අඩු කර ගැනීමේ නිර්ණායකයක් වීම වැදගත් හෙළිදරව්වක් මෙන්ම ආදර්ශයකි. පොදු ජනතාව අතර ද ඒ වකවානුව වන විට දැඩිව මුල් බැසගෙන තිබූ පටු ආකල්ප ජය ගැනීමට මෙලෙස වීම වකවානුවේ රජයේ වාස්තු විද්‍යාඥයින්ගෙන් වූ දායකත්වය පැසසිය යුතුය.

මෙම කරුණු විශ්ලේෂණයෙන් පෙනී යන විශේෂිතම වූ සාධකය නම් රජයේ වාස්තු විද්‍යා ක්ෂේත්‍රය තුළ ද නූතන හා පාරම්පරික යන සාධක දෙකෙහි දෙමුහුම් අත්හදා බැලීම් සිදු වූ බවයි.

පෙරර් බාවා වැනි ඉමහත් දෙස් විදෙස් කීර්තියට පාත්‍ර වූ ලාංකීය වාස්තු විද්‍යාඥයින් ඉහත කරුණ සම්බන්ධයෙන් පැසසුම් ලබද්දී, රජයේ සේවයට කැප වූ පාහි තෙන්නකෝන් වැනි චරිත කතා බහට හෝ අගයීමට ලක් නොවීම කැපී පෙනෙයි.

මෙහි දී අමතක නොකළ යුතු කරුණ වන්නේ පෙරර් බාවා අතැබ වාස්තු විද්‍යාඥයින් වැඩි කොටසක් ප්‍රභූ පන්තියට (elite class) තම සේවය ලබා දෙද්දී,

තෙන්නකෝන්ගෙන් වැන්නන් නිහඬව තම සේවය බහුතරයක් වූ වැඩ කරන ජනතාව (working class) උදෙසා ලබා දීමට කාරුණික වූ බවයි.

මේ ගැන සිය කෘතියේ අදහස් දක්වන පාහි තෙන්නකෝන් ප්‍රකාශ කර සිටින්නේ තම පාරම්පරික දිවි පෙවෙත ආරක්ෂා කරගැනීම අගය කරන ග්‍රාමීය ජනයාට වීම කර්තව්‍ය සාක්ෂාත් කර ගැනීමට උදව් වීමට ලැබීම තම වෘත්තීය දිවියේ වූ ඉමහත් භාග්‍ය බවයි.

රාජ්‍ය අංශය උදෙසා නිර්මිත නේවාසික/පොදු ගොඩනැගිලි ඉහත විස්තර කළ ලක්ෂණ ගෙනහැර පෑව ද, පාහි තෙන්නකෝන් විසින් ප්‍රභූ පන්තිය උදෙසා සිදු කළ ගෘහස්ථ නිර්මාණ අතලොස්ස සම්පූර්ණයෙන්ම සර්ම කලාපීය නූතන ශෛලියේ ප්‍රතිමූර්තීන් වීම කැපී පෙනෙයි. කොළඹ මේට්ලන්ඩ් චන්ද්‍රවංකයේ (maitland crescent) පිහිටි ඔහුගේම නිවස කණු මත ස්ථාපිත (on pilotis) යුරෝපයේ වැඩි වශයෙන් නිර්මාණය වූ විදුරු පෙට්ටි ඝනයේ නූතන නිවහන් මාදිලියට අයත් වෙයි.

භාවිතා කරන ලද අමුද්‍රව්‍ය නොසඟවා පෙන්වීම (material honesty) වැනි නූතන වාස්තු විද්‍යා ගති ශිල්පීය ලක්ෂණ මෙවැනි නිර්මාණ වල වූ අනාවරණිත ගඩොල් බිත්ති හා කළුගල් මුහුණත් මගින් පෙන්නුම් කරයි. නූතන ශෛලිය තවදුරටත් සර්ම කලාපයට සුදුසු ලෙස අනුවර්තනය කර ගත්තේ ඒවායේ සැඟවුණු ඇල වහල, වායු අවකාශ සහිත බිත්ති (breathing walls) සහ විදුරු ලුවර ජනේල (glass louvers) වැනි අංග ලක්ෂණ ඔස්සේය.

නිර්මාණකරණයේ අත්දැකීම් වක්තැන්කොට තම වෘත්තීය ජීවිතයේ අග භාගය වන විට කැපී පෙනෙන නිර්මාණ ශෛලියක් හඳුන්වා දීමට පාහි තෙන්නකෝන් සමත් වෙයි. මීට අඩිතාලමක් ලෙස ඔහු අතින් කොළඹ පිහිටි පරිපාලන නිලධාරීන් පුහුණු කිරීමේ මධ්‍යස්ථානය, රිජ්වේ ආර්යා රෝහල් සංකීර්ණයට අයත් නව ගොඩනැගිල්ල, පුහුණු කිරීමේ රෝහල් සංකීර්ණය, කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලයේ උද්භිත හා සත්ව විද්‍යා පීඨ ගොඩනැගිල්ල, මධ්‍යම ඉංජිනේරු උපදේශක ආයතන සඳහා කළ නව විකනුන්, පිටකොටුව පොදු

ජාතික ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව

වෙළඳසල වැනි මහා පරිමාණයේ ගොඩනැගිලි බිහිවිය. මෙරට වචකට වූ පාලන තන්තුවේ බටහිර සංවර්ධන ඉලක්කයන්/අභිමතාර්ථ සාර්ථක ලෙස ඉෂ්ට සිද්ධ කර ගැනීමට, ඝර්ම කලාපීය නූතන වාස්තු විද්‍යා ශෛලියත්, නවීන ඉංජිනේරු ඥානයක් සම්මිශ්‍රණයෙන් (ඔහු ලද අධ්‍යාපනයට අනුකූලව) බිහි වූ මෙවැනි ගොඩනැගිලි තුළින් හැකි විය. ජාතික ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව වැනි ගොඩනැගිලි විශේෂයෙන්ම බටහිර ඉදිවූ සුප්‍රකට ගොඩනැගිලිවල (උදා: නිව්යෝර්ක්හි චක්සන් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ මූලස්ථානය) අංගලක්ෂණ අතින් පොහොසත් වූ බව හොරහසකි. මෙවැනි නිර්මාණ සමගම ඉහත සඳහන් අංගලක්ෂණ දේශීය පාරම්පරික වාස්තු විද්‍යා අංගලක්ෂණ හා කැටි කොට නිම වූ කොළඹ පිහිටි මහාධිකරන සංකීර්ණ වැනි ගොඩනැගිලි ද පානි තෙන්නකෝන්ගේ මූලිකත්වයෙන් ඉදිවිය.

මීට අමතරව, නිර්මාණය වූවත් ඉදි නොවූණ මෙම ශෛලියේම ගොඩනැගිලි අතර කොළඹ නව

පාර්ලිමේන්තුව, සංගීත හැටුම් ශිල්පීය ආයතනය මෙන්ම ශිල්ප කලා ආයතන සංකීර්ණය ද වැදගත්ය. එමෙන්ම අනුරපුර විදුලිබල සහ බලශක්ති දෙපාර්තමේන්තුව උදෙසා සැලසුම් කල කාර්යාල සංකීර්ණය, ජේරාදේණියේ සංචාරක තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය, හොරණ වාණිජ මධ්‍යස්ථානය, රත්නපුර වෙළඳ මධ්‍යස්ථානය කතරගම වන්දනාකරුවන් උදෙසා සැලසුම් වූ නේවාසික ගොඩනැගිල්ල සහ කටුනායක අන්තර්ජාතික ලිපි තේරීමේ ගොඩනැගිලි පරිශ්‍රයද නිර්මාණය වූවත් ඉදි නොවූන මෙවැනිම උදාහරණයන්වේ.

සැලසුම් නිර්මාණයේදී ඒවා පර්යාලෝක සටහන් (perspectives) ඔස්සේ දිය සායම් මාධ්‍ය භාවිත කරමින් ඒවා නිරීක්ෂණය කරන්නන් හට මෙම ගොඩනැගිලිවල බාහිර සහ අභ්‍යන්තර පෙනුම මනාව පැහැදිලි වන පරිදි සිත් ගන්නා ලෙස පානි තෙන්නකෝන් අතින් ඉදිරිපත් විය.

නූතන මාධ්‍යයේ ගොඩනැගිලි මගින් ශ්‍රී ලංකාව තුළ

තම වෘත්තීය දිවියේ මුල සිටම ඔහුගේ ප්‍රධාන අරමුණක් වූයේ වේගයෙන් විනාශ මුඛයට පත් වෙමින් පැවති මෙරට වන සම්පතට ගොඩනැගිලි ක්ෂේත්‍රයෙන් සිදු වන බලපෑම අවම කිරීමයි. මෙමගින් ලොව දැවෙන ප්‍රශ්නයක් බවට පත්ව ඇති ගෝලීය උෂ්ණත්වය ඉහළ යෑම (global warming) අවම කිරීමට වාස්තු විද්‍යාඥයින්හට ඇති වගකීම අන්‍යයන්හට ද පසක් කිරීම ඔහුගේ පරමාදර්ශය විය.

අන්තර්ජාතික ශෛලිය (international style) ව්‍යුහමය පැවති දශක කිහිපයක් තුළ ඒවායේ ආදිතව වටහා ගනිමින්, යම්තාක් දුරකට ශ්‍රී ලාංකික ජාතිකත්වය (nationality) අන්‍යතාවයන් (identity) ඔස්සේ කැටිකරගැනීමේ ව්‍යායාමයක පාහේ තෙන්නකෝන් නිරත වී ඇති බව අප හට පසක් වෙයි. මෙහිදී වඩාත් කැපී පෙනෙන කරුණ නම් 1977 වසරේ හඳුන්වා දුන් විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති තුල ගැඹිවතිබූ බටහිරකරණය (westernization) සහ ලෝකීකරණය (secularization) තුලින් ජාතිකත්වය පිරිහීමට පත් වූ බව බැඳු බැල්මට පෙනුනත් (ඇතැම් විශ්ලේෂකයින් මෙම ප්‍රවණතාව පෙන්වාදී තිබේ). ශ්‍රී ලංකාව තුල විය විසේම නොවූ බව රාජ්‍ය අනුග්‍රහය යටතේ නිර්මාණය වූ ඉහත සඳහන් නිර්මාණ සමූහයෙන්ම පසක් වෙයි. බටහිරයන් විසින් අලුතින් නිදහස ලබා ගත් රටවල් තවදුරටත් චක්‍රකාරව පාලනය කිරීම හරහා-නව යටත්විජිතවාදී (neo-colonial) ප්‍රවණතාවයන්ට අනුකූලව දේශපාලනික, ආර්ථික සහ සාමාජීය වශයෙන් පමණක් නොව සංස්කෘතිමය වශයෙන් පවා-ඒවා මත පැටවූ ඊනියා ධනවාදී සංවර්ධන අරමුණු පසෙක දමා ජාතිකත්වය කරා යලි යොමු වීම, මෙරට විද්වතුන් හා දේශපාලනික ක්ෂේත්‍රයන්හි මේ සම්බන්ධයෙන් වූ නව්‍ය අවබෝධය ඉහත නිරීක්ෂණයෙන් මොනවට පැහැදිලි වෙයි. කෙසේ වෙතත් මෙම කරුණ ගැන මෙතෙක් විද්වතුන්ගේ අවධානය මීට වඩා යොමු නොවීම බේදප්‍රකාශය. මෙලෙස පිබිදෙමින් පැවති ජාතිකත්වය මෙම වකවානුවේ දී පෙරලි බාවා අතින් බිහි වූ වාස්තු

විද්‍යා ශෛලිය ඔස්සේ සනිටුහන් වී ඇති බව ඔහුගේ ජීවිතය හා වාස්තු විද්‍යා නිර්මාණයන් ගැන ග්‍රන්ථ කිහිපයක් ප්‍රකාශනයට පත් කල ඩේවිඩ් රොබින්සන් (David Robinson) මෙන්ම මෙම කලාපයේ වාස්තු විද්‍යා ප්‍රවණතා අධ්‍යයනය කළ ලෝරන්ස් වේල් (Lorens Vale) වැනි බටහිර අධ්‍යාපනඥයින් ඔවුන්ගේ බටහිර දෘෂ්ඨි කෝණයෙන් පෙන්වා සිටින්නේ එහි අනතුරුදායක භාවය පෙන්වා දෙන අතරම නොවීය යුතු දෙයක් ලෙස අර්ථ දක්වමිනි.

පෙරලි බාවාට අමතරව මීතෙක් ද සිල්වා වැනි ලාංකීය වාස්තු විද්‍යාඥයින්ගේ ගොඩනැගිලි තුළින් 1956 හි ඇති වූ ජාතික සංස්කෘතික පුනරුදය ඉස්මතු වූ අයුරු හැඳුරු දෙස් විදෙස් විද්වතුන්ට, පාහේ තෙන්නකෝන්ගේ මූලිකත්වයෙන් රාජ්‍ය අංශය මගින් මෙම කරුණම වෙනත් ආකාරයකින් සාක්ෂාත් කරගෙන ඇති බව පෙන්වීම (යම් ප්‍රමාණයකට හෝ) මග හැරී ඇත. මීට ආසන්නතම හේතුව ලෙස ප්‍රකාශ කළ හැක්කේ රාජ්‍ය අංශය මගින් බිහි වූ වාස්තු විද්‍යා ශෛලිය බැඳු බැල්මට නූතන රාමුවකට කොටු වූ බවට වූ විශ්වාසයයි. රාජ්‍ය අංශය අතින් බිහි වූ ගොඩනැගිලිවල දේශීය ලක්ෂණ පෙරලි බාවා වැන්නවුන්ගේ නිර්මාණවල මෙන් ඒවායේ නිරීක්ෂකයන් හට හොඳින් විද්‍යාමාන නොවී, ඊට වඩා සුක්ෂම ලෙස කැටි වීම තුළින් මෙය තේරුම් ගත හැක. එම නිසා රාජ්‍ය අංශයේ වාස්තු විද්‍යාඥයින්ගේ නව ප්‍රාදේශීකවාදී (Neo Regionalist) ගොඩනැගිලි ඒවා භාවිතා කල හෝ නිරීක්ෂණයට භාජනය කළ මහජනතාවට හුරු පුරුදු (familiar) වූ බවට අනුමාන කළ හැක. මෙම කරුණ නිසාම අන්‍යතාවය ඔස්සේ ජාතිකත්වය ඉස්මතු කරවීමේ ව්‍යාපෘතියට ඉහත වාස්තු විද්‍යාඥයින්ගේ මෙන්, රාජ්‍ය අංශයේ පාහේ තෙන්නකෝන් වැනි නිර්මාපකයන්ගෙන් වූ සේවය විශ්‍යක් ඇත.

පාහේ තෙන්නකෝන්ගෙන් තරම් රාජ්‍ය අංශය සඳහා (ඒ හරහා පොදු මහ ජනතාව සඳහා) ව්‍යාපෘති ඉෂ්ට සිද්ධි කළ වෙනත් වාස්තු විද්‍යාඥයෙකු නම් කළ නොහැක්කි වාතාවරණයක් තුළ ඔහු අතින් රටේ බහුතර ජනතාවගේ පොදු අභිලාෂයන් ඉෂ්ට සිද්ධි වූනා ද, නොවූනා ද යන ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු සෙවීම සඳහා ඔහුගේ ගොඩනැගිලි තවදුරටත් අධ්‍යයනය යෝග්‍ය වෙයි. ප්‍රපංචවේදී (phenomenological) ප්‍රවේශයක් තුළින් එවන් ගොඩනැගිලි තුල වූ යථාර්ථවාදී සත්‍යයන් විලිදරවි කර ගැනීම මගින් මෙය ඉෂ්ට සිද්ධි කර ගැනීමට හැකි වනු ඇත. තම නාමය වන 'පාන' යන හින්දි භාෂාවෙන් ජලය යන වචනයෙන් රන් වලට වඩා ලෝ තලය මත සුවචසක් පහි ජනයා හට සම්පතක් වූ උරුමය ඉස්මතු කරන්නා සේම, තම සේවය පුභූ පන්තියට සීමා නොකර, දිවයින සිසාරා අති මහත් ජනතාවගේ ප්‍රයෝජනය උදෙසා ලබා දුන් මෙම උදාර මිනිසා කළ සේවය ඇගයීම අප සැම සතු මහඟු යුතුකමකි.

2005 වසරේ ඔහු මොලොව හැරදා ගියත් ඔහුගේ නිර්මාණ මෙරටේ ජනයාට සේවය සලසමින් කාලාන්තරයක් පවතිනු ඇත. ■

සටහන: වරලත් වාස්තු විද්‍යාඥ ආචාර්ය නිශාන් රසාංග විජේතුංග

Geoffrey Manning Bawa

Decolonizing Architecture

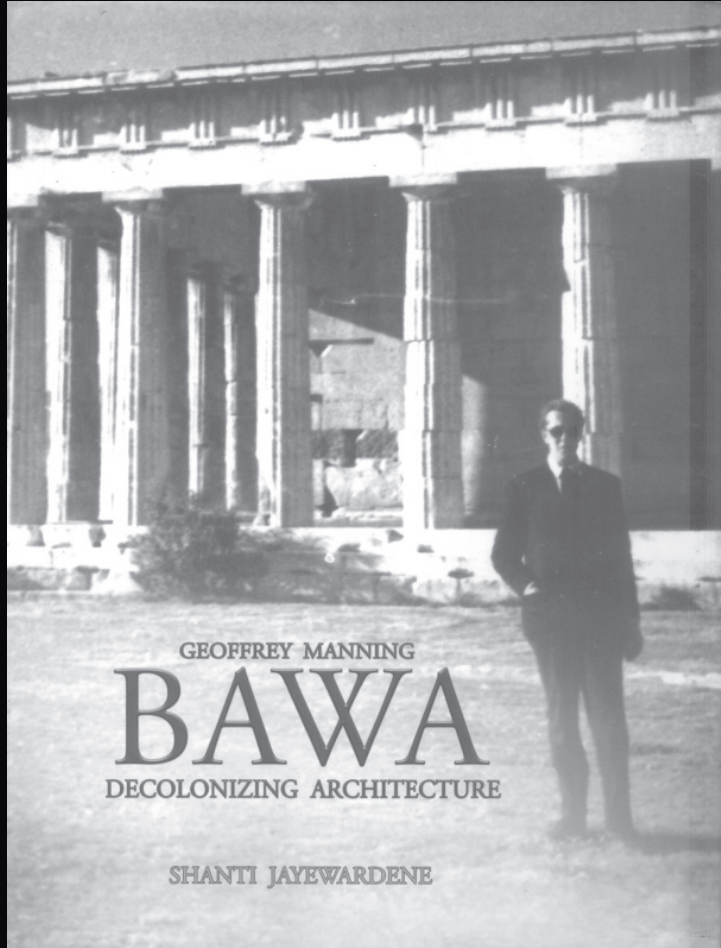
ලංකාව තුළ අප හට හමුවන්නේ පර්යාප්ත වාස්තු විද්‍යාඥ ඉතිහාසඥයින් අතරොස්සකි. ඒ අතරින් ද අධිරාජ්‍යවාදී හා දකුණු ආසියාතික වාස්තු විද්‍යා සන්දර්භයන් පිළිබඳ මහා දැනුමින් හෙබි, ඒ විෂ්‍යානුබද්ධ ආචාර්ය උපාධියකින් ද පිදුම්ලද වර්තයන් විපමණටම විරලය.

2007 වසරේ පළ වූ Imperial Conversations: Indo-Britons and the Architecture of South India නම් වූ අසභාය ප්‍රත්‍යාවලෝකනාත්මක වාස්තු විද්‍යා කෘතියේ කථනාන් අතින් බිහි වී, ලාංකීය වාස්තු විද්‍යා සොහොවුරුව හට උරුම කල තවද විවින් ගණයේම ප්‍රකරණයකි Geoffrey Manning Bawa - Decolonizing Architecture ලෙස නම් ලද කෘතිය.

වාස්තු විද්‍යා ඉතිහාසඥයෙක් මෙන්ම අධ්‍යාපනඥයෙක් ලෙසද දෙසි - විදෙස් පුරාවට නම් දැරූ ආචාර්ය ශාන්ති ජයවර්ධනගයන්ගේ දශක ගණනාවක, දෙසි විදෙස් විමර්ශන, අනාවරණ, පර්යේෂණ හා විශ්ලේෂණයන්ගේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස යතෝක්ත ග්‍රන්ථය හඳුන්වා දිය හැක. තම නවතම කෘතිය තුළින් වාස්තු විද්‍යා ඉතිහාසාත්මක කතිකාවතට

යම් විවාදාත්මක ස්වරූපයක් වික්කිරීමට සමත්වන ඇය, අසභාය වාස්තු විද්‍යාඥ ජෙෆ්රි බාවා පිළිබඳව තම කුතුහලය හා අතිරුචිය අවධි කරන්නේ 1984 තරම් අත අවධියකයි. ඇයගේ අතින් වික්සන් රාජධනියේ University College London සරසවියේ පශ්චාත් උපාධිය උදෙසා රචනා වූ The Works of Geoffrey Bawa: Some Observations Towards a Historical Standing නිබන්ධනයේ ඇය විසින් ඔහුගේ වාස්තු විද්‍යා විළුමුම ආශ්‍රයෙන් මතු කරන්නට යෙදුන වටිනා ප්‍රශ්නාර්ථයන් රැසක ඉදිරියට රැගෙන යෑමක් ඇයගේ නවතම කෘතිය තුළින් විද්‍යාමාන වේ.

1970 දශකයේ සිටම ජෙෆ්රි බාවා යන නාමය ප්‍රශංසා මුඛයෙන්ම පමණක් වැනීමට බටහිර ලේඛකයන් ගත් උත්සාහයට ප්‍රතිචාරයක් ලෙස, ඔහුගේ වාස්තු විද්‍යා විධි ක්‍රමය වූ "නව-ප්‍රාදේශිකවාදය" (Neo-Regionalism) හා "ඝර්ම කලාපික - ප්‍රාදේශික වාදය" (Tropical - Regionalism) වැනි විරුදාවලින් තුලින් අමරණීයත්වයට පත් කළ ශෛලියේ විචිත්‍රාදීතූත වාදයට එහා ගිය අන්තර්ගතයන් ගවේෂණයට ශාන්ති ජයවර්ධනගයන් පෙළඹිණි.

මේ ආකාරයෙන් වර්ණනාත්මක පොත් තුලින් ලාංකික වාස්තු විද්‍යා පරිචය සීමා වූ වකවාණුවක, වියට අධ්‍යාපනික මුහුණුවරක් ලබාදීම උදෙසා උත්සුක වූ පෙරගමන්කරුවන් අතරට ඇයගේ නාමය ද එක්වන්නේ නිතරෙනි.

මෙම කෘතිය පුරාවට පෙරේර් බාවා වාස්තු විද්‍යාඥයාගේ තෝරාගත් නිර්මාණයන් එකතුවක් තුළින් දිවයින තුළ විරාත් කාලයක් පුරාවට වාස්තු විද්‍යා නිර්මාණාත්මක සංස්කෘතිය ඇගයීමට ලක්වේ. ඇය පෙන්වා දෙන්නේ පෙරේර් බාවා වාස්තු විද්‍යා අධ්‍යාපනයේ නියැලුණු පශ්චාත් යටත් විජිත යුගයේ දී, බටහිර අධ්‍යාපනය හා ප්‍රාඥ සුසමාදර්ශයන් තුළ බටහිර විද්‍යාත්මක රාමුවෙන් පරිබාහිර වූ පෙරදිග දැනුම් පද්ධතීන් පිළිබඳව පැවැති දැඩි විරෝධය හා අවිශ්වාසය නිසාවට ඔහු හට එම ආභාෂය නිතරෙන්ම අහිමි වූ බවයි. ඇය සාධනය කර සිටින්නේ වසර දහස්ක වාස්තු විද්‍යා නිර්මාණාත්මක පරම්පරාවක ඥානය පසුකාලීනව තම අත්දැකීම් හා අධ්‍යයනයන් හරහා ඔහුගේ මනසට ගෝචර වී විය විසිවන සියවසට ඔබ්බ ලෙස නව මුහුණුවරකින් එහි නවීන බටහිර

ප්‍රතිබන්ධය හා දෙමුහුම්ව කරලියට පැමිණ බවයි. ඇයට අනුව නම්, යුරෝපීය හා දේශීය නිර්මාණ සංස්කෘතිය විච්ඡේදනයකින් දී මෙම වාස්තු විද්‍යාඥයා ප්‍රකාශනය කල අතිසංකීර්ණ වූ ද, බහුරූත් බවින් හෙබි වූද ශෛලිය පසුපස වූ උක්ත කරුණ වියයි.

මෙම කෘතියේ අධ්‍යාපනිකමය වටිනාකම තහවුරු කර සිටින්නේ එහි විස්තරාත්මක හා නිරවද්‍ය ඉතිහාසාත්මක කරුණු පදනම් කොටගෙන සිදු කරන ආධ්‍යානය තුලිනි. මෙහි එන ඇතැම් වේදිකාසික කරුණු කාර්තවරියගේම සොයා ගැනීම් වීම කැපී පෙනේ.

පෙරේර් බාවා වාස්තු විද්‍යාඥයාගේම දිවිය හා සබැඳුණු අප්‍රකට කරුණු කාරණා රාශියකට අමතරව ඔහුගේ පෞද්ගලික නිර්මාණික දෘෂ්ටිවාදය ද මෙහි දී ගෙනහැර දක්වනු ලැබේ. මීට අමතරව සංවාදයට භාජනය වන ඔහුගේ නිර්මාණයන් විවාරාත්මක ඇසකින් විශ්ලේෂණයට භාජනය කිරීම තුලින් ලේඛකාව තම නිගමනයන් හට විච්ඡේදනයයි. ■

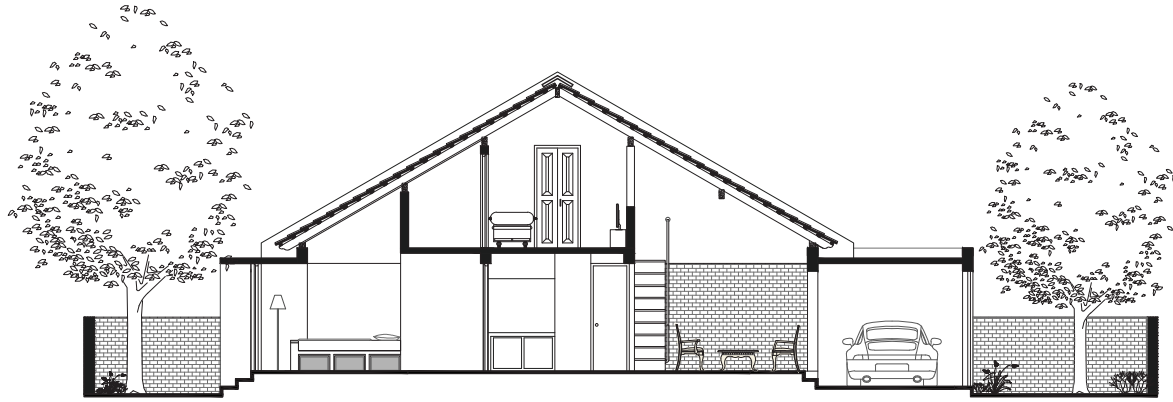
සටහන: වරලත් වාස්තු විද්‍යාඥ ආචාර්ය නිශාන් රසාංග විජේතුංග

හව පුවහතා

අඟේ ඇති මුදලට නිවසක්

සුඛව ගෙදර

දෙවන කොටස

LONGITUDINAL SECTION

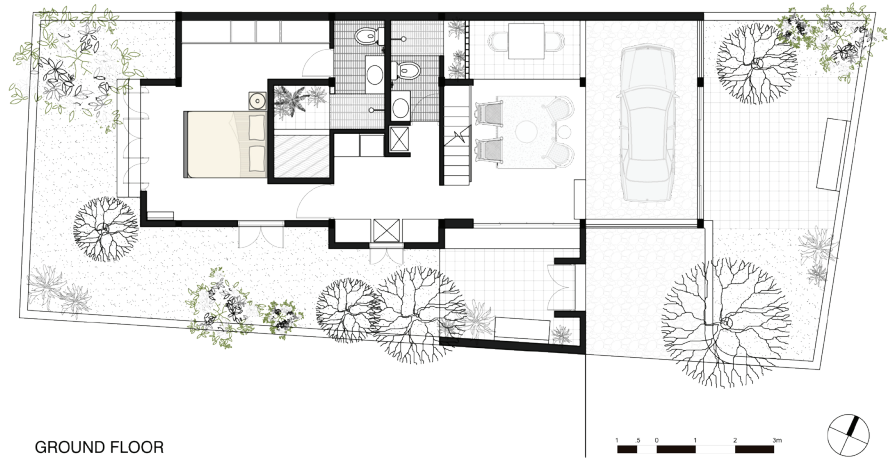

වරලත් වාස්තු විද්‍යාඥ තිලිණ විජේකෝන්

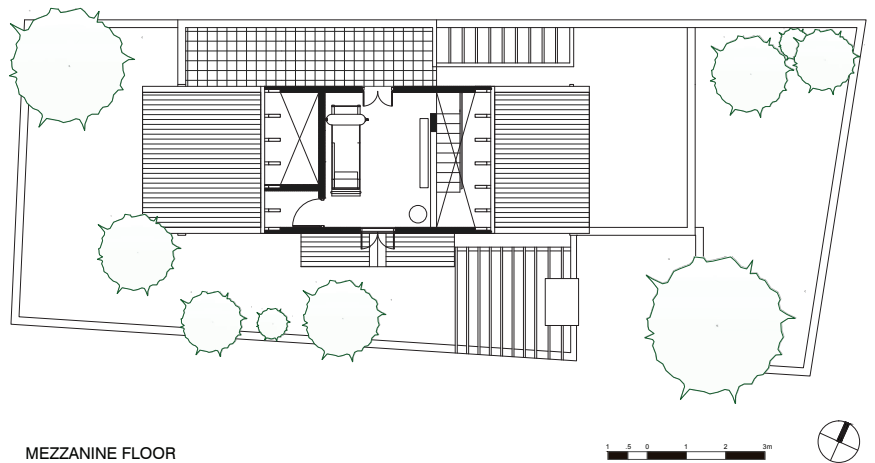
සි මත සමීපත් ප්‍රමාණයක් සහිතව තමන්ගේ අවශ්‍යතාවන් සපුරා ගැනීමට සිදු වී තිබෙන ජීවන රටාව තුල, සමාජ සම්මතයට අභියෝග කරන්නට අපට හැකියාවන් තිබෙනවාද? යන්න අද බොහෝ සංවාදයීලී මාතෘකාවකි. වරලත් වාස්තු විද්‍යාඥ තිලිණ විජේකෝන් විසින් නුගේගොඩ , පුබ්ලිකාණුව ප්‍රදේශයේ නිර්මාණය කරන ලද ඔහුගේ වාස්තු විද්‍යාත්මක නිර්මාණය, "පුංචි ගෙදර" මගින් නිවසක් පිළිබඳව ගොඩනැගී තිබෙන බොහෝ සමාජ සම්මතයන්ට අභියෝග කිරීමට සමත්ව තිබෙනවා.

සේවාදායකයාගේ සීමිත පිරිවැයෙන්, සේවාදායකයා කැමති හා ඔහු නිතනවාටත් වඩා සෑහීමකට පත් වන පරිදි නිවස නිර්මාණයට වාස්තු විද්‍යාඥයෙකු ලෙස තමන්ට හැකියාව ලැබුණේ තම සේවාදායකයා හා තමන් එකිනෙකාට හොඳ අවබෝධයකින් කටයුතු කළ නිසා බව වාස්තු විද්‍යාඥ නිලිණගේ අදහසයි.

GROUND FLOOR

MEZZANINE FLOOR

වෘත්තියෙන් ඉංජිනේරුවරයෙක් හා අභ්‍යන්තර නිර්මාණ ශිල්පිණියක් වන නව විවාහපත් සමරසිංහ යුවළ තම වාස්තු විද්‍යාඥයා හමුවන්නේ රූපියල් ලක්ෂ 20ක වියමකින් තම සිතැඟි නිවහන නිර්මාණය කර ගැනීමේ අදහසින් පර්වස් හතක් වැනි කුඩා බිම් කැබැල්ලක, අවම පිරිවැයක් ඇතුලත, නූතන සාමාජික සිතූම් පැතුම් සහිත තම සේවාදායකයා අවබෝධ කර ගිනිමින් තිලිණ ඔවුනට උපදෙස් ලබා දෙන්නේ අවම ගෙබිම් වර්ග ප්‍රමාණයන් ඇතුලත ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා වලට ගැලපෙන, අඩුවියදම් වනෙන් නවීන නිමැවුම් සහිත නිවසක් සඳහා නිර්මාණ කටයුතු සිදු කල යුතුව ඇති බවයි. ආරම්භයේ දීම නිර්මාණයේ මූලික සංකල්ප, හැඩනිරූප ගැන සේවාදායක යුවළ හා වාස්තු විද්‍යාඥයා අතර එකඟතාවන් සහිතව ඔවුන් නිවසේ නිර්මාණ කටයුතු සිදුකර තිබෙනවා.

දිගට දිවෙන මාවතක, අවසානතම කෙලවර පිහිටි

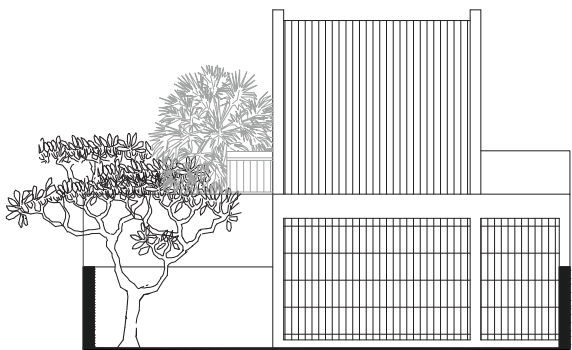
හිවසට පිවිසෙන්නේ කළුගල් හිමාවෙන් යුතු බිත්ති හා ගෙඩිමකින් සමන්විත පිවිසුම් දොරටුවකිනි. පිවිසුම දොරටුව යාබද ගරාජය, ගෙවත්ත හා විසිත්ත කාමර අවකාශ එකිනෙක සම්බන්ධ වන අතර ගරාජයේ ගෙඩිම කළුගල් හිමාව මගින් විසිත්ත කාමර ගෙඩිම හා ගරාජයේ ගෙඩිම අතර වෙනසක් දැනවීමට සමත් වෙයි. විසිත්ත කාමරයේ සිටින්නෙකුට යකඩ ශ්‍රිල් අතරින් ඉදිරිපස හා ගෙවත්තේ පැති දර්ශනය වෙයි. ගරාජය අවශ්‍ය අවස්ථාවකදී විසිත්තකාමරය සමඟ එකතුව භාවිතා කිරීමේ හැකියාවක් ද ඇතිවන පරිදි හිරිමාණය කර තිබීම විශේෂ වාසියකි.

CROSS SECTION

අතේ ඇති මුදලට තමන්ට සරිලන නිවාසයක් ගැන සිහින මවන බොහෝ දෙනෙකුට “පුංචි ගෙදර” පණිවිඩයක් ලෙස කියාපාන්නේ සීමිත සම්පත් යන්න, තවදුරටත් බොහෝදෙනෙකුගේ නිවාස සිහිනය සඳහා බාධකයක් කර ගත යුතු නොවන බව නොවේ ද?

SIDE ELEVATION

සීමන්ති පිරිමදින ලද විසිත්ත කාමරයේ ගෙඩීම, කපලාලා නොකල ගඩොල් බිත්තිය ඉදිරිපසින් ඉහල අතරමැදි මහල වෙත දිවෙන පඩිපෙල, රට උළු පෙනෙන පරිදි සිවිලිමක් රහිතව නිමවා ඇති පොල් පරාල යලින් නිම කල වහළය, සේවාදායකයා සතුව තිබූ පැරණි කාලයේ පුටු කිහිපය එකිනෙක එකතු වී විසිත්ත කාමරය පුරාවටම දැනවන්නේ සරල, තරමක් සාම්ප්‍රදායිකත්වයට නැඹුරු වහන්සේ නැවුම් බව මුසු වූ හැඟීමකි. යකඩ ශ්‍රිල් කූරු අතරින් ගෙවත්තේ සිට නිවසට පෙරි වන හිරු කිරණ නිවසේ අපූරු සෙවණාලි රටා මවමින් එම හැඟීම් තවත් ක්‍රීවර කරයි.

විසිත්ත කාමරය පසුකරත්ම ඊට යාබඳව සීමෙන්හි පිරිමැද හිමවා ඇති කුඩා පැන්ට්‍රියක්. (pantry) සාපේක්ෂ ප්‍රමාණයෙන් කුඩා වූවත් ඉහල හා පහලින් ඇති පැන්ට්‍රි කබඩ් මගින් අවශ්‍ය ගබඩා ඉඩකඩ ලබාගෙන තිබෙනවා. කුඩා නිවසකට වම පැන්ට්‍රි ඉඩකඩ ප්‍රමාණවත් බවක් දැකගත හැකිය. පැන්ට්‍රියට අනෙක් පසින් නාන කාමරයක් පිහිටා ඇත. වම නානකාමරය වියටම පමණක් සීමා වන ඉහල අවකාශයට විවෘත ගෙම්දුලක් සමඟ සම්බන්ධිතයි. මෙම නාන කාමරය නිවසට පැමිණෙන අමුත්තෙකුට හෝ අතරමැදි මහලේ නිදන කාමරය භාවිතා කරන්නෙකුට භාවිතා කිරීමේ හැකියාව පවතියි.

පිටුපස ගෙවත්තට මුහුණලා නිවසේ පිටුපස කොනේ ප්‍රධාන නිදන කාමරය පිහිටියි. වහි පසක දිග ඇඳුම් කබඩ් නිදන කාමරයට සම්බන්ධව නාන කාමරය තුල ඉහල අවකාශයට විවෘත වන කුඩා නාන පොකුණක් (Pluge) නිර්මාණය කර තිබීම තරමක වෙනස් අත්දැකීමක් ගෙන ඒමට සමත්ව ඇත.

විසිත්ත කාමරයේ සිට තනි අතට දිවෙන පඩි පෙලින් ඉහල අතරමැදි මහලේ පිහිටි නිදන කාමරය වෙත පිවිසෙන අතර විසිත්ත කාමරය හා එම අතරමැදි මහල වෙන් කරනුයේ අඩි 4 ක් පමණ අඩක් උසට බැඳ ඇති බිත්තියකි. එයට අමතරව අවශ්‍ය අවස්ථාවල ආවරණයක් සපයා ගැනීම සඳහා භාවිතා කිරීමට හැකිවන පරිදි ඉරටු පැළලිලක් යොදා තිබේ. එම නිදන කාමරය නිවසේ පිටුපස පිහිටන ටෙරසට (Terrace) විවෘත වෙයි.

නිවසේ පිතට බිත්ති නිමවා ඇත්තේ කපරාරු නොකල සිමෙන්ති ගඩොල් නිමාවකිනි. පැරණි නිවෙස් වලින් ගලවා ඉවත් කරන ලදුව සේවාදායකයා සතුව තිබුණු පැරණි ජනෙල් හා දොරවල් නිර්මාණය සඳහා යොදාගෙන තිබෙන්නේ නිවසේ නිර්මාණාත්මක සංකල්පයට බාධාවක් නොකොට එය තවත් ඉස්මතු කිරීම සඳහායි. ■

සටහන: වරලත් වාස්තු විද්‍යාඥ අනුක වෙත්තසිංහ

හවුස් ප්‍රවීණතා

අවම හවුලු වටිනාකම

වරදක් වාස්තු විද්‍යාඥයාගේ නිසර්ගය

සරල වූත් සුමට වූත් වාස්තු විද්‍යාත්මක නිර්මාණයක් බිහි කිරීමට නිර්මාණකරුවෙක් කොතරම් දක්ෂ විය යුතුද? එය ඔහු වෙත පැමිණෙන්නා වූ සේවාදායකයා සමඟ සිදුකරන පළමු හමුවීම තුළම ඉදිරියට පවත්වා ගතයුතු ප්‍රස්තුතයකි. ආරම්භක අවස්ථාවේ සිට අවසානය තෙක් මෙම ක්‍රියාකාරිත්වය දෝලනය කරවීම වාස්තු විද්‍යාඥයා සතු දක්ෂතාවයකි.

නූතන වාස්තු විද්‍යාවේ, ප්‍රශස්ත ලෙස සාකච්ඡාවන්ට බඳුවන්නා වූ සරල (minimalist) වූත් නව්‍යකරන (modernized) වාස්තු විද්‍යාත්මක ලක්ෂණ සහිත නිවෙස් ඉදිකිරීම් සංකල්පය ශ්‍රී ලාංකික ප්‍රජාව තුළ, මේ අවධියෙහි ඉතා සාර්ථක ලෙස සංකේතවත් වේ. එහෙත් එය කොතරම් දුරට සාර්ථක ලෙස ඉදිරිපත්

කරනවාද යන්න ගැටළු සහගතය. මූලික වශයෙන්

01. මූලික හැඩතලයෙහි (form) හා ක්‍රියාකාරිත්වයෙහි (Function) සරල බව
02. නිමාවෙහි (finishes) සරල බව
03. සොබාදහම සමඟ ගැටී / එහි ප්‍රබවයන්ගෙන් සාදන සෙවනැලි (Shadows) මනෝමූලික අවකාශනී සරල බව (Vertical spaces)
04. ගොඩනගන නිමවුමෙහි විතරයන්හි (details) අතර සරල බව.

තරුණ නිර්මාණකරුවෙකු, මෙවැනි සරල වූත් නව්‍යකරණය වූත්, නිර්මාණයක් සකල ප්‍රජාව වෙත ඉදිරිපත් කිරීම පැසසිය යුතු කරුණකි. වරලත් වාස්තු විද්‍යාඥ තිසර සරදා සහ වාමිකා දර්ශනී යන දෙපල විසින් ඉදිරිපත් කරන සරල හා නිර්මාණාත්මක නිමවුමක් මෙසේ පුරෝකථනය වේ.

සංකල්පය - "වාස්තු විද්‍යාඥයා හා සබැඳිය"

"In nature, action and reaction are continuous, everything is connected to everything else, no one part is isolated, everything is linked and independent."

-Swami Prajnanpad

“සොබාදහම තුළ ක්‍රියාව හා එය ඇතිවන්නා වූ ප්‍රතික්‍රියාව අඛණ්ඩව, නොනැවතීව, නොනැසී පවතී, සෑම දෙයක්ම එකිනෙකට බැඳී පවතින අතර කිසිදු බැඳීමකින් තොරව හුදෙකලා නොපවතී.”

ස්වාමී ප්‍රජ්නපාද

එහිදී තිරස් හා සිරස් බෙදුම්වල වූ ගැලපීම් මනාව සකස් කොට තිබේ. මෙය හැඩතල නිර්මාණකරනයෙහි වැදගත් සාධකයන් වන අතර ප්‍රායෝගික ලෙස භාවිතා කරන විට, වර්ණයන්ගේ ගැලපීම් හා උච්ඡාවචනයන් නියමාකාරයෙන් සංසන්දනය කළ යුතුය

මනා වපසරියකින් යුත් මෙම නිවසෙහි, මුළු ඉඩමෙහි වර්ග ප්‍රමාණය අක්කර 03 දක්වා දිවෙයි. රාගම නගරයෙහි සිට මිනිත්තු 10 ක පමණ දුරකින් පිහිටා ඇති මෙම නිමැවුම, අර්ධ නාගරික වටපිටාවක් තුළ තම සුන්දරත්වය උද්දීපනය කරවයි. වැඩි ඉඩකඩක් පවතින නිසා මෙහි ස්වාභාවික වටපිටාවෙහි “අලංකාර මාධ්‍යය” තුලින් නිවස තුලට මෙම සබැඳියාව ලබාදීමට වාස්තු විද්‍යාඥයා සෑමවිටම පෙළඹී ඇත.

ඉහත ඉදිරිපත් කරන ලද සරල වූත් නව්‍යකරනය වූත් සංකල්ප ප්‍රායෝගිකව ඉදිරිපත් කල ආකාරය වාස්තු විද්‍යාඥ නිසර විසින් අනාවරණය කරනු ලබයි. මෙහිදී සාකච්ඡාවට බඳුන් වූ සාධක ප්‍රායෝගිකව අත්හදා බලමින් විය සාධනීය ලෙස ගොඩනැංවීම ප්‍රශංසනීය.

හැඩතල

වපසරියෙහි පිහිටීම සහ ඉදිරිපස දොරටුවෙහි පවතින නිවස තුලට ආරාධනය කරන්නා වූ ගුණය (Welcome Feeling) පවත්වා ගැනීම සඳහා අවකාශයන් කළමනාකරනය කර ඇති ආකාරය විශේෂිතයි. එහිදී තිරස් හා සිරස් බෙදුම්වල වූ ගැලපීම් මනාව සකස් කොට තිබේ. මෙය හැඩතල නිර්මාණකරනයෙහි වැදගත් සාධකයන් වන අතර ප්‍රායෝගික ලෙස භාවිතා කරන විට, වර්ණයන්ගේ ගැලපීම් හා උච්ඡාවචනයන් නියමාකාරයෙන් සංසන්දනය කළ යුතුය. දිගු නිවෙසක් නිර්මාණය කිරීම තුලින් සෑම අවකාශයකටම පිටතින් පෙනෙන සුන්දරත්වය දර්ශනය වන ලෙස මෙම නිවස ඉදිකිරීම විශේෂිතය.

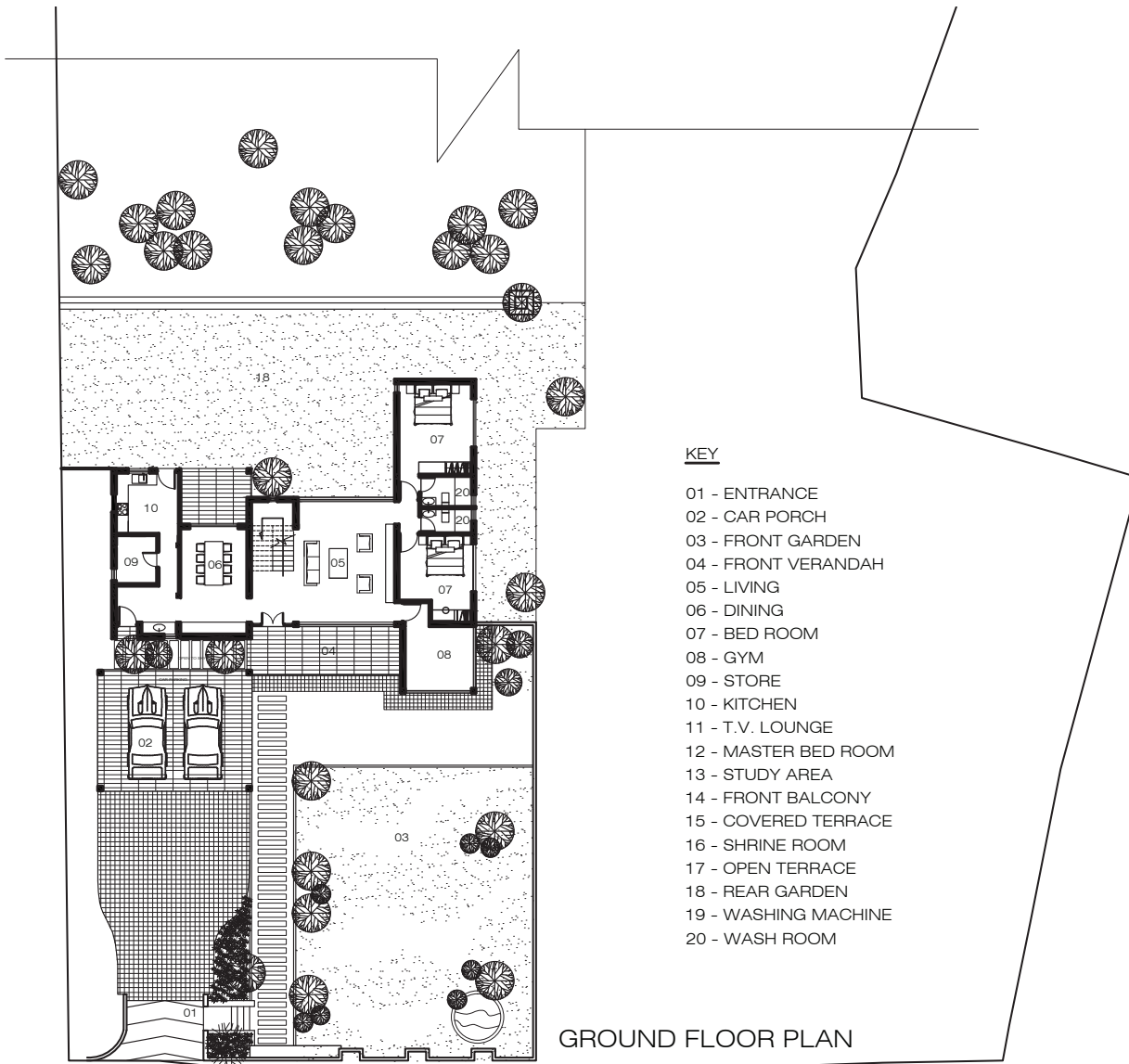
ඇතුලත අවකාශ හා විශේෂිත යෙදවුම් (Special Features)

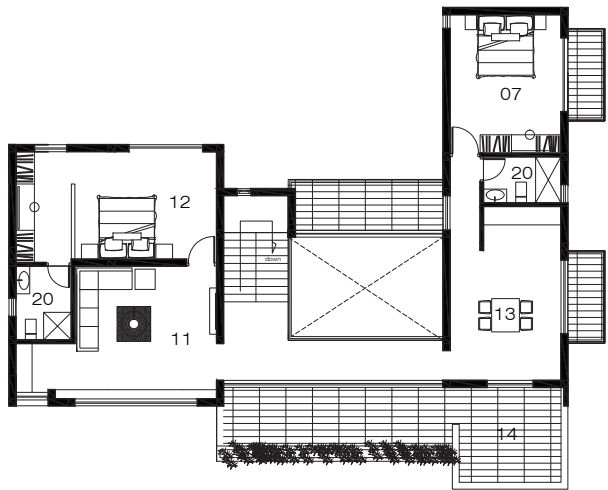
ප්‍රධාන වශයෙන් වාස්තු විද්‍යාඥයාගේ සංකල්පය වූ දිගු නිවෙසක් දර්ශනය වන ලෙස ඉදිරිපත් කර තිබේ. මෙහිදී ඉදිරිපස පවතින දැව නිමාවෙන් යුක්ත වූ පලකය නිවෙසට සරල වූත්, විශේෂිත වූත් අලංකාරයක් එකතු කරනු ලබයි. මෙමගින් නිවෙසෙහි පවතින දිගු බව (Linear Pattern) තවදුරටත් වර්ධනය කරන අතර ඇතුලත හා පිටත අවකාශයන් අතර මනාව සබැඳියාවක් නිර්මාණය කරනු ලබයි. නිවෙස මධ්‍යයෙහි පවතින දෙබෙදුම් අවකාශ (Double Height Spaces) හා මනාව විවෘත කළ හැකි වා කවු නිවෙස තුල සුවපහසු අවකාශ බිහි කිරීමට සමත් වී තිබේ. අවකාශයක් තිරස් හා සිරස් ලෙස බෙදී යාමේදී එම අවකාශ අතර උච්ඡාවචනයක් පවත්වාගෙන යාම වැදගත් වේ. මෙහිදී වර්ණ භාවිතා කරන අතර මෙම

නිවෙසෙහි විශේෂිත වූ වර්ණ, තෝරාගත් බිත්ති මත පමණක් ආලේප කරන ඇති අතර, දැව නිමාවන් හා යකඩ සංගතික පඩිපෙල මගින් නිවාස තුල පවතින අවකාශයන් මෙන්ම විතරයන්ටද කැපී පෙනෙන අවධානයක් යොමු කර ඇත.

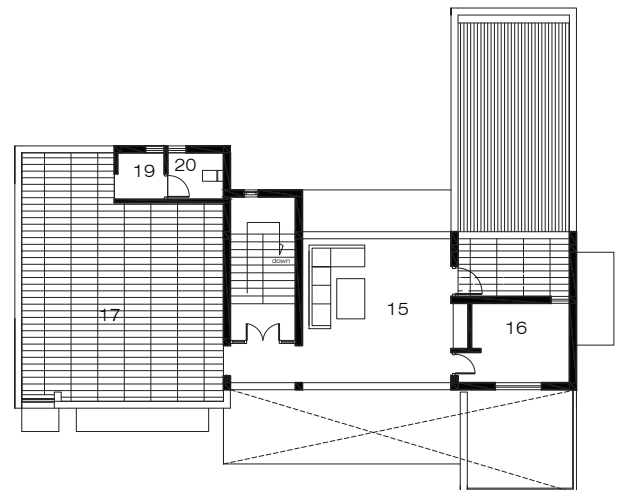
අමුද්‍රව්‍ය භාවිතය

අමුද්‍රව්‍ය වශයෙන් පිටත අවකාශයන්හි වැඩි වශයෙන් දැව පලක හා යකඩ මිශ්‍ර පලක මගින් ආවරණය කර තිබේ. මෙහිදී අවකාශ හා හැඩතල අතර උස් පහත් බව (Depth) කැටිකර ගැනීම උදෙසා මෙම අමුද්‍රව්‍ය වෙනස් කොට සම්බන්ධ කිරීම කර තිබේ. තවද මධ්‍යයෙහි පවතින විසිත්ත කාමරය තුල දිලිසෙන මතුපිටක් සහිත බිම් ඇතුරුම් (Glazed Tile) යොදා ගැනීම තුලින් ගෘහභාණ්ඩ විශේෂිත ලෙස ඉදිරිපත් කිරීමටත් අවකාශය තවදුරටත් විශාල ලෙස

FIRST FLOOR PLAN

SECOND FLOOR PLAN

පවත්වාගෙන යාමටත් හැකි වී තිබේ. සේවාදායකයාගේ හා වාස්තු විද්‍යාඥයාගේ සංකල්ප මත සියලු ඉතුරු අවකාශ මත යොදාගෙන ඇත්තේ රළු සහ සුමට වූ බිම් ඇතුරුමීය (Tile). මෙමගින් නිවෙසියන්ගේ විදිනෙදා දිවිය තුළ අවකාශයන් මනා කළමනාකාරිත්වයකින් පරිහරනය කළ හැකි වනවාසේම, නිවස තුළ හැවුම් බවක් පවත්වාගෙන යාමටද හැකි වී තිබේ.

සොබාදහම සහ ආලෝක භාවිතය

ස්වභාවික හා මිනිසා අතර සහසම්බන්ධය ඉතා දැඩිය. විය සිදිය නොහැකි තරමට ස්ථාවරය. සියළු මනුස්සයන් ස්වභාවධර්මයේ අංගයන්ය. සැමවිටම නිර්මිත කාර්යයන් තුළ සොබාදහමෙහි පවතින අංග සහ ලබාදෙන ප්‍රතිලාභ අප ලබා ගත යුතුය. මෙම නිමැවුමෙහි පිටතින් ලබා ගන්නා ආලෝකය නිවැරදි ලෙස ඇතුළත අවකාශ තුළ ජනිත කරවීම ඉතා ප්‍රශංසනීයයි. තිවු ආලෝක කදම්බයන් පාලනය කරමින්, දැව පලක මතින් හා පවතින ගස් මතින්

ප්‍රේරනය වන ආලෝකය නිවසේ බිත්ති මත හා පොලව මත ජනිත වන අතර ඉතා සියුම් අවකාශ වෙනස් කිරීම්වලට භාජනය කරවයි. (Space changes with light and shades) විමෙන්ම කෘතිමව ආලෝකමත් කරන්නා වූ ප්‍රභවයන්ද, ඇතුළත අවකාශය තුළ වෙනස් හැඟීම් ඇති කරන්නාවූ සුන්දරත්වයක් මවා පායි.

මෙවැනි නිර්මාණයන් තරුණ වාස්තු විද්‍යාඥයන් අතින් බිහිවිය යුතු අතරම, නව ප්‍රවණතාවයන් ඔස්සේ යමින් මනාව සංකලනය කරන්නාවූ නව නිර්මාණ දායක කරවීම ඉතා වැදගත් කර්තව්‍යක් වන්නේය. මේ සඳහා සේවාදායකයා තුළ පවතින නම්‍යශීලීත්වය මෙන්ම වාස්තු විද්‍යාඥයා තුළ පවතින නම්‍යශීලීත්වයද වැදගත් වන අතර එමගින් බිහිවන නිර්මාණය ඉතා සුමට වූත් සරල වූත් අද්විතීය නිර්මාණයක් වනු නොවනුමානය. ■

සටහන: වරලත් වාස්තු විද්‍යාඥ වච්. එම්. සමීර ධර්මසේන ජායාරූප: ලතිරා පිටවලගේ

කුළුදූව

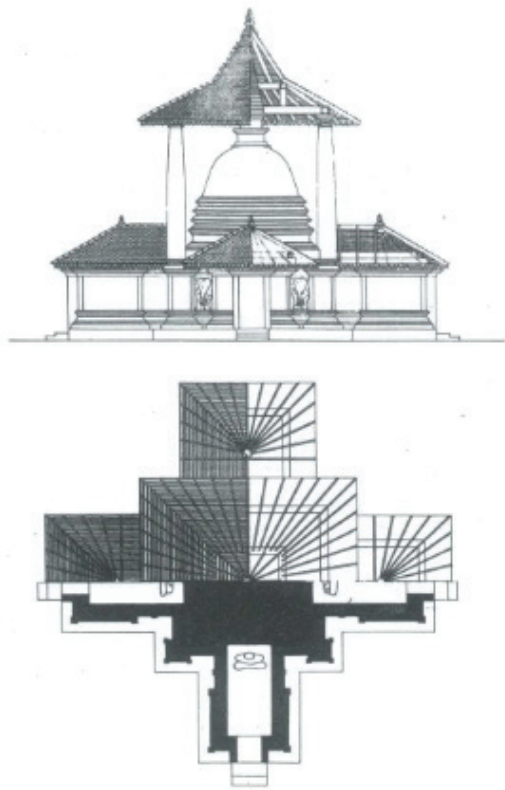
අපගේ මීට පෙර වූ කලාපයේ වටදූවේ යනුවෙන් හැඳින්වෙන පැරණි ශ්‍රී ලංකාවේ ආගමික ගොඩනැගිලි විශේෂයක් පිළිබඳ සාකච්ඡා කරන ලදී. එහිදී වටදූවෙහි යනු ස්තූපයක් කේන්ද්‍ර කොටගත්, ඒ වටා ඒක කේන්ද්‍රීය කුළුණු වළලු ගණනාවකින්ද, වෘත්තාකාර ඩික්රියකින්ද, උළු සෙවිලි කල වහලයකින්ද සමන්විත ගෘහයක් ලෙස හඳුන්වාදෙන ලදී. වෘත්තාකාර ඩික්රියෙහි වූ ද්වාර වලින් ස්තූපය කේන්ද්‍ර කොටගත් වටදූවෙහි අභ්‍යන්තරයට පිවිසිය හැකි අතර එකී ඩික්රිය හේතුවෙන් ගොඩනැගිල්ලට පිටතින් වූ අවකාශයෙන්

සම්පූර්ණයෙන්ම වෙන්වූ අභ්‍යන්තර අවකාශයක් වටදූවෙහි නිර්මාණය කෙරේ. එබැවින් වටදූවෙහි යන නාමය පරමාර්ථය ස්තූපයක් ආවරණය කිරීම පමණක් නොව බැතිමතුන්ට වන්දනාමාන කිරීම සඳහා බාහිර පරිසරයෙන් වෙන්වූ අභ්‍යන්තර අවකාශයක් සකස් කිරීම වේ. මෙකී නිර්මාණ ලක්ෂණ හේතුවෙන් ගොඩනැගිල්ලට පිටතින් සිට වටදූවේ නිරීක්ෂණය කිරීමේදී එහි අභ්‍යන්තරයේ ඇති ස්තූපය දර්ශනය නොවේ.

බැඳු බැල්මට ස්තූපයක් කේන්ද්‍රකොටගත් හා වහලයකින් ආවරණය වූ, නමුත් වටදූවෙහි මූලික

නිශ්ශංකලතා මණ්ඩපය, පොළොන්නරුව

ගඩලාදෛනිය විජයෝත්පාය (සැලැස්ම හා ඉදිරි පෙනුම/හරස් කැපුම)

නිර්මාණ ලක්ෂණ හා භාවිතාමය පරමාර්ථ වලට වඩා වෙනස් වූ පැරණි ශ්‍රී ලංකාවේ ගොඩනැගිලි විශේෂයක් පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීම මෙම ලිපියේ අරමුණයි.

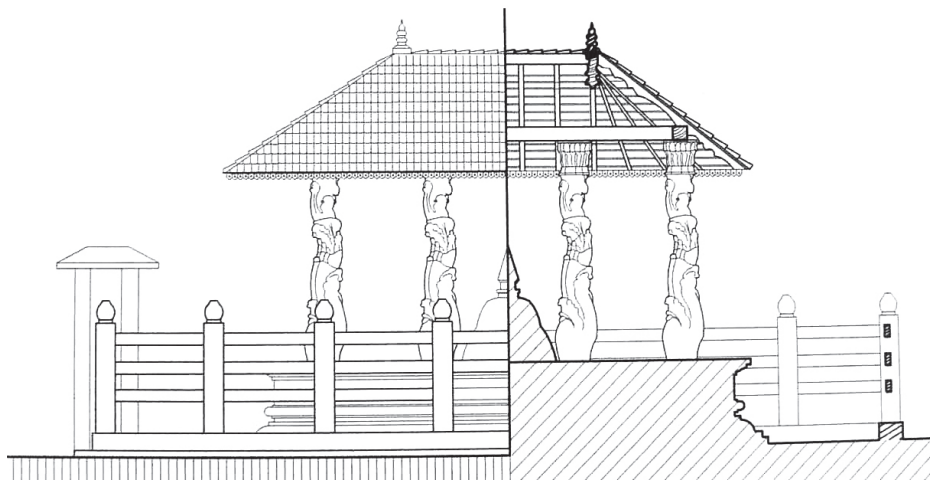
“කුළුදාගේ” ලෙස ආචාර්ය රෝලන්ඩ් සිල්වා විසින් ‘ථූප, ථූපඝර හා ථූප ප්‍රසාද’ යන ග්‍රන්ථයේ නම් කර ඇති මෙම ගොඩනැගිලි විශේෂයේදී වන්දනාමාන කරනු ලබන ප්‍රධාන ආගමික වස්තුව ස්තූපය වුවද ඒවා ගෘහයක් ලෙස නොව මණ්ඩපයක් ලෙස නිර්මාණය වී ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ ශේෂවී ඇති වටදාගෙවල් වල බිම් සැලැස්ම හා වහලයේ සැලැස්ම වෘත්තාකාර හැඩයක් ගත්තද, කුළුදාගෙයි

වටදාගෙයක මෙන් නොව බැතිමතුන්ට ගොඩනැගිල්ලේ අභ්‍යන්තරයේ සිට ස්තූපය වැද පුදා ගැනීමට නොව කුළුදාගෙයින් පිටත සිට ස්තූපය වැදපුදා ගැනීමට හැකිවන පරිදි නිර්මාණය කර තිබේ.

දම්දෛනිය විජයසුන්දරාරාමයේ සෞන්දරාරාමයේ කුළුදාගෙය

සමචතුරස්‍රාකාර හෝ ආයත චතුරස්‍රාකාර බිම් හා වහලයේ සැලැස්ම නිසා හතරැස් ආකාරයක් ගනී. බොහෝ විට ස්තූපය ඉදි කර ඇති මළුවේ සතර කොනෙහි වූ කුළුණු සතරකින් කුළුදාගෙයි වහලය දුරා සිටින අතර වටදාගෙයක මෙන් ස්තූපය ආවරණය වන බිත්තියක් නොමැත. මේ නිසා වටදාගෙයක මෙන් නොව, කුළුදාගෙයක ස්තූපය, ගොඩනැගිල්ලට පිටස්තරයේ සිට හොඳින් දිස්වේ. තවද ස්තූපය ඉදිකර ඇති වහලයෙන් ආවරණය වූ මළුව චිතරම් විශාල නොවන බැවින් ද, ඒවාට බිත්තියක් නොමැති බැවින් ද, වටදාගෙයක මෙන් නොව බැතිමතුන්ට ගොඩනැගිල්ලේ

නිශ්ශංකලතා මණ්ඩපය උපකල්පිත වහලද සමඟ (ආචාර්ය රෝලන්ඩ් සිල්වාට අනුව)

ගඩලාදෙනිය විජයෝත්පාය

අභ්‍යන්තරයේ සිට ස්තූපය වැද පුදා ගැනීමට නොව කුළුදාගෙයින් පිටත සිට ස්තූපය වැදපුදා ගැනීමට හැකිවන පරිදි නිර්මාණය කර තිබේ.

දැනට හඳුනාගෙන ඇති මෙවැනි ගොඩනැගිලි වලින් පැරණිතම උදාහරණය වනුයේ 12 වන සියවසට අයත් පොළොන්නරුව දළදා මළුවේ පිහිටි නිශ්ශංකලතා මණ්ඩපය වේ. එහි දැනට ශේෂවී ඇති සාකෂි අනුව, පිහිටි භූමියෙන් තරමක් ඉහලට, පාෂාණයෙන් ඉදිකර ඇති ආයත වතුරසුකාර මළුවක් මධ්‍යයේ කුඩා ස්තූපයක් ස්ථාපනය කර ඇති අතර, වහලය දරා ගැනීම සඳහා ස්තූපයට දෙපසින් මළුව මත එක් පේළියකට 4ක් වන සේ කුළුණු 8ක් ඇත. පාෂාණයෙන් නිමවූ මෙකී ශ්‍රී ලංකාවේ අනෙකුත් පෞරාණික ගොඩනැගිලිවල දක්නට නොලැබෙන සුවිශේෂ නිර්මාණයන්ය. එකී කුළුණුවල සෘජු බවක් නොලත් අතර තරමක් හැඩ සහිත කැටයම්න් යුත් ලතාවක් ආකාරයට නිර්මාණය කර ඇත. නිශ්ශංක ලතා මණ්ඩපයේ වහලය වර්තමානයේ ශේෂ වී නොමැති වුවද ගල්කණුවල පිහිටීම අනුව එය උළු සෙවිලි කළ පල හතරේ වහලයක් බැවින් උපකල්පනය කළ හැක. පාෂාණයෙන් කරන ලද නොඋස් වූ ගල් කණු හා ගරාදි සහිත වැටක් ගොඩනැගිල්ල වටකොට ඉදිකර ඇත. ගරාදි වැටෙන් වෙන් වෙන අභ්‍යන්තර ප්‍රදේශයට පිවිසීම සඳහා එහි එක් පසකින් එතරම් උස් නොවූ ගේට්ටුවක් ආකාරයේ ද්වාරයක්ද ඇත.

මෙම ගරාදි වැට හා ද්වාරය අගට වැටෙන් වෙන්වෙන ඇතුළත ප්‍රදේශයේ එතරම් ඉඩකඩ නොමැත. ගරාදි වැට හා ද්වාරය ඉදිකිරීමෙන් පෙනෙන්නේ එකී ප්‍රදේශයට ඇතුළු වීම රජතුමා ඇතුළු ඉහල ප්‍රතුන් සඳහා පමණක් සීමා කර ඇති බවත්, සෙසු බැතිමතුන් ගරාදි වැටට පිටතින් සිට ස්තූපය වන්දනාමාන කර ඇති බවත්ය.

පොළොන්නරුවේ නිශ්ශංකලතා මණ්ඩපයේ දක්නට ලැබෙන කැටයම් හා කලාත්මක අංග නොමැති වුවද 13 හෝ 14 වන සියවස්වල දඹදෙනියේ විජය සුන්දරාරාමයේ ඇති කුළුදාගෙය වහලය අදටද විද්‍යාමාන වන මෙම ගණයට අයත් සියළුම මූලික අංග හා ලක්ෂණ සහිත පැරණිතම උදාහරණය වන්නේය. මෙම කුළුදාගේද තරමක් උස් වූ බිමක මධ්‍යගත ස්තූපයක් ආවරණය සඳහා එහි දෙපසින් කුළුණු පේළි දෙකකින්, මැටි උළු සහිත වහලය දරා සිටී. වර්තමානයේ දක්නට ඇති ස්තූපය පසු කාලීනව තරමක් විශාල කර, එහි වහලය අළුත්වැඩියා කර ඇතත්, එහි මූලික නිර්මාණ ලක්ෂණ අදටද හොඳින් ආරක්ෂා වී ඇත.

මෙම ගොඩනැගිලි විශේෂයේ වාස්තු විද්‍යාත්මකව ඉතාමත් වැදගත් නිර්මාණයක් වශයෙන් සැලකිය හැක්කේ 14 වන සියවසේ ගම්පොළ යුගයේ ඉදිකල ගඩලාදෙනිය විජයෝත්පායයි. ගොඩනැගිල්ල මහල් දෙකකින් යුක්ත වන අතර ඉහල මාලයේ මධ්‍යයේ

අනුගොඩ කුළුදාගෙය

ස්තූපයක් ආවරණය සඳහා විහි සතර කොනේ වූ කුළුණු සතරකින් මැටි උළු සෙවිලි කල වහලයේ බර දරා සිටී. බණ්ඩි හැඩයෙන් යුත් මෙකී කුළුණු යුරෝපීය වාස්තු විද්‍යා ලක්ෂණ පෙන්නුම් කලද, ඒවා ඊට පෙර අවධියක තිබූ දැව කුළුණු වෙනුවට පසුකාලීනව කරන ලද ආදේශිත විය හැක. කුළුදාගෙයට පහත මාලයේ වතුරමුඛ සැලැස්මට අනුව සතර දිශාවන්ට මුහුණලා පිහිටි පිළිම ගෙවල් සතරකි. කුළුදාගෙය ඉහළ මාලයේ ඇති බැවින් වය අටල්ලක් වශයෙන්ද දිස්වේ.

16 හෝ 17 වන සියවස්වල මහනුවර යුගයේ ඉදිකල කඩිගමුව කුළුදාගෙයද මෙම වර්ගයේ ගොඩනැගිලි වලට තවත් උදාහරණයක් සපයයි. කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ අනුගොඩ සහ පිත්වත්ත විහාරවල පිහිටි කුළුදාගෙවල් වල ඉදිකිරීම් ලක්ෂණ අධ්‍යයනය කිරීමේදී ඒවා 20 වන සියවස ආරම්භයේදී පමණ ඉදිකල ඒවා ලෙස අනුමාන කල හැක. මීට පෙර සඳහන් කරන ලද උදාහරණවල නිර්මාණ ලක්ෂණ හා සැසඳීමේදී අනුගොඩ, පළාත්වල හා පිත්වත්ත උදාහරණ වල එකී ලක්ෂණ අනුව ඒවා සම්භාව්‍ය නොව ග්‍රාමීය ලක්ෂණයන්ට වඩා සමීප වන බැව් පෙනේ. නමුත් මෙම උදාහරණ දෙක අනුව කුළුදාගෙවල් ඉදිකිරීමේ සම්ප්‍රදාය අවම වශයෙන් 20 වන සියවසේ මුල් වකවානු වන තෙක්ම පැවති බැව් නිගමනය කල හැක. මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ කොබ්බෑකඩුව විහාරස්ථානයේ ඇති ස්මාරකයක්ද ආචාර්ය රෝලන්ඩ්

මෙම ගොඩනැගිලි විශේෂයේ වාස්තු විද්‍යාත්මකව ඉතාමත් වැදගත් නිර්මාණය වශයෙන් සැලකිය හැක්කේ 14 වන සියවසේ ගම්පොළ යුගයේ ඉදිකල ගඩලාදෙනිය විජයෝත්පායයි.

සිල්වා විසින් කුළුදාගෙයක් ලෙස නම් කර ඇතත්, විහි වහලය ඉදි වී තිබෙනුයේ ස්තූපයකට නොව, ස්තූපයක හැඩයට, ගෙඩිගේ සම්ප්‍රදායට අනුව ඉදිකල පිළිම ගෙයක වහලයට ඉහලිනි. මධ්‍යම කඳුකරයේ අධික වර්ෂාපතනය හේතුවෙන් ගෙඩිගේ සම්ප්‍රදායට අනුව ඉදිකල වහලවල් සහිත පිළිම ගෙවල් තුලට වැසි ජලය කාන්දු වීම වැළැක්වීම සඳහා ඊට ඉහලින් අමතර පියස්සක් ඉදිකිරීම පසුකාලීනව සිදුකිරීම සම්ප්‍රදායක් වී ඇත. උදාහරණ වශයෙන් මහනුවර අස්ගිරිය ගෙඩිගේ ඉහලින් ඉදිකල පියස්ස පෙන්වා දිය හැක. විබැවින් ඉහත කරුණු අනුව කොබ්බෑකඩුව ස්මාරකය කුළුදාගෙයක් වශයෙන් නම් කිරීම පිළිගත නොහැක.

පලාපත්වෙල කුළුදාගෙය

**නමුත් දඹදෙනිය,
විජයෝත්පාය, කඩගමුව,
කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ
අනුගොඩ පළාත්වල හා
පිත්වත්ත උදාහරණ අනුව
පෙනී යන්නේ කුළුදාගෙවල්
පොළොන්නරු යුගයෙන් පසු
දඹදෙනිය, ගම්පොල, නුවර
යුගවල පමණක් නොව මෑත
ඉතිහාසය තුල ද අළුතින්
ඉදි වී ඇති බවත් ඒ අනුව
එය අඛණ්ඩව ප්‍රචලිත වී
තිබූ ආගමික ගොඩනැගිලි
විශේෂයක් බවත්ය.**

කෙසේ වෙතත් මෙහි සාකච්ඡා කරන ලද අනෙකුත් උදාහරණ අනුව පෙනී යන්නේ වටදාගෙයි නිර්මාණාත්මක ලක්ෂණ හා භාවිතමය පරමාර්ථ වලට වඩා වෙනස් වූ ගති ලක්ෂණ කුළුදාගෙයට ඇති බවයි. වටදාගෙවල් වල ක්‍රමික විකාශනය අනුරාධපුර හා පොලොන්නරු යුගයන් හිදී දැකිය හැකි වුවද, ඉන් පසු විප්ලවී වේනිකාසික අවධිවලදී වටදාගෙවල් අළුතින් ඉදිකළ බවට සාක්ෂි නොමැත. නමුත් දඹදෙනිය, විජයෝත්පාය, කඩගමුව, කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ අනුගොඩ පළාත්වල හා පිත්වත්ත උදාහරණ අනුව පෙනී යන්නේ කුළුදාගෙවල් පොළොන්නරු යුගයෙන් පසු දඹදෙනිය, ගම්පොල, නුවර යුගවල පමණක් නොව මෑත ඉතිහාසය තුල ද අළුතින් ඉදි වී ඇති බවත් ඒ අනුව එය අඛණ්ඩව ප්‍රචලිත වී තිබූ ආගමික ගොඩනැගිලි විශේෂයක් බවත්ය. පොළොන්නරු යුගයේ දී, නිර්මාණයක් වශයෙන් උච්ච අවස්ථාවකට පත් වූ වටදාගෙය ඉන්පසු විප්ලවී යුගවල දී පැවති දේශපාලන ව්‍යාකූලත්වය හේතුකොටගෙන තවදුරටත් අළුතින් ඉදි කිරීම් වෙනුවට, ඊට වඩා සරල ගොඩනැගිලි විශේෂයක් වන කුළුදාගෙය ඉදිකිරීමට පෙළඹී ඇති ඒම මීට හේතුවක් විය හැකි බවට මතයක් ආචාර්ය රොලන්ඩ් සිල්වා විසින් ඉදිරිපත් කර ඇත. නමුත් පොළොන්නරුව නිශ්ශංකලතා මණ්ඩපය එහි කැටයම් හා අලංකරණ අනුව සලකා බලන විට සැලකිය යුතු නිර්මාණ ලක්ෂණ ඇති බැව් වැටහේ.

දළදා මාලිගාවේ අනෙකුත් විශේෂිත වූ ගොඩනැගිලි මත වටදාගෙය දළදා මැදුර, චූපාරාම පිළිමගෙය වැනි වාස්තු විද්‍යාත්මක වශයෙන් ඉතා වැදගත් නිර්මාණයන් අතර කුළුදාගෙයක් වන නිශ්ශංකලතා මණ්ඩපයද ඉදි වී තිබීමෙන් පෙනෙනුයේ එයද, අනෙකුත් ගොඩනැගිලි මෙන් වන්දනාමාන කිරීම සඳහා තිබූ ප්‍රධානතම ගොඩනැගිල්ලක් බවයි. තවද එකම පරිශ්‍රයක වටදාගෙයක් හා කුළුදාගෙය තිබීමෙන් පෙන්නුම් කරන්නේ එකී ගොඩනැගිලි දෙවර්ගයම, වෙන වෙනම නමුත් සමාන්තරව සංවර්ධනය වී ඇති බවයි. විඛේනි කුළුදාගෙය, වටදාගෙයි අනුකාණ්ඩයක් වශයෙන් පසුව විකාශනය වූ ගොඩනැගිලි විශේෂයක් වශයෙන් සැලකීම යුක්ති යුක්ත නොමැත.

පැරණි ශ්‍රී ලංකාවේ වටදාගෙවල් හා කුළුදාගෙවල් වලට සමාන උදාහරණ බෞද්ධ ලෝකයේ (උදා: ඉන්දියාව, තායිලන්තය, මියන්මාරය වැනි) රටවල නොතිබුණ ද කුළුදාගෙවල් වල නිර්මාණාත්මක ලක්ෂණයන්ට තරමක් දුරින් හෝ නෑ කමක් ඇති 'වෝටන්' යන නාමයෙන් හඳුන්වන ගොඩනැගිලි විශේෂයක් හේපාලයේ හා ටිබෙටයේ (හිමාල අඩවියේ) දැකිය හැක. එකී උදාහරණවල ස්තූපය මැටියෙන් ඉදිකර ඇති අතර එහි පියස්සේ එක් භාවිතමය කාර්යයක් වී ඇත්තේ වැසි පලය හේතුවෙන් මැටියෙන් වූ ස්තූප විනාශවීම වළක්වා ගැනීමයි. මහින්දාගමනයත් සමඟම ශ්‍රී ලංකාවේ ඉදි වූ පළමු

හේපාලයේ හිමාල අඩවියේ ඇති වොටන් ..සැඟවුණු.. නැමති ස්ථූප ගෙවල්

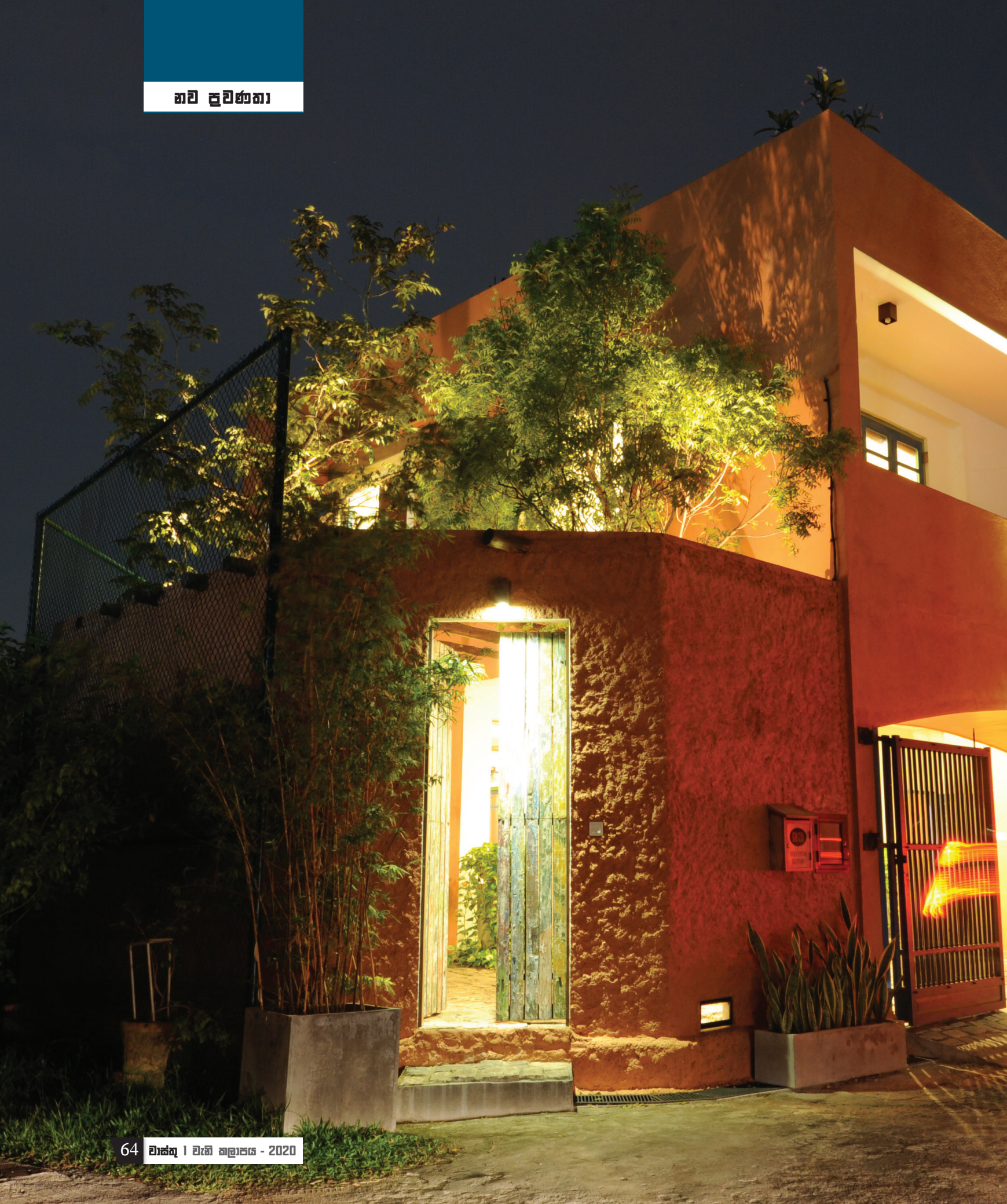
ස්තූපය වන අනුරාධපුර ථූපාරාම ස්තූපය සඳහා ද පිළිස්සු ගඩොල් නොව නොපිළිස්සු 'මෝඩ ගඩොල්' භාවිතා කරන ලද බැව් වංශකථාවල සඳහන් වීමෙන් පෙනෙනුයේ පිළිස්සු ගඩොල්, ස්තූප, ඉදිකිරීම් සඳහා යොදා ගැනීමට ප්‍රථම මැටි හෝ 'මෝඩ ගඩොල්' භාවිතා කර ඉදි කරන ලද මුල් ස්ථූපයන් වර්ෂාවෙන් ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා හේපාලයේ හා ටිබෙටයේ මෙන් පියස්සක් තිබුණේ යැයි උපකල්පනය කල හැක. ථූපාරාම ස්ථූපයට පියස්සක් ඉදිකර තිබී ඇති බවටද වංශකථාවල විස්තර සාක්ෂි සපයයි. පසුකලකදී ථූපාරාම ස්ථූපය සඳහා වටදාගෙයක් නිර්මාණය වීම අනුව, කළුදාගෙය වටදාගෙය හි මූලික වස්තූ ඛිජය (prototype) විය හැකි බවට මතයක් ඉදිරිපත් කළ හැක. ඒ අනුව ගත්කල කුළුදාගෙය, වටදාගෙයට වඩා පැරණි ගොඩනැගිලි සම්ප්‍රදායක් වීමට බොහෝ ඉඩකඩ ඇති බැව් අනුමාන කළ හැක. පොළොන්නරුවේ වටදාගෙය හා නිශ්ශංකලතා මණ්ඩපය එකම පරිශ්‍රයක පිහිටා තිබීමෙන් පෙනෙනුයේ පසුකාලීනව එකී ගොඩනැගිලි

සම්ප්‍රදායන් දෙක වෙන වෙනම සමාන්තර දියුණුවක්, නිර්මාණාත්මකව හා භාවිතමය වශයෙන් ලබා ඇති බවයි. නමුත් නිර්මාණාත්මක හා ඉදිකිරීම් සංකීර්ණතාවය හේතුවෙන් පොළොන්නරු යුගයෙන් පසු විළුණු යුගවල දී ශිල්පීන් විසින් වටදාගෙවල් ඉදිකිරීම සඳහා උනන්දුව හීන වී ගිය ද, කුළුදාගෙය යි ඇති සරල නිර්මාණාත්මක හා ඉදි කිරීම් තාක්ෂණය හේතුවෙන් තවදුරටත්, මෑත ඉතිහාසය දක්වාම කුළුදාගෙය ආගමික වතාවක් සඳහා ඉදිකරන ලද ගොඩනැගිලි විශේෂයක් බැව් පෙනේ. සමහර විට ග්‍රාමීය සම්ප්‍රදායක් පිළිබිඹු වන අනුගොඩද, පළාපත්වල හා පින්වත්ත උදාහරණ වේනිහාසික යුගයේ වටදාගේ සඳහා මූලික වස්තූ ඛිජය සැපයූ කුළුදාගේ සාම්ප්‍රදායේ මුල්ම නිර්මාණාත්මක අවස්ථාවක් නියෝජනය කරන ගොඩනැගිලි වීමට ද ඉඩ ඇත. ■

සටහන: වරලත් වාස්තූ විද්‍යාඥ ආචාර්ය හිලන් කුමාර

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

- Reference List for the article on Kuludage
- Bandaranayake, S. (1974) *Sinhalese Monastic Architecture*. Leiden, E. J. Brill.
- Silva, R. (1988) *Religious Architecture in Early and Medieval Sri Lanka*. Colombo.
- Silva, R. (2004) *Thupa, Thupaghara and Thupa-Prasada. Memoires of the Archaeological Survey of Ceylon, Vol. X, Part II*. Colombo, Department of Archaeology.

සම්ප්‍රදායේ වර්ණ ගන්වන ලද නූතනත්වය

වරලත් වාස්තු විද්‍යාඥ ඉරේෂ කටුකුරුන්දගේ

වාස්තු අවකාශයන්හි නූතනත්වය යනු, මෙතෙක් කල් පසුකර ආ ගමන් මග අමතක කර නුදෙක් නූතන ජීවන පැවැත්ම පමණක් මූලික කරගත් අවකාශයක් නිර්මාණය කරගැනීම යනු වැරදි අර්ථකතනයකි. නූතන සංකල්ප මත පිහිටමින්, නිර්මාණය කරගත් අවකාශයන් සම්ප්‍රදායික වාස්තු විද්‍යා ගති ලක්ෂණ හා හිමාවන් භාවිතා කරමින්, තවදුරටත් ආලෝකමත් කරගත හැකිවීම යනු නූතනත්වයේම නිර්මාණශීලී දිගුවකි. එවන් නිර්මාණාත්මක කාර්යභාරයක් පිළිබඳ හිදිරිනොත්මකව පැහැදිලි කරගත හැකි නිවසක් වරලත් වාස්තු විද්‍යාඥ ඉරේෂ කටුකුරුන්දගේ උපදේශකත්වය යටතේ නාවල ප්‍රදේශයේ ඉදිකර ඇත. ඒ පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීම, නූතන ශ්‍රී ලාංකික වාස්තු විද්‍යාව පිළිබඳ කතාබහට නවමු අර්ථකතනයක් සපයනු ඇත.

නාවල කොස්වත්ත ප්‍රදේශයේ පර්වස් හතක භූමිභාගයක ඉදිවී ඇති මේ නිවස නූතන නාගරික පරිසරයකට අදාල සිය වටපිටාවන් සම්පූර්ණ කරයි. සාපේක්ශව ඉතා කුඩා ඉඩම් කට්ටියක් පමණක් නොව මෙම භූමි භාගය ත්‍රිකෝණාකාර හැඩයකින්ද යුක්ත වීම වාස්තු විද්‍යාඥයන් පමණක් නොව ඉඩම් හිමියන්ද මුහුනදෙන නූතන අභියෝගයන් පිළිබඳ කදිම හිදසනුකි. මෙවන් අභියෝගාත්මක පසුබිමක් තුළ ජීවත්වීමට සුදුසු පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම යනු මෙම නිවස නූතනත්වය තුළ ස්ථානගත කරන ප්‍රථම අධිතලමයි.

◀ නිවසේ මූලික හැඩතල හා වර්ණ අවට පරිසරය හා මුසුව

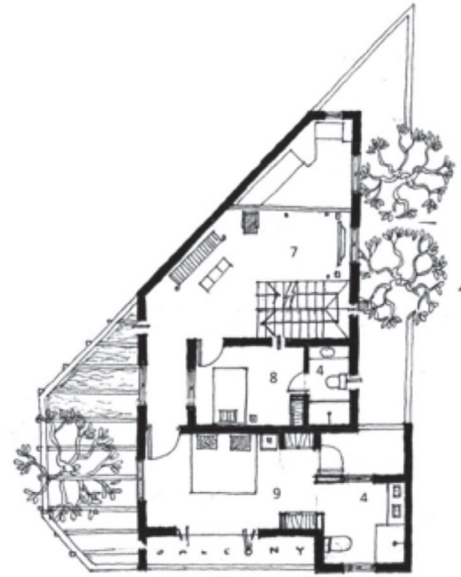
ප්‍රවේශ මාර්ගයේ අද්දර සිටීම ඇරඹෙන ඉදිකිරීමක් වන මේ නිවසට පිවිසීමට ලන්දේසි ආකෘතියේ ආරක්ෂකවලින් විවෘතවන රථ පිවිසුමක්ද වී හා යාබද කුඩා වදිනෙදා පාවිච්චි කරන පිවිසුම් ද්වාරයක්ද වේ. එම දොරටුව භාවිතයෙන් ඉවත්කරන ලද බෝට්ටුවක වර්ණවත් දැවයෙන් නිමවී ඇත්තේ අමුද්‍රව්‍ය නැවත භාවිතය පිළිබඳ සාධනීය අගයක් පමණක් නොව සුවිශේෂිත අලංකාරයක්ද පිවිසුම් දොරටුවට ලබා දෙමිනි. එම වර්ණවත් කුරැබිලියෙන් ඇතුල් වූ පසු පිවිසෙන්නේ මැද මිදුල් අවකාශයකටය. එය යටත් විජිත යුගයේ භාවිතා කරන ලද බිම් ඇතිරුම් ගල් යොදා සකසා ඇත. තවද එම අවකාශය ඉහළින් ස්වාභාවික දැව දඬු අධාරයෙන් සකසන ලද පර්ගොලාස් මගින් අලංකාරවත් සීමාමායිමක්ද සලකුණු කර ඇත. එම අවකාශය තුල දැවමුවා උද්‍යාන බංකුවක්ද කුඩා පොකුණක්ද නිමවා ඇත්තේ, පිවිසෙන්නාට පිටත ලෝකය තුලදී මුහුනදුන් සිය කලබලකාරීත්වයන් මදකට අමතක කර නිවස තුල රජයක සාමකාමී වටපිටාවට එළඹීමට අවශ්‍ය කරන අතරමැදි ඉඩක කාර්යභාරය ඉටු කරමිනි.

නූතන සංකල්ප මත පිහිටමින්, නිර්මාණය කරගත් අවකාශයන් සම්ප්‍රදායික වාස්තු විද්‍යා ගති ලක්ෂණ හා නිමාවන් භාවිතා කරමින්, තවදුරටත් ආලෝකමත් කරගත හැකිවීම යනු නූතනත්වයේම නිර්මාණශීලී දිගුවකි.

▼ ස්වාභාවික හැඩයෙන්ම භාවිතා කල දැව පර්ගොලාස්

Ground Floor Plan

First Floor Plan

1. විසන්ත කාමරය
2. කෑම කාමරය
3. මුළුතැන්ගෙය
4. නාන කාමරය
5. රථ ගාල
6. සේවක කාමරය
7. පවුලේ කාමරය
8. නිදන කාමරය
9. ප්‍රධාන නිදන කාමරය
10. අනන්‍යතාව උපදවන ප්‍රවේශ දොරටු

▲ නිවසේ සංකල්පීය අගය තීව්‍ර කරන පිවිසුම් අංගනය

බිම් මහල මූලික වශයෙන් නිවසේ පොදු අවකාශ සඳහා වෙන්ව ඇත. එකිනෙකට යා වූ විසිත්ත කාමරය කෘම කාමරය හා ඊට යාබද විවෘත මුත්තේගෙය නූතන ජීවන රටාවකට නියමාකාරයෙන් ඔබින වන ලෙස ස්ථානගත කර ඇත්තේ, නිවස පිහිටි කුඩා ඉඩමේ සකසුරුවමින් රඳවාගත් විවෘත අවකාශයන්ට මනාලෙස සම්බන්ධ කරමිනි. ඊට අමතරව රථ දෙකක් ගාල්

▼ කුඩා ඉඩක මතරම්ව සැලසුම් කල විසිත්ත කාමරය

▲ සකසුරුවමෙන් ඉතිරි කරගත් විවෘත අවකාශ මනා ලෙස නිවසේ අවකාශ හා බද්ධ කරමින්

කිරීම සඳහා අවකාශයක් හා සේවක කාමර ආදී සේවා අවකාශයන්ද බිම් මහලේ ස්ථානගත කර ඇත. ද්විත්ව උසකින් යුතු විසිත්ත කාමරය හා කෘම කාමරය, ප්‍රංශ ජනෙල් මගින් ගෙඋයනට විවෘත වන්නේ කුඩා ඉඩක පිහිට වූ අවකාශවල පරිමාව විස්ථාරනය කරමිනි. සුදු වර්ණය මූලික කරගත් ගෙතුලන වර්ණ රටාවද ඉහත කී අගය සාධනීය ලෙස වර්ධනය කිරීමට ඉවහල් වේ.

▼ ඉඩමේ හැඩය නිර්ණය කල ද්විත්ව උසකින් යුතු විසිත්ත කාමරය

▲ සුදු පැහැය මූලික කරගත් ගෙතුලක නිමාවන් හා අවකාශ

▲ ගුරු තැඹිලි පැහැය හා සැකැල්ල අවි ආවරණ රැගෙන එන මෙක්සිකානු ගතිය

▲ මෙක්සිකානු ක්‍රමයේ සදාචාරයක සන්ධිතාව

නූතනත්වය යනු සම්ප්‍රදායන්ගෙන් මිදුණු සරල ජ්‍යාමිතික අවකාශයක නතරවීම වෙනුවට දේශීය හෝ විදේශීය වේවා කුමන හෝ සම්ප්‍රදායක ගැලපෙන අංග ලක්ෂණ උපයෝගී කරගෙන වාස්තු විද්‍යාවේ මූලික පරමාර්ථය වන ජීවත් වීමට සුදුසු වටපිටාවක් නිර්මාණය කිරීම කලහැකි හා කලයුතු දෙයක්

ප්‍රතිමා ගුණය ප්‍රකට කරන බිම් මතලේ ප්‍රධාන දොර ආසන්නයෙන් ඇරඹෙන පිය ගැට පෙලෙන් ඉහල මතලට පිවිසිය හැක. යාබද නාන කාමරයක් සහිත ප්‍රධාන නිදන කාමරය සහ තවත් නිදන කාමර දෙකක් පොදු නාන කාමරයක් සහිතව පළමු මතලේ ස්ථාන ගත කර ඇත්තේ රූපවාහනී ආලේඛය වටා ඒකරාශී කරමිනි. එම මතල පවුලේ පුද්ගලික අවකාශයන් සහිත සම්පූර්ණ පුද්ගලිකත්වයට වෙන් වූ ඉඩක් ලෙස නිර්මාණය කර ඇත. දෙවන මතලේද යාබද නාන කාමරයක් සහිත නිදන කාමරයක් නිර්මාණය කර ඇත්තේ ඉතිරි ඉඩ විසල් සඳ තලයක් බවට පරිවර්තනය කරමිනි.

මෙම නිවසේ සිය දොර පහේල ලන්දේසි වාස්තු ලක්ෂණ ප්‍රකට කරන පහේල මෝස්තරයට අනුව නිර්මාණය කර ඇත්තේ දීප්තිමත් වර්ණ නාවිතා කරමිනි. පහේල පියන්වල පිටත මුහුණත් වර්ණවත්වද අතුලත මුහුණත සාමාන්‍ය ලී වර්ණයද ගලපමින් අපූරු විධික්‍රමයකට අනුව සකසා ඇත්තේ විචිත්‍රතත්වයක් එක් කරමිනි. සුදු පැහැය මූලික කරගත් කපා ඔප දමන ලද සීමෙන්ති නිමාවෙන් යුතු ගෙබිම, මෙන්ම නාන කාමර බිත්තිද නිවසට නූතනත්වය මෙන්ම සාම්ප්‍රදායක වාස්තු ලක්ෂණවල අභාෂය ද රැගෙන එයි.

▲ මූලික සංකල්පය තීව්‍ර කරන හැඩතල, වර්ණ හා නිමාවන්

ගුරු පාටට හුරු තැඹිලි වර්ණයක් ගල්වන ලද පිටත බිත්ති හා දැව මුවා පර්ගොලා සහ ගල් ඇතිරූ උද්‍යානය මෙක්සිකානු වාස්තු ලක්ෂණ ප්‍රකට කරන්නේ වර්ණවත් ජනෙල් පියන්ද අධාර කරගනිමිනි. තවද සදළ තලවල හා ගෙඋයනෙහි තුරුලකා ද වම මෙක්සිකානු ගතියට රුකුල්දෙන ඇයුරින් නිමවන්නට නිර්මාණකරු සමත්ව ඇත. එනමින් බලන කල මෙම නිවස නූතන අවකාශ පද්ධතියක්, දෙස් විදෙස් සාම්ප්‍රදායික වාස්තු මූලධර්මවල සම්පින්නතයකින් නිර්මාණශීලීව වර්ණ ගැන්වීමක් ලෙස හඳුනා ගත හැක.

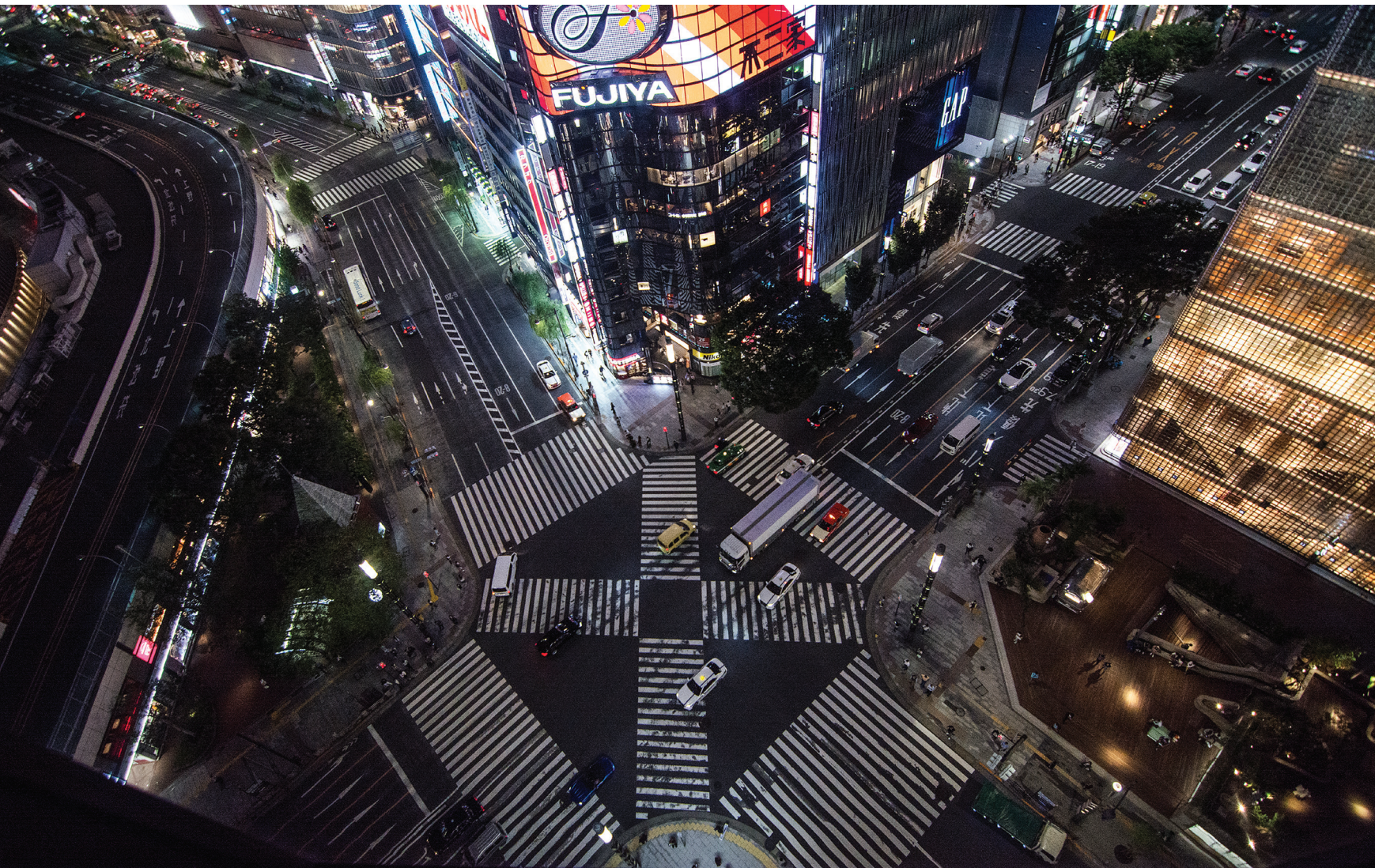

▲ විවිධ සම්ප්‍රදායන්ගේ සංකලනය සොබාදහම හා සම්මිශ්‍රව

නූතනත්වය යනු සම්ප්‍රදායන්ගෙන් මිදුනු සරල ජනාමිතකි අවකාශයක නතරවීම වෙනුවට දේශීය හෝ විදේශීය වේවා කුමන හෝ සම්ප්‍රදායක ගැලපෙන අංග ලක්ෂණ උපයෝගී කරගෙන වාස්තු විද්‍යාවේ මූලික පරමාර්ථය වන ජීවත් වීමට සුදුසු වටපිටාවක් නිර්මාණය කිරීම කලහැකි හා කලයුතු දෙයක් බව වරලත් වාස්තු විද්‍යාඥ ඉරේශ කටුකුරුන්ද මෙම නිර්මාණය හරහා ඔප්පු කර ඇති බව සඳහන් කල හැක. ■

සටහන: වරලත් වාස්තු විද්‍යාඥ සුසන්ත මුණමල්පේ
ඡායාරූප: මාලක වැලිගොඩපොල

ආසියානු වාස්තු විද්‍යා කලාප කමිටුව ටෝකියෝ අගනගරය 2018

නැගෙනහිර ආසියාවේ ඉතාමත් දියුණු රටවල් අතර කීරුළු හිමි ජපාන දූපත් රාජ්‍යයේ අගනගරය වන ටෝකියෝව, අතිශයින්ම නවීකරණයට භාජනය වූ නගරයක් ලෙසට හඳුන්වා දිය හැක. අතිනවීන නගර කේන්ද්‍රයක

සිට සාම්ප්‍රදායික ගම්බද පරිසරයක් තෙක් විහිදී යන පරිසරයකට උරුමකම් කියන මෙම නගරයේ නියෝන් වලියෙන් ආලෝකමත් වූ අහස සිඹින විවිධාකාර වූ තට්ටු ගොඩනැගිලි මෙන්ම වේතිනාසික පුත්‍රය භූමි, පරම්පරාගත ලියයන් තැනූ නිවාස හා වනාන්තර ද දැකගත හැක.

වසන්තයේ උණුසුමට සමුදෙමින් සිටින වකවානුවක ශ්‍රීස්මයේ සුන්දරත්වය විදින්නට ජපන් හිත මිතුරන් කලාපීය රටවල වාස්තු විද්‍යාඥයින්ට මෙන්ම සිසු සිසුවියන්ට ඇරයුම් කලේ ආසියානු කලාප සමුළුව 2018 සඳහා සත්කාරකත්වය සපයමිනි. පසුගිය සැප්තැම්බරයේ ටෝකියෝවේ පැවති මෙම වැඩ-සටහනට සහභාගි වීමට මෙරට නියෝජනය කරමින් සංගමයේ කමිටු සාමාජිකයින් මෙන්ම තවත් සාමාජිකයින් පිරිසක්ද, ශිෂ්‍ය සමුළුව සඳහා මොරටුව විශ්වවිද්‍යාලයේ වාස්තු විද්‍යාපීඨයේ සහ සිටි ස්කූල් ඔෆ් ආර්කිටෙක්චර් [CSA] ආයතනයෙහි සිසුන් පිරිසක්ද කොළඹ සිට ජපානයේ නර්ටා ගුවන්තොටුපල බලා පිටත් විය.

ස්ථර කිහිපයක පිහිටා ඇති මාර්ග පද්ධතිය හා උමං දුම්රිය මාර්ග මගින් එකට යා කර ඇති විවිධ නිර්මාණ, නගරයට ගෙන එන තේජස මුසු වූ අලංකාරය නගරයේ භූමි ප්‍රමාණය අතිශය ක්‍රමානුකූලව ප්‍රයෝගික ලෙස භාවිත කර ඇති අයුරු දක්නට ලැබේ.

ඔලිම්පික් තරුණ මධ්‍යස්ථානයේ ලැගුම් ගත් අප ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන්ට මුල් දිනයේ සිටම සහය වෙමින් මහත්සේ උපකාර කළ සංවිධායක කමිටුව සහ සහායක පිරිස ක්‍රියා කල අයුරු අගය කළ යුතුය. තවද ඔවුන් විසින් වැඩසටහනට සමගාමීව නගර වාරිකාවක්ද සංවිධානය කර තිබුණේ ටෝකියෝවේ ප්‍රෞඩ ඉතිහාසය හා නූතනත්වය අතිබවා යන නව්‍යකරණයේ තරම සියැසින් දැක ගැනීමට අවස්ථාව සලසා දෙමිනි.

කෙසේ වුවද මූලික වැඩසටහන ලෙස නගරයේ අධ්‍යාපන ස්ථාන අතර මූලිකත්වය ගන්නා මෙයිපි ජාත්‍යන්තර විශ්ව විද්‍යාලයේ පැවති කලාපීය රටවල පවතින පොදු ගැටළු හා විසින් ගතහැකි වාස්තු විද්‍යාත්මක පිළියම් සෙවීමේ වැඩමුළුව හඳුන්වාදිය හැක. තවද, අප පාසල් දෙක නියෝජනය කරමින් නිර්මාණ පුවරු ඇතුලත් ප්‍රදර්ශනයක් මෙයිපි විශ්ව විද්‍යාලයේ පැවති අතර, අදාළ තරගාවලියේදී ලෝකඩ පදක්කම දිනා ගනිමින් CSA හි දිලික් අඩෙකෝන් සිසුවා අප රටට ඉමහත් කීර්තියක් ගෙන ඒමට සමත් විය.

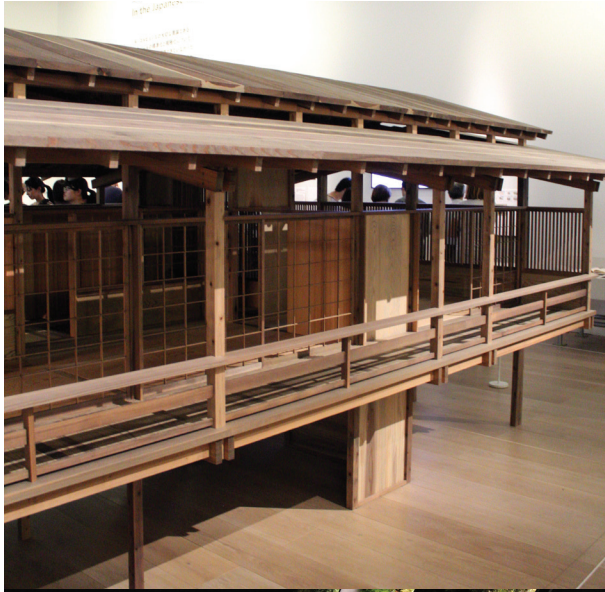
CSA සහ UOM නිර්මාණ පුවරුව ඉදිරිපත් කර තිබූ අයුරු

ආරාධිත සියලු රටවල සහභාගිත්වයෙන් විවිධ ප්‍රසංගයක් ද, සංස්කෘතික රාත්‍රිය ද අති උත්කර්ශවත් ලෙස නිව් ඔටානි හෝටල් පරිශ්‍රයේදී පැවැත්විණි. විවිධ රටවල සිසු සිසුවියන් සමඟ දේශ සීමාවෙන් ඔබ්බට ගිය හිත මිතුරුකම් ඇති කර ගැනීමටද මෙය මහඟු රුකුලක් විය. ටෝකියෝවේ සෑම තරාතිරමකම ජනයා මේ වන විට 2020 ඔලිම්පික් ක්‍රීඩාවලිගේ

සත්කාරකත්වය උදෙසා සෑදී පැහැදී සිටින බැව් නගරයේ කාර්ය බහුලත්වය සාක්ෂි දරයි. කෙත්තෝ කුමා නම් වාස්තු විද්‍යාඥයාගේ නිර්මාණ සහය ඇතිව ඉදි වෙන ජාතික ක්‍රීඩාංගනය හුදෙක් ක්‍රීඩාව හා පරිසරය අතර සුසංයෝගයක් පෙන්නුම් කරන නිර්මාණයක් වෙමින් 2019 අග භාගයේ දී විවෘත වීමට හියමිතයි.

රෝපෝන්ති හිල්ස් හි මෝර් කලා කෞතුකාගාරයේ පැවති “වංශාවලියේ අනුරූපතාව” විද්‍යා දක්වන විශේෂ වාස්තු විද්‍යා ප්‍රදර්ශනයට සහභාගී වීමට අපට හැකි විය. ටෝකියෝ නගර දර්ශනයට වෙන්වූ මෙම ගොඩනැගිල්ලේ 53 සහ 54 වන මහලේ වීම ප්‍රදර්ශනය පැවති අතර, අෂතීන් දිස්වූ හුජියාමා කඳු වළල්ල ඇතුළු මුළු මහත් නගරයම අප සියැසින් දැක ගතිමු.

ප්‍රසිද්ධ වාස්තු විද්‍යාඥයින්ගේ ගොඩනැගිලි අතර වෙළෙඳ සංචාරයට විශේෂ වන ශික්ෂා නගරයේ පිහිටි **ටොයෝ ඊටෝ** ගේ මිකිමොටෝ වෙළෙඳසල සහ **රෙන්සෝ පියානෝ** ගේ හර්මිස් ගොඩනැගිල්ල දැක ගැනීමට හැකි විය. තවද, ඔමිහිසන්දෝ හි පිහිටා ඇති **කෙන්ගෝ කුමා** ගේ හේසු කෞතුකාගාරය සහ සහි හිල්ස් ආපනශාලාව, **හර්සොන් හා මෙයුරන්** ගේ

ප්‍රාඩා වෙළෙඳසල, **ටොයෝ ඊටෝ** ගේ හියුගෝ බොස් වෙළෙඳසල, **හිරෝෂි නකමුරා** ගේ ටෝකියෝ ජ්ලාසා ගොඩනැගිල්ල මෙන්ම එහි ඉහළ මාලයේ ටෙරසය සහ **තඩාවෝ අන්ඩෝ** ගේ ඔමිහිසන්දෝ හිල්ස් වෙළෙඳ සංකීර්ණය සහ 2|_2| නිර්මාණ මැදිරිය ඇතුළුව බොහෝ ගොඩනැගිලි නිර්මාණ ද මේ අතර විශේෂයෙන් සඳහන් කළ යුතු වෙයි.

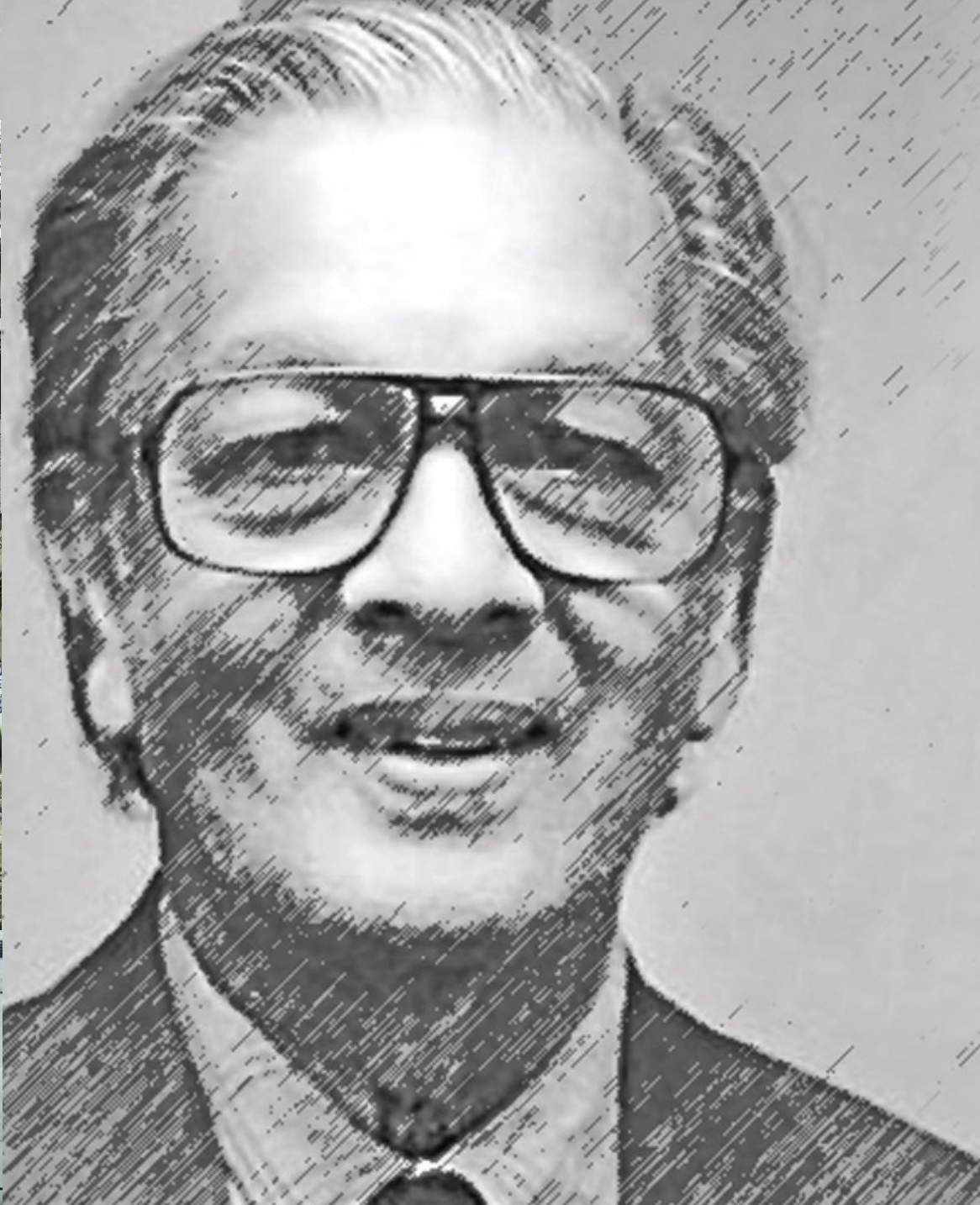
තවද, ඇතිමි සිටි ලෙසට හැඳින්වෙන අතිනබරා නගරය, ඉලෙක්ට්‍රොනික උපාංග සඳහා ප්‍රකට ශික්ෂු නගරය, ටෝකියෝ කුලුන පිහිටි මිනාටෝ නගරය, වාස්තු විද්‍යාඥ **කිෂෝ කුරෝකාවා** ගේ කැප්සියුල් හෝටල් කුලුන පිහිටි ෂිමිනාෂි නගරය මෙන්ම **කෙන්ගෝ කුමා** ගේ නිර්මාණයක් වන සංචාරක තොරතුරු කේන්ද්‍රය පිහිටි අසකුසා නගරයද, වාස්තු විද්‍යාඥ **කෙන්සෝ ටන්ගේ** නිර්මාණයක් වන ජාතික ගෘහස්ථ ක්‍රීඩාංගනය පිහිටි යෝයෝගී නගරය ද, අප කණ්ඩායම හැරුණිම ගිය ස්ථාන අතර සදකාලික මතකයේ රැඳෙනු ඇත.

විවේක ලද සන්ද්‍රාවන්හිදී සිදු කල සංචාරයන් නොයෙක් ජනාකීර්ණ වීදි හා අංගනයන්ගේ කලාත්මක අවකාශ විඳ ගැනීමටද, ශිඛුයා සහ ගින්නා හි හරස් මාරුවේ කලබලය දැක ගැනීමටද, සුප්‍රසිද්ධ සුකියාකි, සුෂි හා රාමෙන් ආදී ආහාරවල රස බැලීමටද අප කණ්ඩායම අමතක කලේ නැත.

විමෝච මෙයිජි ජින්ගු පන්සල පිහිටි හිස්කලංක උද්‍යාන පරිසරයේ අත්දැකීමද වෙනස්ම අකාරයේ අත්දැකීමක් ලෙස හැඳින්විය හැක.
මෙම සංචාරය තුලදී විකතු කර ගත් මතකයන් හිත තුල රඳවා ගනිමින් සයොනාරා කියා ටෝකියෝවට සමු දුන් අප දුම්රියෙන් ගුවන්තොටුපල පරිශ්‍රය ඇතුලටම පැමිණියේ වරට තාක්ෂණය හා නගර සැලසුම, ගමනාගමනය කෙතරම් නම් පහසු කර ඇත්දැයි විශ්මයට පත්වෙමිනි. ■

සටහන: ඩී. ඩී. ඩී. සුසිල් ප්‍රමාණේවා සහ උපාධිදාරී සාමාජික දේවී විජේසිංහ ජායාරූප: කිත්මිණ පින්හදුව හේවා සහ හිමිර කිරිහිසිර

ශිලා ලිපියේ වැකියක් ද ඔබ,
සේල සෑයේ මළුව පාමුල

චන්ද්‍රබණ්ඩයේ ලිය වැල් ද ඔබ,
ඩිසෝ මාලිග පටිපෙලේ මුල

මුරගලේ වූ කුවේරද ඔබ,
රත්නප්‍රාසාදයේ දොරකඩ

ප්‍රේමයෙන් වෙලි සාලියද ඔබ,
ඉසුරුමුණි විල් තෙරේ හිනැහුන

කොත් කැරැල්ලේ මැණිකක්ද ඔබ,
රුවන්වැලි දාගැබේ මුදුන

කලා වැව් තෙර දියවරද ඔබ,
බුදුන් පාමුල තෙමී නැහැවුන

හීල කටරොළ මලක්දෝ ඔබ,
පවුරු කවියක සීහ ගිරමන

“පුරාතනයේ” සැඟමුණි ද ඔබ,
සොයා ගන්නට හොඟැකි විලසට.

දේශමානස සහ විද්‍යාපෝති සම්මානයන්ගෙන් පිදුම් ලැබූ රෝලන්ඩ් සිල්වා මහතා, තම වෘත්තීය දිවිය වාස්තු විද්‍යාඥයෙකු ලෙස ඇරඹූ අතර, පසු කාලීනව ශ්‍රී ලංකා වාස්තු විද්‍යා ආයතනයේ සභාපතිධුරය ද හෙබවීය. පුරාවිද්‍යා පශ්චාත් උපාධි ආයතනයේ පුරෝගාමියා වූ එතුමා මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදලේ ද නිර්මාතෘවරයා විය. පුරාවිද්‍යා කොමසාරිස්වරයෙකු ද වූ රෝලන්ඩ් සිල්වා මහතා එම දෙපාර්තමේන්තුවේ පළමු අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයාද විය. ස්මාරක හා ස්ථාන සංරක්ෂණය පිළිබඳව විද්වතෙකු වූ එතුමා ඒ පිළිබඳව වූ අන්තර් ජාතික කවුන්සිලයේ ප්‍රථම යුරෝපීය නොවන සභාපතිවරයා ද විය. චීනය, ඉතාලිය, කාම්බෝජය, බංගලිදේශය, තායිලන්තය, පාකිස්තානය සහ මාල දිවයින යන රටවල සංරක්ෂණය පිළිබඳ උපදේශකයෙක් ලෙස ද ඒ මහතා සේවය සලසා ඇත. අනුරාධපුරය, පොළොන්නරුව, සීගිරිය, දඹුල්ල, මහනුවර සහ ගාල්ල යන නගර ලෝක උරුමයන් ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කිරීමේහිලා පුරෝගාමියෙකු වූ එතුමා, ශ්‍රී ලංකා ජාතික අරමුදලේද පුරෝගාමියාය. කලාව සහ සංස්කෘතිය සඳහා ජපානය විසින් පිරිනමන ග්‍රකුම්කා අන්තර් ජාතික සම්මානය ද දේශීය හා විදේශීය සංරක්ෂණ දායකත්ව වෙනුවෙන්, ඒ සඳහා වූ අන්තර් ජාතික කවුන්සිලය විසින් පිරිනමන “ගැසෝලා” සම්මානයද එතුමා විසින් හිමි කරගෙන ඇත.

පසුකාලීනව මොරටුව විශ්ව විද්‍යාලයේ කුලපති තනතුර හෙබවූ එතුමා කැළණිය, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුරය, කොළඹ සහ යාපනය යන විශ්ව විද්‍යාලවල කවුන්සිලයන්ටද තම සේවය සපයා ඇත.

මොරටුව විශ්ව විද්‍යාලයේ වාස්තු විද්‍යා උපාධිය සමත් වූ සිසුන් වෙනුවෙන් බ්‍රිතාන්‍ය රාජකීය වාස්තු විද්‍යා ආයතනයෙහි ප්‍රතිනනය ලබා ගැනීම එතුමා කුලපතිධුරයේ සිටින අවධියේ ලැබූ ඓතිහාසික ජයග්‍රහනයකි. එමෙන්ම සංඝ ශාසනයට කරන ලද මෙහෙය වෙනුවෙන් මල්වතු පාර්ශවය විසින් ප්‍රදානය කරන ලද පුරාවිද්‍යා විද්විජාන ශිරෝමනි සම්මානය ද එතුමාට පුද කිරීම බෞද්ධ ශාසනය වෙනුවෙන් රෝලන්ඩ් සිල්වා මහතාගේ කැපවීම පිළිබිඹු කරයි.

හවි පුවණකා

විඩා නිවහ සා සටහන්

වරලත් වාස්තු විද්‍යාඥ,
වරලත් හූ දර්ශන නිර්මාණ ශිල්පී වාමර ලියනගේ

ශ්‍රී ලාංකීය බෞද්ධ අනන්‍යතාවයේ ශ්‍රේෂ්ඨතම චෛතිහාසික කලාපය වන අනුරාධපුර ජය ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේගේ භූමියට පිවිසෙන විට හමුවන්නාවූ, ප්‍රධාන පිවිසුම් වලින් එකක් වන සිංහ කුළුණ සිට ජය ශ්‍රී මහා බෝ සමිඳු දක්වා දිවෙන ශ්‍රී මහා බෝධී මාවතෙහි ඔබට මෙම මහස්කාන්ත හූ දර්ශන නිර්මාණය දැකගැනීමට හැකිය. ඔබ, ජය ශ්‍රී මහා බෝධිය වෙත පිවිසෙද්දී, ශ්‍රී මහා බෝධී මාවතේ ජේතවනාරාම මංසන්ධියේ සිට බෝධී පර්ශ්‍රයේ ප්‍රධාන පිවිසුම් දොරටුව දක්වා වූ කොටසේ ඇවිදියද්දී ඔබට මෙම පෙත්මගෙහි සුන්දරත්වය විඳගැනීමට ඉඩ සැලසේ. මහා නගර සහ බස්නාහිර සංවර්ධන අමාත්‍යාංශයේ සංකල්පයකට අනුව ක්‍රියාත්මක වන උපාය මාර්ගික නගර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියේ තවත් වැදගත් අදියරක් ලෙස මෙම නිර්මාණය හඳුන්වා දීමට පිලිවන.

රජරටට ම ආවේණික වූ නිල් තැන්පත් සේ දිලෙන කෙත්වතු ද, දැඩි අවි රශ්මිය මධ්‍යයයේත් නොනිමි සිසිලසක් ලබා දෙන වියළි කලාපීය වෘක්ෂලතා මෙන්ම ඉපැරණි ස්මාරක වලින් අනූන වූ මනබඳින හූ දර්ශනය ද පිටුවහලක් කරගනිමින්, පරිසරයට ඉතා සංවේදීව මෙම පෙත්මග නිර්මාණය කිරීමට තරම් නිර්මාණ ශිල්පියා දක්ෂ වී ඇති අයුරු අපූරුය. ප්‍රධාන වශයෙන්ම වන්දනාකරුවන්ගේ අවශ්‍යතා මුල්කර ගනිමින් ඔවුන්ගේ විඩා නිවෙහ, පහන් සිත රැකෙන වන්දනාවක්ම උරුම කිරීමට කරන ලද උත්සාහයක් වූව ද, සාමාන්‍ය පොදු ජනතාව වන ළමා, තරුණ, මහළු මෙන්ම ඕනෑම සමාජ තරාතිරමක පුද්ගලයෙකුට භාවිතා කළ හැකි ආකාරයේ සමීප බවක් මෙම හූ දර්ශන නිර්මාණය තුළ විදහා දැක්වීමට හූ දර්ශන නිර්මාණ ශිල්පියා සමත් වී ඇත.

පෙන්නම නිර්මාණශිල්පියා සැලකිල්ලට ගෙන ඇති කාරණා ඉතා සුක්ෂ්මය. මූලිකවම වියලි කලාපීය දේශගුණය පිළිබඳව සිතමින් නිර්මාණය කරන ලද, පෙන්නමට යාබදව දිවෙන “හරිත ආවරණය” එහි ගමන් කරන්නන්ට අවට පරිසරයේ හිසංසල බව මෙන්ම හිදහසේ ඇවිද යමින් සිසිලස විඳගැනීමට සොඳුරු පිටුවහලක් වී ඇත. ඉපැරණි ස්මාරක හොඳින් දර්ශනය වන ලෙස අවකාශයන් ස්ථානගතකොට ඇති නිසාවෙන්, පෙන්නමෙහි එක් පසෙකින් දර්ශනය වන කෙත්වතු වල හරිත වර්ණයත්, වියලි කලාපයේ නිරන්තරයෙන් දැකිය හැකි හීල ආකාශ වර්ණයත් සැලකිල්ලට ගනිමින් තු දර්ශන නිර්මාණයෙහි වර්ණයන් හා නිමාවන් සංකලනය කිරීමට නිර්මාණ ශිල්පියා සාර්ථක උත්සාහයක් දරා ඇත.

පරිසරයට තදින්ම සංවේදී වන ආකාරයට නිර්මාණ ශිල්පියා සමස්ථ පෙන්නම නිර්මාණකරණයේදීම තම නිර්මාණ හැකියාව හසුරුවන්නේ, වන්දනාකරුවන්ගේ බැතිබර හදවත්වලට ආමන්ත්‍රණය කිරීමේ ප්‍රබල අරමුණ පෙරදැරි කරගෙනය. තමන්, මේ පිවිසෙන්නේ ස්වභාවිකත්වය මුසු වූ, පූජනීය බවින් අගතැන්පත් පෞරාණික පරිසරයකටය යන තක්කිමත් හැඟීම වන්දනාකරුවන්ගේ සිල්වත් සිත් තුල ජනිත කිරීමට නිර්මාණ ශිල්පියා භාවිතා කළ ශිල්පීය හැකියාව පෙන්නම පුරාවටම දක්නට ඇත.

වන්දනාකරුවන්ගේ සහ සැදැහැවතුන්ගේ විඩා හිවන, සිසිල සදහ “විවේක මණ්ඩප” නිර්මාණය පෙන්නමෙහි නිර්මාණය කර ඇති සුවිශේෂිත අංගයක් වන්නේය. නිර්මාණ ශිල්පියා මෙහිදී ද ස්වභාව සෞන්දර්යත්, අවට පරිසරයත් සමග අතන්තයෙන්

ම බද්ධ වෙමින් සමස්ථ නිර්මාණය තුල සරල හැඩතල හා අවම වර්ණ භාවිතා කරමින් අමුද්‍රව්‍ය වල ස්වාභාවික වර්ණ හා නිමාවන් ඉස්මතු කරනා අන්දම දැකුම්කළය. ප්‍රධානවම වන්දනාකරුවන්ගේ අවශ්‍යතාවයන් වෙත සෘජු ඉඩක් වෙන් කරන නිර්මාණ ශිල්පියා, අවට ඇති නටඹුන් හා පෞරාණික ස්මාරකයන්ගේ දුරස්ථ දර්ශනයන්ට බාධා නොවන අයුරින් සියලු නිමැවුම් ස්ථානගතකර ඇති අතර, නිර්මාණය කිසිසේත්ම පෞරාණික පරිසරය අහිමිවා නොයමින් අවට ඇති තුරුලතා සහ සෙවණ මවන පරිසරය සමග මනා අයුරින් බද්ධ කොට ඇත. සෑම විවේක මණ්ඩපයක්ම ආසන කොටසකින්, පානීය ජල කරාම දෙකකින් සහ අවට දර්ශනය වන වැදගත් ස්මාරක පිළිබඳ විස්තර ඇතුලත් ඵලකයකින් ද සමන්විතය. නිර්මාණ ශිල්පියා මෙම විවේක මණ්ඩප නිර්මාණයේදී ස්ථානීය පිහිටීම (Location), දර්ශනය වන ස්මාරකවල දිශානතිය (Orientation of the monuments), අසල පිහිටි තුරුලතාවල පිහිටීම හා ප්‍රමාණය යන ප්‍රධාන සාධක තුන ඇසුරින් ඒවායේ සැකැස්ම (Composition) නිර්මාණය කර ඇත. එකී සාධක මුල්කර ගනිමින් නිර්මාණය කරන ලද විවිධාකාර විවේක මණ්ඩප සැකසුම් පහක් (05) මෙම පෙන්නම දෙපසෙහි වන්දනාකරුවන් වෙනුවෙන් ඉදි වී ඇත.

නිර්මාණ ශිල්පියා රජරට පරිසරයට සංවේදී වීමේ උත්සාහයේ සාර්ථක බව පෙන්නමට යාබදව දිවෙන හරිත අවකාශය නිර්මාණයේ හේතු සාදක විමසීමේදී මොනවට පැහැදිලිය. තාර පෘෂ්ඨය සහිත රථ වාහන මං තීරුව හේතුවෙන් වන්දනාකරුවන්ට ඇතිවන උණුසුම හා දුනුවිල්ල වැනි අපහසුතා හැකිතාක් අවම කිරීම ඉලක්කකර ගනිමින් පෙන්නමත්, වාහන ධාවන

ප්‍රධානවම වන්දනාකරුවන්ගේ අවශ්‍යතාවයන් වෙත කෘත්‍ර ඉඩක් වෙන් කරන නිර්මාණ ශිල්පියා, අවට ඇති නටඹුන් හා පෞරාණික ස්මාරකයන්ගේ දුරස්ථ දර්ශනයන්ට බාධා නොවන අයුරින් සියලු නිමැවුම් ස්ථානගතකර ඇති අතර, නිර්මාණය කිසිසේත්ම පෞරාණික පරිසරය අහිමිවා නොයමින් අවට ඇති තුරුලතා සහ සෙවණ මවන පරිසරය සමග මනා අයුරින් බද්දි කොට ඇත.

පෙත්මග ආලෝකකරණයේදී ස්වභාව සෞන්දර්යයට හානි නොවන සේ සරල ආකෘතියක් සහිත ආලෝක ස්ථම්භ පෙත්මගෙහි එක් පසෙක පමණක් ස්ථාපිත කර ඇති අතර, ඒවායින් විහිදෙන ආලෝකය තුරුලතා අතරින් පා ගමන් මංකීරුවට පහිතවන පරිදි හසුරුවා ඇත්තේ අපූරු ලෙසය.

කීරුවත් අතර මෙම හරිත අවකාශය නිර්මාණය කර ඇත. රජරටටම ආවේණික වූ සෙවන සහ මල් සහිත ගස් වර්ග පමණක් නොව පඳුරු වර්ග ද මෙම හරිත කීරුව සඳහා යොදා ගැනීම මගින් පෙත්මගෙහි අලංකාරය වඩ වඩාත් තීව්‍ර වන අතර ගමන් කරන්නන්ගේ ආරක්ෂාවට ද විය අනගි පිටුවහලක් වේ. දහවලට පවතින දැඩි හිරු රශ්මිය නිසා පෙත්මගෙහි ගමන් ගන්නා වන්දනාකරුවන්ගේ වෙනස හා අපහසුව පාලනයට නිර්මාණ ශිල්පියා දරා ඇති උත්සාහය, හරිත ආවරණයෙන් නොනැවතී, පෙත්මගෙහි මැටි මිශ්‍රිත තාප නිවාරණ බිම් ඇතිරුම් ගල් සහිත පා ගමන් මංකීරුවක් නිර්මාණය දක්වාම සංවේදී වී තිබේ. මේ හේතුවෙන් දිවා කාලයේ ඇති අධික උණුසුමින් පා ගමන් මංකීරුව රත් වීම අවම වී ඇත්තේ නිරායාසවීමය.

පෙත්මග ආලෝකකරණයේදී ස්වභාව සෞන්දර්යයට හානි නොවන සේ සරල ආකෘතියක් සහිත ආලෝක ස්ථම්භ පෙත්මගෙහි එක් පසෙක පමණක් ස්ථාපිත කර ඇති අතර, ඒවායින් විහිදෙන ආලෝකය තුරුලතා අතරින් පා ගමන් මංකීරුවට පහිතවන පරිදි හසුරුවා ඇත්තේ අපූරු ලෙසය. විවේක මණ්ඩප ආලෝකකරණයේදී වම විකිනෙකට වෙනස් අවකාශ වල හැඩතල හා ආසන සහිත කොටස් හොඳින් ආලෝකමත්වන සේ නිර්මාණය ඔප්නවා ඇති අයුරු සන්ධ්‍යාවෙන් පසු ආලෝකමත් වන පෙත්මගෙහි ගමන් ගන්නෙකුට දක්නට පුළුවන. එම ආලෝකය අවට පරිසරයට විහිදී නොයන ලෙසත් පෙත්මගින් වටිනා පරිසරයට බාධාවක් නොවන අයුරින් ස්ථානගත කර ඇති අතර, ආලෝක කදම්භ භාවිතා කිරීමේදී පූජනීය පරිසරයට සරිලන පරිදි කහ පැහැති ආලෝක ධාරා භාවිතා කිරීමටත් නිර්මාණ

ශිල්පියා සුක්ෂම ලෙස තම නිර්මාණ හැකියාව හසුරුවා ඇති අයුරු ඔබ සියැසින් විඳගත යුතුමය.

මෙතෙක් අප කතා කල පෙත්මග හුදෙක් තවත් එක් තු දර්ශන නිර්මාණයක් ම පමණක් නොවන්නේ, නිර්මාණ ශිල්පියා කිසිම විටෙක තමන්ගේ නිර්මාණයත්, මෙම පෞරාණික භූමියට ආවේණික වූ ස්වභාවිකත්වයත්, බෞද්ධ දර්ශනයේ සංයමයත්, විකිනෙකින් වෙන් නොකොට එකක් සේ ඒකාත්මික කරමින් තම නිර්මාණය බිහිකිරීමට ගන්නා ලද උත්සාහයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙසය. සිංහ කුළුණ අභියසින් ජය ශ්‍රී මහා බෝ සමුදුන් වැඩ ඉන්නා පර්ශ්‍රයට පය තබන්නේ නම් ඔබට මේ අපූර්වත්වය අනිවාර්යෙන්ම අත්විඳිය හැකිය. තු දර්ශන නිර්මාණකරණයෙහි අවසන් ඵලය හැඟීම් දහස් ගණනක් සමග ගැටෙන්නකි. විශේෂයෙන්ම අනුරාධපුර ජය ශ්‍රී මහා බෝධි පර්ශ්‍රය වැනි පෞරාණික ආගමික සිද්ධස්ථානයක් මූලික කරගනිමින් නිර්මාණයක් බිහිකිරීම එකී ගැටීම තව තවත් තීව්‍ර කරන්නකි. ජය ශ්‍රී මහා බෝධි පර්ශ්‍රයේ දිවෙන මේ අප කතා කල පෙත්මගට එකී තීව්‍ර වූ සාධාරණය නිර්මාණ ශිල්පියා විසින් ප්‍රමාණාත්මකව, ගුණාත්මකව මෙන් ම අභියස නිර්මාණාත්මකව ද ඉටුකොට ඇත්තේය. ■

ව්‍යාපෘති භාරකාරත්වය: මහා නගර සහ බස්නාහිර සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය, උපාය මාර්ගික නගර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

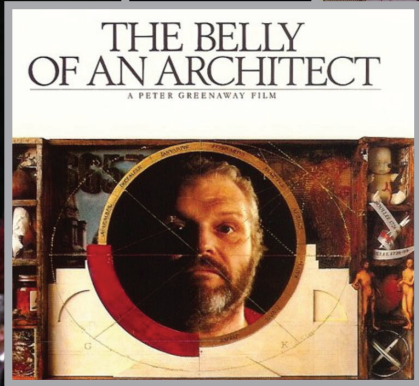
ඉදිකිරීම සහ ව්‍යාපෘති කළමනාකරණය: ඉංජිනේරුමය කාර්යයන් පිළිබඳ මධ්‍යම උපදේශක කාර්යාංශය

සේයා රූ: ඔහිල් වසන්ත මීගෙල් ආරච්චි

සටහන: හිකිකා නිසංඝලා කිතුලම්පිටිය

සිනමාව

FROM FRIDAY OCTOBER 16TH: GATEWAY, PETER GREENAWAY'S BELLY OF AN ARCHITECT, METRO

විස්මයකරණයේ හා විදුරණයේ
වාස්තු විද්‍යාත්මක ප්‍රකාශනය.

The Belly of An Architect

(දෙවන කොටස)

සිසර්ගේ පිලිමයක ජයාරූපයක් ඡායා පිටපත් යන්ත්‍රානුසාරයෙන් එක පසුව එක පිස්සුවෙන් වාගේ විශාලනය කරමින් ලබා ගන්නා ක්‍රැක්ලයිට් මිළුග ජවහිකාවට මුලපුරයි. අවසාන ඡායා පිටපත විශාලනය කර පෙන්වා සිටින්නේ සිසර්ගේ උදර ප්‍රදේශයයි. ඉන් එක් පිටපතක් තම අභාවරහිත උදරය මත සමපාතව තබා තම උදරයේ වේදනාව ගෙනදෙන ස්ථානය ඡායාපිටපත මත දැනින් ස්පර්ෂ කිරීම තුළින් සිසර්ගේ වයාධීය තමා හට ද ආවේහිකව ආරෝපණය කරගැනීමක් මින් පෙනීයයි. ඉන්පසු සිසර් ස්මාරකය වෙත පියනගනා හෙතෙම විය අසබඩ මහළු පුද්ගලයෙකු වයලිනයක් දුක්ඛර ලෙස වයන අතරතුරදී තමා අතැති එහි ඡායාරූපය හා සැබෑ ස්මාරකය සසඳයි. ස්මාරකය කරා උද්වේගකරව පියනගනා ඔහු හට විය වසා ඇති බවත්, වය තුළ එතරම් දෙයක් දැකීමට නොහැකි බවත් මහල්ලා පවසා සිටී. මෙහි දී හාසය උපදවමින් “ඔගස්ටස් ගෙදර නැත” යන ප්‍රකාශය මහල්ලාගේ මුඛින් පිටවන අතර කැස්පේසියන් සමඟින් ක්‍රැක්ලයිට් පසුපස සුක්ෂම ලෙස ලුහුබදිනා ඊලාවියා ඔහුගේ ඡායාරූප තම කැමරාව මත දුරක සිට සටහන්කරගනියි.

ඉතික්ඛිති ජවහිකාවේ මුල් රූපරාමුවේ නිරූපණය වන්නේ අඳුරු වටපිටාවක මේසයක් මත වූ එකමත එක තැබූ බුලේ ගැන ලියවුන පොත් කිහිපයක් හා ඒ මත වූ පලතුරු පිරි දිසියකි. ඒ අසලම අඩක් පානය කළ මත්පැන් බඳුන් දෙකක් හා බෝතලයක් ද පෙනේ. ඊග් යන එම පලතුරු අනුභවයට තම භාර්යාව කැමති දැයි යනහමත හිදිමින් විමසමින් ක්‍රැක්ලයිට් අඩහින්දේ පසුවන ඇය හට ඉන් එක් එලයක් ආහාරයට ගන්නා විලෙස බලකර සිටියි. තමා වය අනුභවයට ප්‍රිය වුවත් එම මොහොතේ වය සිදුකිරීමට ඇය අකැමැති බව සැලකරත්ම ක්‍රැක්ලයිට් උන්මත්තකයෙක් ලෙස ලුචියා හට එම එලයක් බලෙන් අනුභවකරවීමට සැරසෙයි. ඔහුගෙන් මිදී යනනෙන් කඩිනමින් බසිනා ඇය හට කිසිදිනෙක එම එලයන් අනුභව නොකිරීම ගැන ඔහු දේශාරෝපනයකර සිටියි. ඔහු හට ඇය විවිට සැලකර සිටින්නේ වය කාමෝද්දීපකයක් බවත්, ඔහු වහා වෛද්‍යවරයෙකු හමුවිය යුතු බවත්ය. ඇය තරහින් නික්මයෑමෙන් අනතුරුව යළිත් ඔගස්ටස්ගේ උදරයේ ඡායා පිටපත මේසය මතින් ඇහිද ගන්නා

ක්‍රැක්ලයිට් හට වය මත වූ දිනපුවත්පතේ එලවූ කැස්පේසියන් හා තම බිරියගේ මෝරනා සම්බන්ධතාවයේ පිළිබිඹුවක් වන් වූ ඡායා රූපය නොපෙන්. එම උන්මත්තකතාවයෙන් ම එම ඡායාරූපය මත වේදනා ගෙනදෙන පෙදෙස සටහන් කිරීම ඔහු විසින් නැවත අරඹයි. ඉන් නොනවතින ඔහු බුලේ හට ලිපියක් ද ලිවීමට පෙළඹෙන්නේ බුලේ කෙරෙහි පවතින වෛරය හේතු කොටගෙනය යන සටහන තබමිනි. සටහන තබනා අතරතුර දීසියෙන් වරකට එලයක් බැගින් පහේලයෙන් පිටතට විසි කිරීම තුළින් ඔහුගේ මානසික අස්ථාවර භාවය මොනාවට පැහැදිලි වේ.

උක්ත සිද්ධියේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වෛද්‍යවරයෙක් හමුවන ක්‍රැක්ලයිට්, වෛද්‍යවරයා පුදුමයට පත්කරවමින් තමාගේ අතින් ඔගස්ටස්ගේ ඡායාපිටපත ආශ්‍රිතව නිර්මිත සටහන් මාලාව පෙන්වා සිටී. ඔහුව පරීක්ෂාකර සිටින හෙතෙම සනාථකර සිටින්නේ කිසිම ආකාරයක ආහාර විෂවීමක සාධක ඔහුගේ ශරීරය නොපෙන්වන බවයි. වෛද්‍යවරයාගේ නිගමනය නම් ක්‍රැක්ලයිට් මන්දගතිය, දුරස්භාවය, විඩාව, උද්වේගය, ප්‍රකර්ෂය, හුණුරු-හුණුරුදු ආහාර, ව්‍යායාම නොමැති බව, ඕනෑවට වඩා කෝපි පානයකිරීම යන සාධකයන් රාශියක ආධිපත්වයන්ට අමතරව, ඇතැම් විට අහංකාරයේ ද ගොදුරක් බවයි. වෛද්‍යවරයා ඔෞෂධ කිහිපයක් නියම කිරීමේ දී ක්‍රැක්ලයිට් ඔහුගෙන් විමසා සිටින්නේ ඔගස්ටස් ඔහුගේ වීරයෙක් ද යන්නයි. මෙම සිද්ධියේ හා ඔගස්ටස් අතර සහසම්බන්ධය දකින හෙතෙම පවසා සිටින්නේ ඔගස්ටස් තමා විනෝදස්ඵාදයට පත්කරවන බවයි. එම උපහාසය හොඳින් වටහා ගන්නා ක්‍රැක්ලයිට් තමා එතරම් ඉක්මනින් විනෝදස්ඵාදයට පත්වන්නෙකු දැයි අසන හරස් ප්‍රශ්නයට වෛද්‍යවරයා ලබාදෙන පිලිතුර නම් ඊටත් වඩා වෛද්‍යවරයෙකුට යෝග්‍ය වූ මානසික මට්ටමක් ඇත්දැයි ප්‍රති ප්‍රශ්නයක්මය.

ක්‍රැක්ලයිට්ගේ කඩාවැටෙමින් පවත්නා චෛතිසිකය මැනැවින් පිළිබිඹු වන රූපරාමු පෙළකින් අනුගාමී ජවහිකාව

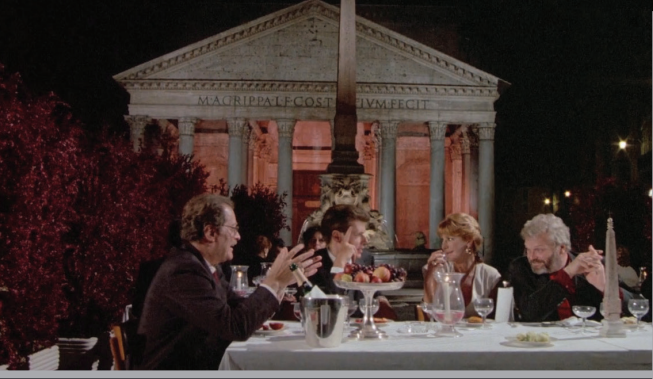
ආරම්භ වේ. දිගු මේසයක් මත අපිලිවෙළව සැකසුණු සටහන්, ගොඩනැගිලි ආකෘතීන් අතර දිගහැර මනුෂ්‍ය විසූන විද්‍යාත්මක පොත පත ද දිස්වේ. පසුබිමෙහි මෙම අපිලිවෙළ ගැන විවේචනාත්මක කථනයක යෙදෙන කැස්පේසියන් හා ලුවීසාගේ හඬ ඇසෙයි. තම සැමියා මේ වන විට තමා හට සංවාදයකට හෝ හමු නොවන අයුරු විලිසා ප්‍රකාශ කොට සිටියි. අපිලිවෙළ අවකාශය තුළ ඔගස්සියස්ගේ ජායාපිටපත් මත ඇඳි සටහන් දක්නා කැස්පේසියන් තම සැමියා ඔගස්ටස් ලෙස සිතා සිටියදැයි අසන පැණයට ඔහු ලබන පිළිතුර නම් ඔහු බුලේ යැයි සිතා සිටින බව හා තම උදයර ගැන අපමන උණන්දවක් අස්වාභාවිකව දක්වන බවයි. ක්‍රැකලයිට් දරු උපතකට සුදානම් වෙනැයි උපහාසාත්මකව පවසන ලුවීසාගෙන් කැස්පේසියන් වාපලය ලෙස අසා සිටින්නේ තමා වීම ඉරණමට ලක්වන්නේ කෙදිනෙක ද යන්නයි. තමා පාත මාලයේ දී හුමු උවහොත් වය සිදුවිය හැකි බවට ඉගියක් වාපලයාත්මක ඉරියව්වක් ද සමගින් නිරූපණය කරමින් යම් සැඟවුණු ආරාධනාවක් විලිසා කැස්පේසියන් හට කරයි. මෙම දෙබස් බණ්ඩයන්හි වන සැඟවුණු අරුත් නම් ලුසියා හා ක්‍රැක්ලයිට්ගේ හොසන්සිදුනු බලාපොරොත්තුව වූ දරු උපත, ඔවුන් විසින් තම මානසික සමතුලිතතාවය පවත්වා ගැනීම උදෙසා පරිවර්තනය කරගෙන ඇති බව පෙනේ. කැස්පේසියන් යම් ලෙසකින් තර්කනය කාන්තාවන් පිළිබඳව උන්මාදයකින් පෙළෙන බව ඔහුගේ උක්ත ප්‍රකාශනයන්ගෙන් පිළිඹිබුවේ. ඒ ගැන ඇය උපහාසය පලකර සිටින විට ඔහු ව්‍යංගාත්මකව පවසන්නේ වාස්තූ විද්‍යාඥයන් සාමාන්‍යයෙන් ප්‍රති-නිෂ්පාදනය, ලිංගිකත්වය හා කාමය පිළිබඳ විශේෂඥයන් බවයි. මෙම සන්දර්භය තුළ දී වීම සාධකයන් ත්‍රිත්වය අභිප්‍රභවය යන උචිත හරයට උණනනය කළ හැක.

වාස්තූවිද්‍යාවට අනන්‍ය වූ හැඩය, කාර්යය, පිරිවැය යන අදහස් ආශ්‍රයෙන් වපලය ගැබ් වූ ව්‍යංගාත්මක සංවාදයක වාස්තූවිද්‍යාත්මකඥයෙකුගේ බිරියක් ලෙස හා වාස්තූවිද්‍යාඥයෙක් ලෙස මොවුන් දෙදෙනා යෙදේ. ලුවීසාගේ ශරීරයේ සති දහයක කාලයක් තුළ සිදු වූ පූර්ණ භාවය තමා දුටු බව පවසන කැස්පේසියන් හට පුදුම සහගත ලෙස දැනගැනීමට ලැබෙන්නේ ක්‍රැක්ලයිට් නම් ඒ ගැන කිසිවක් හොදන්නා බවයි.

මේ අතර බුලේ හට නැවතත් ලිපියක් ලියමින් කරුණු පහදාදෙන ක්‍රැක්ලයිට් ප්‍රකාශ කර සිටින්නේ මේ වන විට බුලේ පිළිබඳව ඉතාලියානුවන්ගේ යම් පැහැදීමක් දන්නට ලැබෙන බවයි. මේ අතර පුද්ගල අවකාශයේ දී තම ඉතාලියානු සගයන් හා උණුසුම් වාග් සංවාදයක යෙදෙමින් තම පුද්ගලයන් කැස්පේසියන් විසින් අනිසි වර්ණයන් හා ලේසර් ධාරා උපයෝගී කරගනිමින් සැණකලිලියක් බවට පත් කිරීමට වෙරදරන අයුරු ඔහු පෙන්වා දෙයි. මෙහිදී යම් ආකාරයක් ගැන සාකච්ඡාවක දී ඒ සඳහා 'මෙට්‍රික්' (Metric) මිනුම් භාවිත වී ඇති අයුරු ක්‍රැක්ලයිට් හට පසක් වේ. ආත්මගෞරවයකින් යුත් වාස්තූ විද්‍යාඥයෙක් කිසිවිටෙකත් තම කාර්තවයන් හට පාරම්පරික

අඬි-අගල් ක්‍රම භාවිත නොකළයුතුයැයි එක් ඉතාලියානු සගයෙක් කුපිතකරවනසුළු ලෙස පවසා සිටියි. මෙම ප්‍රකාශයට පාදක වූ උපහාසය නම් බුලේ විසින් ද උක්ත ලෙසට 'බුලේයන්' (Boullées) සේ හැඳින්වූණ පාරම්පරික මිනුම් ක්‍රමයක් මනුෂ්‍ය ශරීරය මත පදනම් වූ පාරම්පරික මිනුමක් සේ භාවිතා කළ ආකාරය වරක් පොදු දේශදර්ශණයට භාජනය වීමයි. වම ක්‍රමවේදය පොදු දෝශදර්ශණයට භාජනය වී අනුමත නොවූ අයුරු මෙහි දී සඳහන් වන අතර "නමා අනුමත වූවෙක් ද" යන ව්‍යංගාත්මක ප්‍රශ්නය ක්‍රැක්ලයිට් වෙත යොමුවේ. මෙහි අරමුණ තමා මෙවන් වැදගත් පුද්ගලයෙක් සැලසුම් කිරීමට ඔබ්බේ ද යන පැණය හරහා ඒ කෙරෙහි ඉතාලියානුවන් කැලඹේ අප්‍රසාදය ඔහු හට යොමු කිරීම විය හැක. මෙම නව මෙට්‍රික් ක්‍රමය හිස මත තබාගත් ඉතාලියානුවන්ගේ විචාරණය පසුපස නව ලොව ඇමරිකානුවන් ඩිනානස් 'ඉම්පීරියල්' (Imperial) අඬි-අගල් මිනුම් ක්‍රමයේ තවදුරටත් නොසැලී රැක ගැනීම ගැන අප්‍රසාදයක් ලෙස ද දැකිය හැක. වම පැනසේ මතුපිට අදහස පමණක් සැලකිල්ලට ගන්නා ක්‍රැක්ලයිට්, ඊට පිළිතුරු තම බිරියගෙන් ලබාගත හැකි බව අවඥාසහගත ලෙස පවසා සිටී. ඉන් නොනවතින ඉතාලියානුවන් පවසා සිටින්නේ ඒ පිළිබඳව ක්‍රැක්ලයිට්ගේ පුත්‍රයා ලවා බිරිඳගෙන් විමසා සිටියයුතු බවයි. තම බිරියගේ ගැබ්ගැනීම ගැන මෙලෙස ලැබෙන විස්මිත ඉගියෙන් කෝපාවිෂ්ඨ වන ක්‍රැක්ලයිට් ඉතාලියානුවාගේ මුහුණට මීට මොලවා ඇතුල්පතරක් වල්ල කරයි. ඉන් විස්මයට පත්වී වසේ කළේ මක් නිසා දැයි අසන ඉතාලියානුවාට ඔහුගෙන් ලැබෙන පිළිතුර නම් කෙතරම් ලෙහෙසියෙන් තමාගේ ලේ සෙලවෙන බවත් වය මනා ප්‍රමාණයට පමණක් වන බවත්, සනාථ කිරීමට තමාට අවශ්‍ය වූ බවයි. මෙහි දී ප්‍රධාන සංවිධායක ස්පෙක්ලර් මනනා පවසා සිටින්නේ වම ඇතුල්පතර තම උපහාසාත්මක සගයාට යෝග්‍ය වූවත්, වය සැබවින් ම සිදු කිරීම අයෝග්‍ය වූ බවයි. තවදුරටත් ඇමරිකානුවා නම් වූ ශිෂ්ඨ ධැටළු හම පොරවාගත් අශිෂ්ඨ වූ වෘකයා ආශ්‍රයෙන් නව ලොව සමච්චලයට ගැනීමක් ද යතෝක්තව දැකිය හැක.

පසු ජවහිකාවේ හේබ්‍රියන් අධිරාජ්‍යා විසින් නිර්මිත සුප්‍රකට 'හේඩ්රියන්ගේ ස්නාන ශාලාව' (Hadrian's Bath) නාන ශාලාව තුළ සතුවසාමිච් මධ්‍යයේ ආහාරගනිමින් සිටින ක්‍රැක්ලයිට් ද ඇතුළු වාස්තූවිද්‍යාඥයින් විහි වාස්තූවිද්‍යාවේ නූතන ගුණාංග ද කතිකාවකට ගෙන වන අතර, ඒ සමගම වය නටඹුනක් ලෙසින් වාස්තූවිද්‍යාවට කරන මෙහෙය සෞඛ්‍යාරක්ෂිත නොවූ කාර්යබද්ධවාදී නිර්මාණයක් ලෙස කළ සේවයට වඩා අගනේය යන අදහස පතල වේ. කැස්පේසියන්ගේ අදහස නම් වය ඇඳුමින් මනාව විලි වසාගත් කාන්තාවක් වැනිය යන්නයි. මේ අතර වතැනට දිව වන අයාලේ යන සුනඛයෙකුට ජලහීනිකාව ගැන බියෙන් වෙඩිතැබිය යුතුයැයි අදහස් වලවන අතර ක්‍රැක්ලයිට් ඒ කෙරෙහි තම අප්‍රසාදය

එලකර සිටින්නේ ව්‍යාධියෙන් පෙළෙන ඕනෑම ජීවියෙක් වලෙස විනාශ කරන්නේද යන ප්‍රශ්නාර්ථය ද සමගිනි. මෙහි දී සුනඛයාගේ ඉරණාම තමා හට ආරෝපණයකරගත් සෙයක් ක්‍රැක්ලයිට් කුලින් දර්ශණය වේ. ධටහිර ක්‍රිස්තියානි නූතනත්වයේ වන සියලු ස්වභාව සමීපත් හා ජීවින් මවා ඇත්තේ මිනිසාගේ පාරිභෝජනය හා වල ප්‍රයෝජනය සඳහාය යන මානවවාදී මතය සුනඛයා ප්‍රතිස්ථාපනය කරන වාගධීමය හැඟීමෙන් පසුවන වාස්තුවිද්‍යාඥයා නොඉවසන්නා සේය. වම ආභාරවෙල ද ක්‍රැක්ලයිට් හට වමනයෙන් කෙලවරවෙද්දී පෙරකී කුසගින්නේ පෙළෙන සුනඛයා විය ආභාරයට ගැනීම ඔහු දුකෙන් හා පිළිකුලෙන් බලා සිටියි. මෙම දර්ශනයන්ට සමගාමීව තම දිනෙන් දිනම හරක අතට හැරෙන උදරයේ වේදනාව හා ව්‍යාධි ලක්ෂණය ගැන බුලේ හට ඔහු සටහනින් දැනුම් දෙන්නේ ඊජිප්තු පාරාවුන් හා හේබ්‍රියන් අධිරාජ්‍යයා ද වම ප්‍රකාශයට දර්ශනිකව අදා ගනිමිනි. බොහෝ වාස්තූ විද්‍යා වෘත්තිකයින් සේම ක්‍රැක්ලයිට් හට ද වාස්තුවිද්‍යා විෂයෙන් පරිබාහිරව කිසිවක් සිතීමට හෝ කීමට බැරි සේය. මින් අනතුරුව වම ස්ථානයේම උද්‍යානයේ අත කොනක ඔහුට තම බිරිඳ තරණ වාස්තුවිද්‍යාඥයා හා පෙමි ජවතිකාවක යෙදෙන අයුරු දර්ශනය වේ. ඉන් පවා නොසැලෙන හේ වම ස්ථානයේ සිට ද තම සටහන් දිගු කිරීමට උත්සුකවේ. තම බිරිය විසින් තමා නොසලකා හැරීමද, දශක පහක් සපිරූ තමාගේ ජීවන ශෛලිය හා සෞඛ්‍ය තත්වය ද ගැන සටහන් තබන හෙතෙම බුලේ මෙවන් අවස්ථාවක කුමක් කරතැයි ද යන පැනය නගා වියට තමාම පිළිතුරක් ලබා දෙන්නේ බුලේ හට කිසිදින බිරියක් නොසිටි බව සනිටුහන් කරවමිනි. බිරියක් සිටීම ගැන ක්‍රැක්ලයිට් පසුතැවිලි වන සෙයක් මෙහි දී පිළිබිඹුවේ.

පසු ජවතිකාවේ නාන තටාකයක් තුළ මධ්‍යසාර පානය කරමින් ගිලී නාන ක්‍රැක්ලයිට් කුමක් කරන්නේ දැයි ලුවීසා අසන පැණයට ඔහුගේ පිළිතුර නම් තමා ගිලීමට කෙතරම් උත්සාහ කළත් විය කිරීමට හුස්ම හිරකරගෙන මරණය ළඟා කිරීමට නොහැකි සේම ශරීරය අවනතකර නොගත හැකි බවයි. ක්‍රැක්ලයිට් පසුවන සියදිවි නසා ගැනීමේ මානසිකත්ය ගැන කිසියෙක් නොතකන ඔහුගේ බිරිය, තමා දෙපාවල මයිල් බැමේ කප්තව්‍යයේ යෙදීමෙන් පසුව වම රේසරයෙන් දැනේ බලනහර කපා නොගන්නේ මන්දැයි ඔහුගෙන් විමසා සිටියි. වම උපහාසයෙන් නොනවතින ක්‍රැක්ලයිට් ඔහුගේ සේම බිරිය ලිවියා ලින් පල විෂ කැවීමෙන් ඔහු මරණයට පත් කිරීමට තැත් කළ අයුරු මන්ද අවධානයෙන් පසු වන සිය බිරිඳට පවසා සිටියි. ඔහු වම අවස්ථාවේ දැන ගන්නේ ඇය හැඳි වැඩි වන්නේ කැස්පේසියන් හා ඔහුගේ සහෝදරිය සමග රාත්‍රී ප්‍රිය සම්භාෂණයකට සහභාගී වීමට බවයි. තමා ආරාධනා නොලැබුවේ තම අසාමාන්‍ය ආහාර රටා හිසා බව බිරියගෙන් දැන ගන්නා ක්‍රැක්ලයිට්, දැඩි මාංශ භක්ෂකයන් සියලු දෙනා ධනවාදී ඒකාධිපතින් බව පවසා සිටින්නේ කුස්පේසියන් හට කළ ඉඟියක් සේය. කැස්පේසියන් ද මේ වන විට නිර්මාණභාරී තමා ගැන ද විසේ පැවතීම භාසයට කරණක් බව තම බිරිය පවසා සිටී. ලෝක ඉතිහාසයේ වන හිටිලු වැනි කුප්‍රකට වර්තයන් ද ක්‍රැක්ලයිට්ගේ ආහාර පුරුදුම දැරීම ගැන කුස්පේසියන්ගේ ඉඟිය වඩාත් සාධාරණ වූවක් සේ පෙනේ. තම බිරිඳගේ මනරම් දර්ශනයෙන් සලිත වන

ක්‍රැක්ලයිට් විය වර්ණනාකරමින් වසර දහස්ගණනක සම්ප්‍රදයක් රැකීමට ඇය සිය විනෝදගමන තුළින් ඉවහල් වන අයුරු මතකයට නංවයි. වම නාන කොට සැමදම අයාලයේ යන ගැහැනුන් හා ගණිකාවන්ගේ තෝතැන්නක් වූ බව පවසමින් ඔහු තම බිරියගේ ක්‍රියාපිළිවෙල ව්‍යංග යෙන් විවේචනයකර සිටියි. වච්ච වක්වරම තමා ගැබ්බර බව පවසන ඇය ඔහුව සලිතකරයි. තෙමසකට පෙර සිදු වූ වම සිද්ධියට පසු ඔහු ඇය අසලටවත් නොපැමිණි බවත් ප්‍රදර්ශනයට ඇඟි ගැලී සිටි බව පවසමින් ඇය දෙස් නගයි. මෙවන් සංවේදී අවස්ථාවක පවා ක්‍රැක්ලයිට් හට ඇතිවන ගැටලුව නම් මෙය සිදු වූයේ ඉතාලි සීමාවේ ද ඉන් පෙර ද යන විකාරරූපි පැණයයි. ඉතාලියානු සීමාවේ යන සිය බිරිඳගේ උත්තරයෙන් ක්‍රැක්ලයිට් අමන්දනන්දයට පත් වේ. මෙම දර්ශනයෙන් ඉක්බිතිව මෙම චිත්‍රපටය තව දුරටත් අවුල් ජාලාවක නරඹන්නන් පටලවයි.

මින් පසු දිනයේ තම අතරි ජායාරූප ආශ්‍රයෙන් රෝම නගර මධ්‍යයේ සුප්‍රකට වාස්තුවිද්‍යා නිර්මාණ නරඹමින් පානගනා ක්‍රැක්ලයිට් බුලේ වෙත තව ද සටහනක් තබයි. පිතෘත්වය, අනාවාරය, දේහිත්වය හා තම පිරිහෙන සෞඛ්‍ය ආදිය ගැන බුලේගේ අදහස් විමසන හෙතෙම වම සටහන සහිත පින්තූර තැපැල්පත තැපැල් පෙට්ටියකට දමන්නේ විය ආවරණය කර සිටින ඉතාලියානුවා හට අල්ලසක් දීමෙනි. ශිෂ්ඨයැයි පවසාගන්නා ඉපැරණි වූ ඉතාලියානු සමාජ අර්ථ ක්‍රමය තුළ පවා මුල්බැසගත් මිනිස් තෘෂ්ණාවෙන් මෙහෙයවෙන අනර්ථ පුරුදුවල වර්තමාන විකාශනය මෙමගින් අර්ථවත් කරවනවා විය හැක. සුලභත්වය තුළ ඉස්මතු වන ඇමරිකානු සන්දර්භයක මෙවන් වෘත්තීය නැසීර්මි හට ඉඩක් නොමැති බව හා ඒ හරහා පැරණි ලොව යම් සම්චිතලයකට බඳුන් කරවීම තවදුරටත් මෙහි දී සිදු කරනවා විය හැක.

ධනවාදී ප්‍රතිමුර්තියක් වන් වූ තම ජර්මානු මර්සිනීස් මෝටර් රථය තුළ සිට ක්‍රැක්ලයිට්ගේ වර්ගව දුරක සිට නිරීක්ෂණය කරන කැස්පේසියන්, ඔහුගේ සොහොයුරිය හා මිතුරා, ක්‍රැක්ලයිට් ඉතාලියානු ක්‍රමයට හුරුපුරුදුවෙමින් පවතින බවත් උපහාසයෙන් පවසාසිටින අතර, ඔහු අපේක්ෂා කරන්නේ වාස්තුවිද්‍යාව ද, එසේත් නැතිනම් ආගම ද යන්න විමසා සිටියි. ඒ පිළිබඳ ඔහුගේ බිරියගේ අදහස කීමෙන් දැයි අසන මිතුරා හට ඔහු දෙන පිළිතුරනම් ඇය කිසිවෙකුත් නොසිතන බවයි. ඊට හේතුව ඇය ඇමරිකානුවකු වීම බවද හෙතෙම උපහාසයෙන් හා අවිඥාවෙන් පවසා සිටිනි. යුරෝපීයානු හා ඇමරිකානු ආර්ථික ධනවාදයන් හා නූතන සංස්කෘතීන් අතර ඇති සමනය නොවන පරස්පරය නැවතත් මෙම චිත්‍රපටය තුළින් මෙහෙතිකර සිටින්නේ මේ අයුරිනි.

ඉතික්බිති රූපරාමුවේ තත්පර කිහිපයක දී දර්ශණය වන්නේ 'අල්තාරේ ඩෙලා පාර්ට්‍රියා' (Altare della Patria) ගොඩලැබිල්ල දෙස විදි බංකුවක් මත වාඩිවී අවට

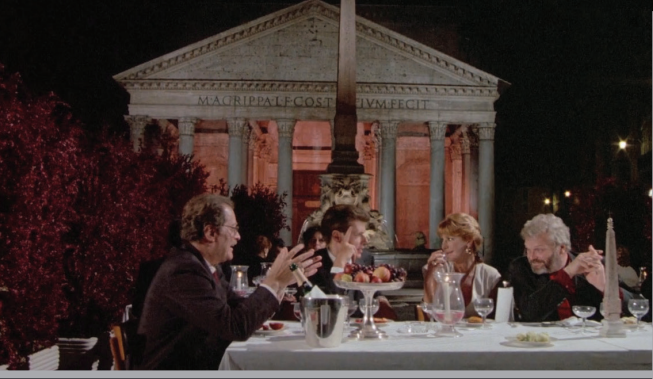

රට්ඨානත තදබදය මධ්‍යයේ බලා සිටින කුඩා දරුවෙකුගේ පසු පසින් වූ දර්ශනයකි. මොහොතකින් වම දර්ශනය කුරැක්ලයිට්ගේ විනාශාරයේ අඩක් නිම වූ ගොඩනැගිලි ආකෘතීන් අතර ඔහු ශාරීරික අපහසුතා මධ්‍යයේ සිය කාර්යයේ උද්වේකර ලෙස නිරතවීම කරා යෙදවේ. ඉන් පිටවගොස් වැසිකිලිය කරා ගමන්ගන්නා ඔහු හට තමාට විරුද්ධව කුමන්ත්‍රණයේ යෙදෙන කැස්පේසියන් හා ඔහුගේ මිතුරාගේ සතරකන් මන්ත්‍රණය කණ වැකෙයි. මින් පසුව කැස්පේසියන්ගේ මිතුරා ජාතික පුස්තකාලයෙන් ඔහු විසින් සොයාගන්නට යෙදුනු බුලේගේ දුර්ලභ චිත්‍ර සටහනක් කුරැක්ලයිට් හට පෙන්වීමෙන් ඔහු කැළඹෙයි. වචන් සටහනක් පළමු වරට තමා දුටුවේ යැයි පවසමින් වය විය නොහැකිවුවත් යැයි පවසන ඔහු හට වම අවස්ථාවේ වන පැමිණෙන ශ්‍රීලිපියා හා අන් ඉතාලියානුවාගෙන් ඒ පිළිබඳව සහතිකයක් ලැබේ. ටෝනාවකින් සැරසී අසුනක් මත හිඳ සිටින රූපය සුප්‍රකට පිරනිසිගේ (Piranesi) යැයි සැක පහළ වන අතර යුගයට අයත් නොවූ ලේස් සහිත පාවහන් යුගලක් පැරද සිටීම නිසා බුලේගේ ම යැයි සැකකෙරේ. වම මොහොතේ කුරැක්ලයිට් හට යම් කම්පනයක් ගෙනදෙමින් දැනගැනීමට ලැබෙන්නේ බුලේ මියගියේ අග්නිකයෙකු පිළිකාවකින් බවයි. වම සටහන රැගෙන ප්‍රදර්ශනයේ ප්‍රශ්න මාලාව ගැන කතිකාවේ යෙදෙමින් නිවස බලා ගමන්ගන්නා ඔහු හට වන සංවිධානයකින්ගෙන් උපදෙස් ලැබෙන්නේ තම වගකීමෙන් කොටසක් කැස්පේසියන් හට පවරන ලෙසයි. මේ වන විටත් තරුණ වාස්තුවිද්‍යාඥයා තම දිවියේ සැලකිය යුතු වගකීම් කොටසක් අත්පත්කරගෙන ඇති බව පවසන කුරැක්ලයිට් වම ඉල්ලීම නිශ්චිතකර සිටීම්. යතෝක්ත පිළිතුර හරහා ඔහු අදහස් කර සිටින්නේ තම බිරිඳ ගැන විය යුතුය.

ප්‍රදර්ශනාගාරය තුළදී ඉතික්ඛිතිව බුලේගේ සටහනේ උදරයේ ඡායාපිටපත් ලබාගන්නා කුරැක්ලයිට් ස්පෙක්ට්‍රම් මහතාගෙන් විමසා සිටින්නේ ඔහුගේ විවාහ පිවිතය දෙදෙරා යාමේ කාරණාවන් ය. තම බිරිඳ කෙරෙහි වූ අවිස්වාසය ඊට හේතු වූ ආකාරයත්, තමා වර්තමානයේ තමාගේ ඉක්මන් තීරණය ගැන පසුතැවෙන බවත් ඔහු පවසා සිටීයි. තමාගේ සැකයට බදුන් වූ ප්‍රද්ගලයා හඹා ගියේ තම දුව වූ ශ්‍රීලිපියා පසුපස වන්නට හැකි බව ඔහුගේ අදහසයි. ඉන්පසු රෝමයේ යෝධ ස්මාරක පසු කර කුහුඹුවෙකු සේ තම නිවස කරා පියමනිනා කුරැක්ලයිට් තම නවතැනට ගොඩවන්නේ වන දොරටුව අසබඩ තුවායකින් සැරසී කෙලිසෙල්ලමේ යෙදෙන පෙර සඳහන් වූ කුඩා දරුවාගේ නිස පිරිමදිමිනි. තමාගේ ඇතුලත්තය තුළ සැඟව ඇති පිතෘ ගුණයේ අවේනනික පිලිඹිබුවක් මෙලෙසින් සටහන් වේ. තම නවතැනේ දොරටුව අසබඩ දී ඔහුගේ සවනට යොමු වන්නේ ලිංගික වක්වීමක අම්හිරි ශබ්ද මාලාවකි. යතුරු සිදුරු තුළින් කැස්පේසියන් තම බිරිඳ හා ලිංගිකව හා විකාරරූපීව හැසිරෙන අයුරු ඔහුට දර්ශනය වන අතර වය ඔහුගේ දූෂණ කඳුලු ගෙන දෙයි. ඒ ගැන විමසා සිටින කුඩා දරුවා හට වය යතුරු සිදුරු තුළින්

ආ සුළංචාරාවක් නිසා වූ බව පවසන හෙතෙම, කුඩා දරුවාගේ මව වම ස්ථානයට පැමිණීමත්

සමග කුරැක්ලයිට් පත්ව තමා අසුන්ගෙන සිටි පුටුවක් කඩාගෙන බිමවැටේ. වචිට ඔහු හට උදව්වට පැමිණෙන්නේ ද පෙරකී කුඩා දරුවාමය. තමා අත වූ වලයෙන් අකරතැබ්බයට පත් වූ කුරැක්ලයිට් පුදන කුඩා දරුවාගේ නොකැලැල් මානුෂීය ගුණය හමුවේ වය පිළිගන්නා ඔහු තම කම්ස සාක්කුවේ වූ කොම්පාසුවක් ත්‍යාගයක් ලෙස දරුවා හට ලබාදෙන්නේ ඔහු අමන්දනන්දයට පත්කරවමිනි. කුරැක්ලයිට්ගේ නික්මයාමෙන් පසුව යතෝක්ත දොරටුව කරා පියනගනා දරුවා තම තුවාය පහත හෙලා යටි ඇඳුම පිටින්ම දෙරේ වල්ලි කුරැක්ලයිට් අනුගමණය කරමින් යතුරු සිදුරු තුළින් බලයි. වාසනාවකට මෙන් ඔහු හට වචිට දර්ශනය වන්නේ මේසයක් මත තැබූ කැස්පේසියන් විසින් පෙර පවතිනාවේදී තම ලිංගේන්ද්‍රිය වසා රංගලයේ යෙදීමට භාවිතා කළ බුලේගේ පුරුෂ ලිංගේන්ද්‍රිය මෙන් හැඩගත් ගොඩනැගිලි ආකෘතියයි. කැස්පේසියන්ගේ ද කුරැක්ලයිට්ගේ බිරිඳගේ ද පෙරකී අමනෝන්‍ය හැසිරීම හරහා ඔවුන් දෙදෙනා තුළ බුලේ කෙරෙහි වූ වෛරය ඉස්මතු වන අතර, වමගින් පිලිබිඹුවන යටි අරමුණ හමි ඔවුන් කෙරෙහි කුරැක්ලයිට් පිලිබඳව පවතින ද්වේෂයම වේ. මෙපමණ වේලාවක් නොසැලි සිදුවන සියල්ල නොසැලි නිරීක්ෂණය කර සිටින තම මව දෙසට දෙපානගනා දරුවා බිම වැටී තිබූ කුරැක්ලයිට්ගේ උදර ඡායා පිටපත තම උදරය මත තබාගන්නේ කෙලිලොල් අයුරිනි. මෙමගින් කුරැක්ලයිට් තුළ ද වූ දරුවකුගේ සහජාසය ඉස්මතු කරවයි. මේ අතර යෝධ ස්මාරක අතරින් යලිත් පියනගනා කුරැක්ලයිට් ඉහළ ස්ථානයක අඳිගෙන බුලේ හට යලිත් ලිපියක් ලියයි. කිසිවිටෙකත් රෝමයට නොපැමනියේ මන්ද, වය විදේශිකයන් පිලිබඳ වූ අවිශ්වාසය නිසා සිදු වූවක් ද යන්න ලිපිය හරහා ඔහු ප්‍රශ්න කරමින් සිටීයි. මේ සියල්ලම ඔහු හට තමා කෙරෙහි ම වූ ප්‍රශ්න වූ බව පෙනී යයි. දරුවා ලබාදුන් දෙබිම් වලය අනුභව කරන ඔහු බුලේගෙන් තවදුරටත් විමසා සිටින්නේ ශරීරයට ඉතා හිතකර විටමින් C සංඝටකය ගැන ඔහු දැනසිටියේ ද යන්නයි. මේ අතර යම් සියුම් ශබ්දයක් කරා දෙසවන යොමු කරවන හෙතෙම වදෙසට පියමනින්ගේ ගල් කටුවක් හා මිටියක් භාවිතයෙන් උද්‍යානයේ වීදි දෙපස අලංකාරණය කරවන රෝම සම්භාව්‍ය ශෛලියේ පිලිමයන්හි නාසය කඩා තම අත්බිඳගය තුළට දමාගන්නා පුරාවස්තු වනසන සොරදෙටුවකු දෙසටයි. කුරැක්ලයිට්ගේ පැමිණීමෙන් කුරැක්ලයිට් නොවී තම කෘත්‍ය ඉෂ්ඨ සිද්ධි කරගන්නා තෙමේ යමක් කුරැක්ලයිට් හට ඉතාලියානු භාෂාවෙන් පවසා සිටීයි. වය තමා හට නොතේරෙන බව පවසමින් ඔහුගේ බෑගය පරීක්ෂාකරන කුරැක්ලයිට් අපේක්ෂාහිත ස්වරූපයක් පෙන්නුම් කරත්ම හොර දෙටුවා ශාන්ත ලෙස වම

ස්ථානයෙන් ආචාරශීලීව හික්ම යන්නේ පරිභාෂීය හා ජරාවාස වීම යන සංකල්පයන් හරඹන්නන් තුළ ස්ථාපනය කරවමිනි.

ඉන්පසු ජවතිකාවෙන් නිරූපණය වන්නේ ඓතිහාසික අධිරාජ්‍යයා විසින් නිර්මිත සුප්‍රකට ස්නාන ශාලාව තුළ ටොගාවක් ලෙස තම තුවාය පැලඳසිටින ස්ථානයකයා මේ වන විට රෝමානුවකු ලෙස පරිභාෂීය හමාර කර ඇති සෙයක් පෙනේ. තමාගේ මෑතකාලීන රාත්‍රී සිහිනයන් පිළිබඳව සගයෙක් විසින් නගන පැණයට ඔහුගේ දුර්ගතික පිලිතුර වන්නේ තමා නිරතුරුව පියගැට පෙල්, පියගැට පෙල් හැඳීම හා ඉන් බිමට වැටීම සිහිනෙන් දැකනා බවයි. මෙය ඔහුගේ දිවියේ හැඳීම හා වැටීම සංකේතාත්මකව පිළිබිඹුකර සිටිනවා විය හැක. ක්‍රැක්ලයිට්ගේ අයහපත් මනෝභාවය වටහාගන්නා සගයා පවසා සිටින්නේ බුලේගේ ව්‍යාධිය ඔහු විසින් තමාහට ආරෝපණය කර හෙගතයුතු බවයි. මේ අතර බුලේගේ විකල වර්තාවන් දක්වා කතිකාවක ගලායන්නේ ස්නානශාලාවේ බිතුසිතුවම් වලින් නිරූපණය වන මිත්‍යා කතා වර්තයන් ගොන්නකගේ කැළඹීමට ලක් වූ ඉරියව්හි සමීප දර්ශනයන්ගෙනි. ලෝක විනාශය වන් විපතක් කෙරෙහි තැති ගත් සෙයක් පෙන්වන ඔවුන් මතින් ක්‍රැක්ලයිට්ගේ මනෝභාවයද වලෙසින්ම ගෝචර කරගත හැක.

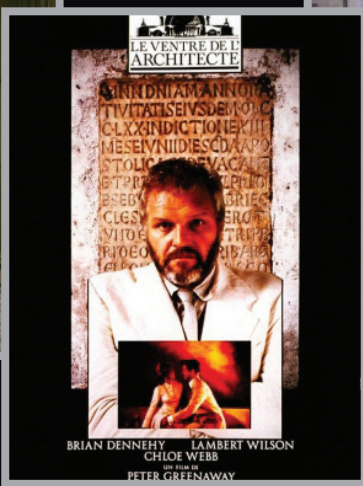
මේ අතර ඉපැරණි ගොඩනැගිල්ලක කවුළුවන් තුළින් යහන්ගතව සල්ලාපයේ යෙදී සිටින ලුචීසා හා කැස්පේසියන් නිරූපණය වේ. ලුචීසාගේ ජායාරූප ගැනීමට ඊලාචියාගේ අවශ්‍යතාවය, එහි යටි අරමුණු සමඟින් කැස්පේසියන් හා ඔහුගේ සහෝදරිය අතර පවතින නොමනා අසමීකත හැසිරීම් රටාවන් ගැන ද මෙහි දී හෙළිදරව් වේ. මිෂුග ජවතිකාවේ වෛද්‍ය පරීක්ෂණයකට භාජනය වන ක්‍රැක්ලයිට් වියට දැඩි අපහසුතාවයකින් හා මානසික ආතතියකින් යුක්තව මුහුණදෙන අතරේ ලුචීසා හා කැස්පේසියන් ඊට සමගාමීව සැනසිල්ලේ යහන්ගතව සංවාදයේ යෙදෙයි. එකෙකුගේ ව්‍යාධිය හා විඳවීම සමීපතම තැවහෙකුට පවා නොදැනීම මින් පිළිබිඹුවනවා විය හැකිය. ඇගේ කුස තුළ වූ දරුවා ඉවත්කොට තාමගේ දරුවෙකුගෙන් විය ප්‍රතිස්ථාපනය කළ හැකිනම් අගනේය යන කැස්පේසියන්ගේ ප්‍රකාශයට ලුචීසා උදසිනව පවසාසිටින්නේ වමඟින් කිසිදු වෙනසක් සිදු නොවන බවයි. ප්‍රතිස්ථාපිත දරුවා ද තවත් එක් වාස්තු විද්‍යාඥයෙකුගේම වීම ගැන ඇය පවසා සිටින්නේ වාස්තුවිද්‍යාඥයන් ගැන ඇයතුළ වූ අප්‍රසාදය ඉස්මතු කරවමිනි. ඉන් නොසැලෙන කැස්පේසියන් පවසා සිටින්නේ අඩුම තරමේ තමාගේ දරුවාගේ උත්පත්තිය වන විට තමා ජීවතුන් අතර සිටින බව විශ්වාසකටයුතු බවයි. ක්‍රැක්ලයිට්ගේ වර්තාවන්ට අනුවනම් ඔහු ඒ වන විට ජීවත් නොවීය හැකි බව ඔහුගේ අදහසයි.

තම වෛද්‍ය පරීක්ෂණයෙන් පසු රෝමයේ සුප්‍රකට හේඩ්‍රියන්ගේ ස්නාන ශාලාව අසබඩ සිට එහි මධ්‍යයේ වූ පුරුෂ පිලිමයන්හි උදරය හා ලිංගේන්ද්‍රිය උන්මත්තක අයුරින් ජායාරූපගත කරන ක්‍රැක්ලයිට් කරා ඊලාචියා වළැඹෙමින් විමසා සිටින්නේ කාන්තා පාර්ශවය ගැන ඔහුගේ උනන්දුව හීන

කුමක් හිසාද යන්නයි. වෙනස් වූ ශරීරාංග, කර්තව්‍ය හා තොරතෝංචියක් නොමැති කාන්තාවන්ගේ පැමිණිලි හිසා එසේ වන්නට ඇත යන්න එවිට ඔහුගේ උපහාසාත්මක හා අර්ථවත් පිලිතුර වෙයි. දැඩි ශරීරක අපහසුතාවයෙන් පසුවන ක්‍රැක්ලයිට් හට ඇය පවසා සිටින්නේ තමාගේ දිවා ආහාරය ගැන වගබලාගන්නේ නම්, වෘත්තීයව ජායාරූප ශිල්පිනියක වන තමා විසින් ජායාරූප ගැනීමේ කටයුත්ත කරදෙන බවයි. ඔහුගේ උනන්දුව පිරිමි ලිංගේන්ද්‍රියන් ද යන ඇයගේ පැණයට ඔහුගේ පිලිතුර වන්නේ විය උදරයන් පමනක් බවයි. මේ අතර රෝම නගරයේ වැදගත් ස්මාරකයන්හි ජායා තැපැල්පත් එකතුවක් කඩිසරව පෙරලමින් නිරීක්ෂණය කරන හෙතම ඒ ගැන ඇගේ විමසීමට ලබාදෙන පිලිතුර නම් තමා විසින් නගරයේ වෙළඳදැන්වීම් ප්‍රචාරණ කටයුතු කෙරෙහි තම මහඟු දූෂකත්වය ලබාදීමත් පමණක් සිදුකරන බවයි. පෞරාණික වාස්තුවිද්‍යා හා කලා වස්තූන් හුදෙක් වෙළඳ භාණ්ඩ සේ ධනවාදී සමාජය විසින් තැකීම මෙලෙස හෙලා දැක්වෙන්නේ සියුම් ලෙසයි. මේ අතර ඔහුගේ විවිධා කැමරාව ක්‍රැක්ලයිට් විසින් තමාටම ලබාදුන් හිඳිණයක් බව දැනගන්නා ඇය, කැස්පේසියන් විසින් ඔහු හඳුන්වන්නේ ඉතාමත් ම ත්‍යාගශීලී පුද්ගලයකු ලෙස බව පවසා සිටී. මෙම ප්‍රකාශය පිටුපස ඇති උපහාසය ක්‍රැක්ලයිට් විසින් තම බිරිඳ කැස්පේසියන් හට හිඳිණ කිරීම යන අදහස හරහා අර්ථවත් වේ. ක්‍රැක්ලයිට් වියට ලබාදෙන පිලිතුර නම් කැස්පේසියන් ඒ ගැන හොඳින් දන්නා බවයි.

ක්‍රැක්ලයිට්ගේ විඩාබර, මහළු පෙනුම ගැන විමසා සිටින ඇය හට ඔහු පවසා සිටින්නේ තමා විසින් ගිලිමැරීම යන මරණීය විධිකූමය අසාර්ථක ලෙස මේ වන විටත් අත්හදා බලා ඇති බවයි. විය උසුළුවකට භාජනය කරනා ඇය තවදුරටත් වලෙස කරන ලෙස පවසා, ඇයට ඔහුගේ ජායාරූපයන් ගැනීමට දෙනලෙස ආයාචනා කරයි.

දිගු රැවුලකින් සැරසී උඩුකය හග්නව ජායාරූපයන්ට නූතන වාස්තුවිද්‍යා ලක්ෂණ පෙන්නුම් කරවන වික්‍රාගාරයක් තුළ පෙනී සිටින ක්‍රැක්ලයිට් තම ඊලාචියා විසින් ඇන්ඩ්‍රියා ඩොරියා (Andrea Doria) යන ජිනෝවානු (Genoan) යුධ සෙන්පතියාගේ පිලිමයක ජායාරූපයක් පෙන්වා සිටියි. ඇය පවසා සිටින්නේ මීට අදාළව පෙර ක්‍රැක්ලයිට් මුල්ම වරට ඇයගේ නෙත ගැටුණු අවස්ථාවේ ඇය ඔහුගේ හා යතෝක්ත සෙන්පතියාගේ පෙනුම සමානාත්මකව දක්නා ලද බවයි. ඩොරියා මෙන්ම තමාගේ සිත අල්ලා බැඳ ගැනීමට ක්‍රැක්ලයිට් ද සමත් වූ බව පවසන ඇය තමා හට චිත්‍ර ඇදීමේ හැකියාවක් නැතත් ඉහළ ඝනයේ ජායාරූප ගැනීමට ඇති සහජ හැකියාව

ගැන පවසා සිටියි. ඊළඟවිසින් නූතන වාස්තුවිද්‍යා ගතිලක්ෂණයන්ට අනුව පැරණි ගොඩනැගිල්ලක් තුළ සකස් වූ ධවල අවකාශයෙන් පිටත ධවල කුක්ලයිට් හට දර්ශනය වන්නේ බෙහිවේ මුසොලීනිගේ ෆැසිස්ට්වාදී පාලනයේ භෞතික ප්‍රතිමාර්ගයක් වන වූ Palazzo dela Civiltá del lovore හෙවත් 'හතරැස් කොලොසියම' (Square Colosseum) නම් ගොඩනැගිල්ලයි. විවිධ කෝණයන්ගෙන් රූපරාමු කිහිපයක් ලෙස ලං වූ සහ දුරස් වූ රූපරාමු ලෙස මෙම ගොඩනැගිල්ල වේගවත් පසුබිම් සංහිතයක් මධ්‍යයේ දර්ශනය වේ.

ක්‍රමයෙන් කවිඵව අසබඩ සිට වික්‍රාගාරයේ අභ්‍යන්තර අවකාශයන්කරා යොමුවන කුක්ලයිට් වීඛි බිත්තියක් මත ඊළඟ විසින් සිදුකර ඇති ඡායාරූප වකතුවක් තුළින් පිළිබිඹු වන දෘශ්‍ය කලා නිරූපණය දැක තිගැස්මකට ලක්වේ. පසුගිය අටමස තුළ තම දිවියේ සියලුම ප්‍රතසාවලෝකනමය අවස්ථාවන් ඊළඟවිසින් කැමරා ඇසට හසුව කළු-සුදු රූප රාමු පෙලක් ලෙස ප්‍රකාශනයට පත්ව ඇත්තේ චිත්‍රපටයක අනුපිළිවෙලිනි. වීම රූප රාමුන් සටහන් වූ රක්ත සේයා පටලය රූපරාමුන් මගින් හරහන දිවගොස් පහළට රූවා වැරටේ. ප්‍රදර්ශනාරම්භයේ පළමු ප්‍රියාසම්භාෂණයෙන් ඇරඹී, තම බිරිඳගේ අනාවරය, කුක්ලයිට්ගේ ව්‍යාධි ලක්ෂණ හරහා අවසානයේ ඔහුගේ හග්න යටිබඩ පෙදෙස හා ලිංකේන්ද්‍රියෙන් කෙලවර වන ඡායාරූප පෙළට පසු ඉවිඡාහංගත්වයට හා කලකිරීමට පත්වන කුක්ලයිට් ද නිරූපණයේ ම දිගුවක් සේ තිරය ඉදිරිපිට සිටග නියි. කුක්ලයිට්ගේ මෙම අනාවරණය කරගැනීමෙන් තිගැස්මට පත්වන ඊළඟවිසින් ඔහුකරා සෙමෙන් පැමිණා රූවා වැරටුන සේයා පිටපතේ කොන ඔහුගේ ගෙලවටා හරයක් සේ දමයි. ඉතික්ඛිතිව කවුළුහිරය පිටුපස තම ඇඳුම් උනා සැඟව කුක්ලයිට් තමා දෙසට ඇදග න්නේ සේයා පිටපත රැහැනක් සේ යොදගනිමිනි. තම මහඟු කලා නිර්මාණයේ ව්‍යාප්තිය මෙලෙසින් ඊළඟවිසින් විසින් ස්ථාපනය කරන පවතිකාව විය අහිභවා ලිංගික කෘත්‍යයක් ලෙස සාලයේ සෝපාව වෙත රැගෙනයෑමට ඇය සමත්වෙයි. මේ අතර ඒ වෙත අහමිබෙන් පිය හඟනා කැස්පේසියන් වීම පවතිකාවේ ඡායාරූපයක් ලබාගන්නේ ඒ වන විටත් ඊළඟවිසින් විසින් ස්ථාපිත කැමරාව භාවිතයට ගෙනය. කුක්ලයිට්ගේ නොමනා හැසිරීම කුහක ලෙස දේශදර්ශනයට ලක්කරවන හේ තම බිරිඳට හැකි නිදහසක් තමා හට ලැබී ඇති අයුරු කුක්ලයිට් හට ආවරණය කර දෙයි. මේ වන විටත් කැස්පේසියන් විසින් ලබාගෙන ඇති නිදහසක් හැකි නිදහසක් සේ දැකීම ගැන උරණ වන කුක්ලයිට්ගේ හදිසි අතුල්පහරට ලක්ව වහින් රැඹිරය වහනය

කරවමින් කැස්පේසියන් බිම පතිතවේ. ඊළඟවිසින් නූරුස්නා හැසිරීම හමුවේ යතෝක්ත සෝපාවේ අගම කැස්පේසියන් වත දැනින් අල්වාගෙන් අදි ගනියි.

තම අපහසුතාවය හා ලැජ්ජාව පසෙකලා ප්‍රදර්ශනයේ නවතම තත්වය ගැන විමසා සිටින හේ වෙනත් අයෙකු වෙත වීඛි පාලනය යොමුකිරීම වඩා යෝග්‍ය නොවේදැයි විමසයි. ඊළඟවිසින් හා තම හැසිරීම තම බිරිඳට සැලකිලිමත් කර්ජනය ඔස්සේ තම ප්‍රදර්ශනයේ වගකීම් පවරා ගැනීමට කැස්පේසියන් අර අදිය යන සැකය ඊළඟවිසින් විසින් තුරන් කරනනේ සේයා පටයක් නොමැති හිස් වූ කැමරාව විවෘත කොට පෙන්වමිනි. ඇය හට ඇත්තෙන්ම කුක්ලයිට් හා ලිංග කව බැඳීමේ අවශ්‍යතාවයක් පමණක් වූ සේය. ඇයගේ මැදිවිසින් පිරිමින් කෙරෙහි ඇති නොමනා ආකර්ශනය ඇයගේ පියාගේ විවාහය දෙදරා යාමට ද බලපාන්නට ඇති බව මෙහිදී සාධාරණ සැකයක් මතු වෙයි. ඇය සුප්‍රකට ඊරෝයිඩියානු (Freudian) 'ඉලෙක්ට්‍රා' (electra) යන සංකීර්ණ මනෝභාවයකින් පසුවෙන්හියක් සේ දිස්වේ. තම සහෝදරයා සමඟ ද නොමනා හැසිරීමක් ගැන ඔහු විසින් ලුචීසා හට පැවසන කාරණාව ඉහත සැකය සනාථ කරයි. මෙහිදී සහෝදරිය විසින් කුක්ලයිට්ව ද, සහෝදරයා විසින් ඔහුගේ බිරිඳ ද පොළඹවා ගන්නේ වීම පවුල් තුළ වූ මනෝ ව්‍යාධි ලක්ෂණයන් සපත කරවමිනි. කෙසේ වෙතත් චිත්‍රපට පුරාවටම ඔවුන්ගේ පියා වන ස්පෙක්ලර් මහතා සාමාන්‍ය මනුෂ්‍යයෙකු ලෙස පිළිබිඹු වීම කැපී පෙනෙයි. ඔහු ද මානසික ව්‍යාධියෙන් පෙලුණු දරු දෙපළකගේ ගොදුරක් වන්නේදැයි විටක හැගේ. ඒ බව ඔහු ඔවුන් අමතන දෘඩ සහ අපේචය ස්වභාවයෙන් තවදුරටත් ස්ථාපිතවේ.

මේ අතර පලංචි මත හැඟී කම්කරුවන් පෞරානික යෝධ රෝම ප්‍රතිමා කෙලෙසමින් ඇඳි කුරුටු චිත්‍ර පිරිසිදුකරනා අතරේ කැස්පේසියන් හා ඔහුගේ මිතුරා අතර සංවාදයක් යළිත් සනිටුහන් වේ. කුක්ලයිට්ගේ අවසානය ගැන ඔවුන් දෙදෙනා කෙරෙහි වූ සුප්‍රකට ලියනාර්ඩෝ ඩා වින්චි (Leonardo da Vinci) අභිබවා ගිය බුලේගේ වර්ණ දැනුම මෙන් ම කැස්නෝවාට ද (Casanova) වඩා රාගය ගැන හා ප්‍රචාරන ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳව මයිකල් ඇන්ජලෝටත් (Michael Angelo) වඩා ගිය හැකියාව ඔවුන්ගේම ස්වයං ඇගයීම් භාසසජනක ලෙසකින් භාජනය වේ. ඔවුන් භාත්පස වූ ඉපැරණි පිලිම රාශියක්ම නාශකවාදයට (vandalism) භාජනය වී ඇති සේය. ■

සටහන: වරලත් වාස්තු විද්‍යාඥ අවාර්ය නිශාන් රසාංග විජේතුංග

ව්‍යවහාර ව්‍යාපාරික අයිතියක් සඳහා වැඩිදුරටත්
ජාතික සම්මුතියට කොටසක් ලෙස ඉහල ඛණ්ඩය
සමුච්චි දොරකඩ වී කළු කලා පොරොන්දු
සිටියාලු අමුත්තන් වනතුරු මගබලා

යොමු ලබන විටත් සිටින පේට්ටන්
දැක් දුල්වා මුදා වැඩසිටින සරසලා
දැන් වැඩකොට තරමද සුඛපතා ගිනිගිලා
මල්දමින් පිටුවාලා ගෙලව්වා සරසලා

බෙර වයා ගරුමත් සභාවට ගොනුලේලා
තෙල්දමා පහන් නිර් කපුරු මත දුල්වලා
වේදිකාවේ මැද මුහුණ මත ගිලවලා
හඳුන්වාදුන්නාලු ගරුමත්ම අමුණලා

ඊනියා විද්වතුන් පිටවීන් අවිලේලා
පුවත්පත් පිටු පුරා ඔවුන් ගැන ලියවිලා
දෙනොදාගත් දෙනා සැදී පැහැදී බලා
අසුන්ගෙන සිටියාලු දැනටත් සමවෙලා

ඔවුන් කී කෙරෙහි ගැන වේදිකා දෙදරලා
පිටුපසින් නිර්ව මත රූප පෙල දිගුවලා
අතර මැද විහිලුවෙන් සඳහා කුලමත් වෙලා
දේශනා නිමවුනා අත්තලා ගිනිගිලා

ලොව පුරා ගොඩනැගුණු නිර්මාණ දැකබලා
මවිතවු හැම දෙනා සුඛපතුවී වැඩකලා
ව්‍යව දෙදහස් පුරා ලක් පොළොවේ වැජඹිලා
ලෝපතල ගොඩනැගිලි මතකයෙන් ගිලිහිලා

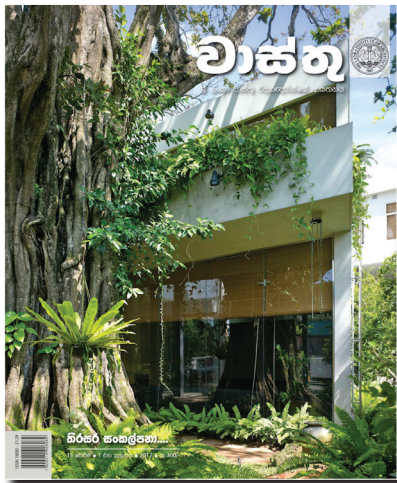
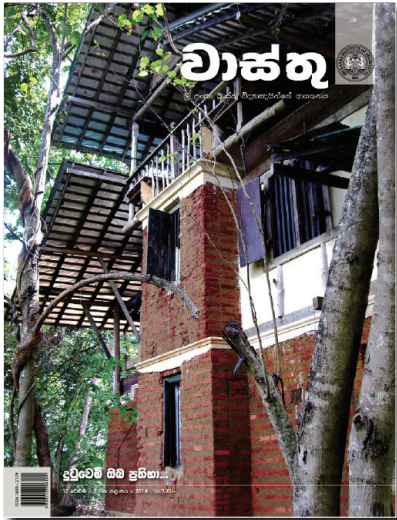
අපේ අරමුණු ලබා සමුච්චිව අවිලේලා
ඔවුන් සතු නිර්මාණ හැකියාව පෙන්වලා
තුටු පැයුරු ලබා අතට අතදී වෙන්වෙලා
මගට ගොස් අරමුවන් අයි අතරමංවෙලා

කාලයේ අවිලේලන් අපේ හැකි ගොඩවෙලා
විජාතික කට්ටන් වලට කන් හුරුවෙලා
සමුච්චි ජාතිකද? පැහැය දැන් මතු වෙලා
"අපේමැයි" සමුච්චික වනතුරු ඉවි බලා

වාසතු

ශ්‍රී ලංකා වාස්තු විද්‍යාඥයින්ගේ ආයතනය

ප්‍රචාරයන් සඳහා අමතන්න;
පරිගණක නිර්මාණ විධායක සේනක ජයතුංග

011-267-9507

See Far. Go Further

HIKVISION
First Choice for Security Professionals

NO.1 WORLDWIDE IN CCTV AND VIDEO SURVEILLANCE

TURBO HD PRODUCTS CAMERA & DVR

IP PRODUCTS CAMERA & NVR

TRANSMISSION SWITCHES, CABLE PRODUCTS

ACCESS CONTROL DOOR ACCESS, FACE RECOGNITION ACCESS CONTROL

VIDEO INTERCOM

ALARM PRODUCTS

MONITORS SMART DISPLAY AND ADVERTISING DEVICES

ITS AND THERMAL PRODUCTS LICENCE PLATE RECOGNITION, BARRIER GATES, THERMAL IMAGING

HIKVISION ezviz

IT Gallery Computers (Pvt) Ltd.

Head Office
No.8B, St. Xavier Road, Ja-Ela, Sri Lanka.
Phone : +94-112-051113 | Fax : +94-112247030

Branch Office
No.31, Galle Road, Colombo 04, Sri Lanka.
Phone/ Fax : +94-112-554666

www.itgallery.lk sales@itgallery.lk

www.facebook.com/itgallery.lk

IT
GALLERY
Total Solutions
**Authorized
National Distributor**